

Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR

Č. j.: MPSV-2017/89389-992

**Věc: Analýza vývoje zaměstnanosti a nezaměstnanosti
v roce 2016**

Obsah:

- I. Hlavní tendence ve vývoji zaměstnanosti a nezaměstnanosti
- II. Zaměstnanost
- III. Nezaměstnanost
- IV. Politika zaměstnanosti
- V. Mezinárodní srovnání zaměstnanosti a nezaměstnanosti
- VI. Očekávání ve vývoji zaměstnanosti a nezaměstnanosti

Květen 2017

Analýza vývoje zaměstnanosti a nezaměstnanosti v roce 2016

I. Hlavní tendence ve vývoji zaměstnanosti a nezaměstnanosti	2
II. Zaměstnanost	7
1. Stav a vývoj zaměstnanosti.....	7
2. Struktura zaměstnanosti v sektorech, odvětvích a podle klasifikace zaměstnání	14
3. Vzdělanostní struktura zaměstnanosti	16
4. Regionální zaměstnanost.....	18
5. Insolvence.....	22
III. Nezaměstnanost	24
1. Stav a vývoj nezaměstnanosti.....	24
2. Toky nezaměstnanosti	32
3. Struktura uchazečů o zaměstnání.....	34
4. Regionální nezaměstnanost.....	46
IV. Politika zaměstnanosti	50
1. Zaměření politiky zaměstnanosti.....	50
2. Výdaje na politiku zaměstnanosti	51
3. Aktivní politika zaměstnanosti realizovaná ÚP ČR.....	52
4. Systém investičních pobídek.....	66
5. Projekty financované z prostředků Evropského sociálního fondu	67
V. Mezinárodní srovnání zaměstnanosti a nezaměstnanosti	84
VI. Očekávání ve vývoji zaměstnanosti a nezaměstnanosti.....	91

Metodické poznámky
Seznam použitých zkratk

Přílohy
Zdroj dat: MPSV (pokud není uvedeno jinak)
Údaje platné k 10. dubnu 2017

I. Hlavní tendence ve vývoji zaměstnanosti a nezaměstnanosti

- **V roce 2016** dosáhl podle výsledků Výběrového šetření pracovních sil ČSÚ (VŠPS) průměrný **počet zaměstnaných** ve všech sférách národního hospodářství **5 138,6 tis. osob**. Jejich počet meziročně **vzrostl** absolutně **o 96,7 tis.**, v relativním vyjádření **o 1,9 %**. Meziroční nárůst v 1. čtvrtletí činil 2,0 %, ve 2. čtvrtletí 1,7 %, ve 3. čtvrtletí zrychlil na 1,8 % a ve 4. čtvrtletí na 2,2 %.
- **Na zvýšení zaměstnanosti** se podílely především **ženy**, jejich počet **se zvýšil o 57,3 tis. na 2 261,9 tis.**, počet zaměstnaných **mužů se zvýšil o 39,4 tis. na 2 876,7 tis.** **Zastoupení mužů** mezi zaměstnanými se **snížilo na 56,0 % a žen zvýšilo na 44,0 %**.
- Zaměstnanost **v primárním sektoru** se nepatrně meziročně **zvýšila o 1,6 tis. na 149,1 tis. osob**. **Podíl** tohoto sektoru na celkové zaměstnanosti se nezměnil a činil **2,9 %**.
- Na celkovém nárůstu zaměstnanosti se podílel především **sekundární sektor** (průmysl vč. stavebnictví), v němž **zaměstnanost meziročně vzrostla o 39,1 tis. na 1 956,1 tis. osob**. **Podíl** tohoto sektoru na celkové zaměstnanosti **se zvýšil** (o 0,1 p. b.) **na 38,1 %**. **Na nárůstu** se podílel **průmysl**, kde se **zvýšil** počet zaměstnaných osob **o 48,8 tis. na 1 569,8 tis.**, **podíl průmyslu** na celkové zaměstnanosti **se zvýšil** (o 0,3 p. b.) **na 30,5 %**. Zaměstnanost ve **stavebnictví** klesla **o 9,7 tis. na 386,3 tis. osob**. **Podíl stavebnictví** na celkové zaměstnanosti **se snížil** (0,4 p. b.) **na 7,5 %**.
- **V terciárním sektoru služeb** se zaměstnanost zvýšila **o 55,9 tis. na 3 032,8 tis. osob**. **Podíl terciárního sektoru** na celkové zaměstnanosti zůstal **na hodnotě 59,0 %**.
- Počet **zaměstnanců**, kteří tvoří **nejpočetnější skupinu pracujících (82,8 %)**, významně vzrostl **o 89,1 tis. na 4 256,8 tis.**, počet žen vzrostl o 39,7 tis. na 1 962,6 tis. a mužů o 49,3 tis. na 2 294,1 tis.
- **Celkový počet podnikatelů** ve sledovaném období činil **881,8 tis.** **Poklesl počet podnikatelů se zaměstnanci o 16,4 tis. na 161,3 tis.**, počet podnikatelů **bez zaměstnanců výrazně vzrostl o 27,2 tis. na 693,4 tis.** Počet **pomáhajících**

rodinných příslušníků se snížil o 3,3 tis. Podíl podnikatelů včetně pomáhajících rodinných příslušníků na celkové zaměstnanosti se meziročně snížil (o 0,1 p. b.) na 17,2 %.

- **Počet osob pracujících na dobu neurčitou** (zaměstnanců s pracovními úvazky na dobu neurčitou nebo jako podnikatel) **se zvýšil o 100,7 tis. na 4 702,6 tis.**, a to díky **růstu** počtu **zaměstnanců** (o 93,2 tis. na 3 820,8 tis.). **Počet osob pracujících na dobu určitou** (včetně práce dočasné, příležitostní a sezónní a dalších časově omezených smluv) **se nepatrně snížil na 434,5 tis.**
- Výrazně, **o 68,9 tis. na 4 793,0 tis.**, **vzrostl** počet osob pracujících **na plnou pracovní dobu**, počet pracujících **na kratší dobu se zvýšil o 27,8 tis. na 345,6 tis. osob**, a to především **nárůstem počtu žen** (o 23,2 tis.).
- **Největší meziroční nárůst zaměstnanosti** byl zaznamenán u pracujících s bydlištěm **v Moravskoslezském** (o 18,6 tis.) a **Ústeckém kraji** (o 16,6 tis.), **v Hl. m. Praze** (o 13,7 tis.) a **Olomouckém kraji** (o 11,0 tis.). Zaměstnanost meziročně nepatrně **poklesla** pouze **v Plzeňském a Zlínském kraji**.
- S absolutním nárůstem zaměstnanosti **rostla i míra zaměstnanosti (MZ)** Celková **MZ** osob ve věku **15+** **se zvýšila** (o 1,2 p. b.) **na 57,6 %**, osob ve věku **15 – 64 let** (o 1,8 p. b.) **na 72,0 %**.
- V návaznosti na hlavní cíle **Strategie Evropa 2020** si **ČR** do roku 2020 stanovila **národní cíle v oblasti zaměstnanosti**, a to zvýšení celkové míry zaměstnanosti ve věkové skupině 20 – 64 let na 75 %, zvýšení MZ žen v této věkové skupině na 65 % a MZ starších pracovníků (55 – 64 let) na 55 %. MZ obyvatelstva **ve věku 20 - 64 let** se v roce 2016 meziročně **zvýšila** o 1,9 p. b. **na 76,7 %**, MZ **žen** ve stejném věku **vzrostla** o 2,2 p. b. **na 68,6 %**, MZ ve věkové skupině **55 - 64 let vzrostla** o 3,0 p. b. **na 58,5 %**. Nad úroveň cílů jsou momentálně všechny tři ukazatele zaměstnanosti.
- **Počet ekonomicky aktivních osob**, tj. zaměstnaných a nezaměstnaných se **zvýšil o 40,1 tis. na 5 350,0 tis.** Pozitivní vývoj ekonomiky se na trhu práce se projevil zejména **nárůstem zaměstnaných o 96,7 tis.**, počet nezaměstnaných (podle VŠPS – metodika ILO) poklesl o 56,6 tis. "
- Zvýšení počtu EAO se na celkové **míře ekonomické aktivity (MEA) obyvatel starších 15 let** projevilo jejím zvýšením (o 0,5 p. b.) na **59,9 %**. MEA ve věkové

kategorii **15 – 64 let** meziročně **vzrostla** (o 1,0 p. b.) **na 75,0 %**. MEA osob ve věku **20 – 64 let se zvýšila** (o 1,2 p. b.) **na 79,9 %**.

- Obecná míra nezaměstnanosti (metodika ILO) v roce 2016 v důsledku poklesu nezaměstnaných o 56,6 tis. dosáhla hodnoty 4,0 % a meziročně se snížila o 1,0 p. b.
- **Průměrný podíl nezaměstnaných osob**, tj. počet dosažitelných uchazečů o zaměstnání ve věku 15 – 64 let k obyvatelstvu stejného věku **v roce 2016 poklesl na 5,6 %**, meziročně byl nižší o 1,0 p. b. **K 31. 12. 2015 se snížil** na hodnotu **5,2 %** a proti prosinci 2015 byl nižší také o 1,0 p. b.
- **Průměrný počet** uchazečů o zaměstnání **se** v hodnoceném období **snížil** o 72,9 tis. **na 406,0 tis., na konci prosince jich bylo evidováno 381,4 tis.,** o 71,7 tis. (tj. o 15,8 %) méně než před rokem.
- **Počty nahlášených volných pracovních míst se** do září plynule zvyšovaly, po mírném poklesu ve 4. čtvrtletí jejich počet **na konci prosince** dosáhl **132,5 tis.,** tj. o 30,0 tis. meziročně více. **Průměrný počet** hlášených **volných pracovních míst za rok 2016 (127,9 tis.),** byl proti roku 2015 vyšší o 37,6 tis.
- Počet **uchazečů o zaměstnání** připadající **na 1 volné pracovní místo (3,2)** byl ve srovnání s rokem 2015 (5,3) **nižší**. Výrazný byl i **rozdíl** hodnot tohoto ukazatele **na konci roku**, kdy dosáhl hodnoty **2,9, zatímco** na konci roku 2015 to bylo 4,4 uchazeče na 1 VPM.
- **Průměrný počet** uchazečů o zaměstnání **s nárokem na podporu v nezaměstnanosti v roce 2016** meziročně **poklesl** pouze o 3,9 tis. **na 97,9 tis.,** k **31. 12. 2016** ji pobíralo **103,0 tis. uchazečů** o zaměstnání, tj. o 5,3 tis. méně než před rokem.
- **Podíl** uchazečů o zaměstnání **s podporou v nezaměstnanosti** k tomuto datu **vzrostl na 27,0 %** (k 31. 12. 2015 činil 23,9 %) a **průměrný podíl** na celkové registrované nezaměstnanosti za celý rok 2016 se zvýšil (z 21,3 %) na **24,1 %**.
- **Průměrná výše podpory** v roce 2016 **vzrostla o 205 Kč na 6 376 Kč**. Průměrná podpora **k 31. 12. 2016 činila 6 457 Kč** a byla **meziročně vyšší o 206 Kč**. V obou případech činil nárůst 3,3 %

- **K 31. 12. 2016** bylo v evidenci ÚP ČR **54,6 tis.** uchazečů o zaměstnání – **osob se zdravotním postižením (OZP)**, tj. o 4,0 tis. méně než před rokem. **Podíl OZP** na konci prosince 2016 vzhledem k pomalejšímu poklesu ve srovnání s celkovým počtem uchazečů o zaměstnání meziročně **vzrostl z 12,9 % na 14,3 %**.
- **Počet** uchazečů o zaměstnání ve věku **50 a více let** na konci roku meziročně **poklesl** celkem o 14,2 tis. osob **na 127,3 tis.** Jejich **podíl** na celkovém počtu uchazečů **se však zvýšil** o 2,2 p. b. **na 33,4 %**.
- Věková kategorie uchazečů o zaměstnání **do 25 let** zaznamenala **pokles** o 13,9 tis., **k 31. 12. 2016** jich bylo evidováno **46,8 tis.** Její **podíl** na celkovém počtu nezaměstnaných **12,3 %** byl ve srovnání s koncem roku 2015 **nižší o 1,1 p. b.**
- **K 31. 12. 2016** bylo evidováno **17,0 tis. absolventů škol** všech stupňů vzdělání **a mladistvých** po ukončení základní školy, což je **o 5,0 tis. méně** než před rokem. **Jejich podíl** na celkovém počtu uchazečů o zaměstnání **se meziročně snížil** z 4,9 % **na 4,5 %**.
- Počet uchazečů o zaměstnání evidovaných **déle než 12 měsíců** meziročně **poklesl** o 43,4 tis. (tj. o 23,1 %) **na 144,2 tis.**, jejich podíl na celkové nezaměstnanosti se snížil ze 41,4 % **na 37,8 %**. Z nich **61,8 %** tvoří ti, kteří jsou v evidenci ÚP ČR **déle než 24 měsíců**. Jejich **počet se** meziročně **snížil** o 30,4 tis. **na 98,9 tis. a podíl poklesl** z 28,5 % **na 25,9 %**.
- **K 31. 12. 2016** byl zaznamenán meziroční **pokles** uchazečů o zaměstnání **ve všech vzdělanostních skupinách, absolutně nejvíce** počet uchazečů o zaměstnání **s vyučením** (o 28,9 tis., tj. o 17,1 %).
- **Uchazeči s vyučením** (140,5 tis.) i nadále zůstali **nejpočetnější kategorií** a představují **36,8 %** všech uchazečů o zaměstnání. Druhou nejpočetnější skupinou jsou stále uchazeči **se základním vzděláním** vč. neukončeného (114,3 tis. osob), kteří tvoří na celkové nezaměstnanosti 30,0 %.
- **Průměrný počet** evidovaných **žen** v roce 2016 **dosáhl 209,1 tis.**, oproti předchozímu roku je to méně o 35,6 tis., **mužů** bylo v průměru **196,4 tis.**, což je o 37,3 tis. méně než v roce 2015. **Průměrný podíl žen** na celkovém počtu registrovaných nezaměstnaných **vzrostl na 51,5 %** (v roce 2015 – 51,1 %).

K 31. 12. 2016 byly počty téměř vyrovnané, **počet mužů** dosáhl **189,4 tis.**, **žen** bylo evidováno **192,0 tis.**

- **Podíl nezaměstnaných osob** vyšší než celorepublikový průměr (5,2 %) byl k 31. 12. 2016 zaznamenán v pěti krajích. Nejvyšší byl v **Ústeckém** (7,8 %) a **Moravskoslezském kraji** (7,5 %).
- **Nejvíce poklesl počet uchazečů o zaměstnání ve Středočeském** (o 9 136) a Moravskoslezském kraji (o 8 537), Hl. městě Praze (o 7 039) a Jihomoravském kraji (o 7 000 osob), ovšem **v relativním vyjádření** byl jejich **pokles nejvýraznější v Královéhradeckém** (o 23,2 %), Plzeňském (o 21,2 %), Karlovarském (o 20,8 %) a Pardubickém kraji (o 20,3 %).
- **Výdaje ze státního rozpočtu (SR) související s výplatou podpor v nezaměstnanosti v roce 2016** dosáhly **8 254 527 tis. Kč** a byly ve srovnání s výdaji v roce 2015 (8 303 370 tis. Kč) **o 48 843 tis. Kč, tj. o 0,6 % nižší.**
- **Na aktivní politiku zaměstnanosti (APZ)** bylo v roce 2016 na MPSV a ÚP ČR vynaloženo **6 866 805 tis. Kč**. Ve srovnání s rokem 2015 **klesly výdaje na APZ o 2 866 021 tis. Kč, tj. o 29,4 %**. Nejvíce využívanými nástroji byly společensky účelná pracovní místa, veřejně prospěšné práce a rekvalifikace.
- Dále bylo v rámci státní politiky zaměstnanosti jako **příspěvek zaměstnavatelům zaměstnávajícím více než 50 % osob se zdravotním postižením** podle § 78 zákona č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti, vynaloženo **4 952 515 tis. Kč**, což bylo o 632 455 tis. Kč, tj. o 14,6 %, více než v roce 2015.
- Na výplatu mzdových nároků zaměstnancům při platební neschopnosti zaměstnavatele, tj. **insolvenci**, bylo vynaloženo **250 339 tis. Kč** (meziročně více o 20 839 tis. Kč, tj. o 9,1 %).

II. Zaměstnanost

1. Stav a vývoj zaměstnanosti

Ke zpracování částí II.1 až II.4 byly použity výsledky Výběrových šetření pracovních sil (VŠPS - ČSÚ)¹. Hodnoty za rok 2015 a 2016 byly spočteny jako průměry jednotlivých čtvrtletí. Všechny údaje z výběrového souboru VŠPS jsou převažovány na věkovou strukturu obyvatelstva podle demografické projekce.

Ekonomická aktivita obyvatel ČR ve věku 15 a více let

tab. č. 1

	2015			2016			rozdíl 2016 - 2015			index16/15
	celkem	muži	ženy	celkem	muži	ženy	celkem	muži	ženy	celkem
	v tis.			v tis.			v tis.			(%)
Populace 15+ celkem	8935,7	4355,9	4579,8	8928,7	4353,7	4575,0	-7,0	-2,2	-4,8	99,9
z toho: 15 – 64 let	7026,2	3563,9	3462,3	6968,4	3536,9	3431,5	-57,8	-27,0	-30,8	99,2
20 – 64 let	6566,2	3328,1	3238,0	6509,9	3301,5	3208,4	-56,3	-26,6	-29,6	99,1
Ekonomicky aktivní celkem (zaměst.+nezam.)	5309,9	2962,7	2347,3	5350,0	2977,2	2372,8	40,1	14,5	25,5	100,8
z toho: 15 – 64 let	5201,1	2900,0	2301,2	5226,3	2905,7	2320,6	25,2	5,7	19,4	100,5
20 – 64 let	5170,6	2882,7	2288,0	5198,6	2890,9	2307,7	28,0	8,2	19,7	100,5
55 – 64 let	806,6	462,0	344,6	826,9	470,4	356,5	20,3	8,4	11,9	102,5
Zaměstnaní v NH	5041,9	2837,3	2204,6	5138,6	2876,7	2261,9	96,7	39,4	57,3	101,9
z toho: 15 – 64 let	4934,3	2775,2	2159,1	5015,9	2805,6	2210,3	81,6	30,4	51,2	101,7
20 – 64 let	4913,5	2763,3	2150,2	4995,0	2794,1	2200,9	81,5	30,8	50,7	101,7
55 - 64 let	771,3	443,4	327,9	795,3	452,4	342,9	24,0	9,0	15,0	103,1
Nezaměstnaní	268,0	125,4	142,7	211,4	100,6	110,9	-56,6	-24,8	-31,8	78,9
z toho: 15 – 64 let	266,8	124,7	142,1	210,5	100,2	110,3	-56,3	-24,5	-31,8	78,9
20 – 64 let	257,1	119,3	137,8	203,6	96,8	106,8	-53,5	-22,5	-31,0	79,2
55 - 64 let	35,3	18,6	16,7	31,6	18,0	13,6	-3,7	-0,6	-3,1	89,5
Ekonomicky neaktivní	3625,7	1393,2	2232,5	3578,7	1376,4	2202,2	-47,0	-16,8	-30,3	98,7
z toho: 15 – 64 let	1825,1	663,9	1161,1	1742,1	631,2	1110,9	-83,0	-32,7	-50,2	95,5
20 – 64 let	1395,5	445,5	950,1	1311,3	410,6	900,6	-84,2	-34,9	-49,5	94,0
55 - 64 let	584,3	214,8	369,5	532,2	192,7	339,4	-52,1	-22,1	-30,1	91,1
důchodci v předčas. důchodu	26,7	13,9	12,8	25,4	12,4	13,0	-1,3	-1,5	0,2	95,1
důchodci v řádném důchodu	2232,3	863,7	1368,7	2224,7	863,0	1361,7	-7,6	-0,7	-7,0	99,7
invalidní důchodci	239,2	125,1	114,1	235,1	124,8	110,3	-4,1	-0,3	-3,8	98,3
žáci na 2. stupni zákl. školy	58,9	33,6	25,4	56,3	32,6	23,7	-2,6	-1,0	-1,7	95,6
učení bez maturity	74,1	49,0	25,1	74,3	48,8	25,5	0,2	-0,2	0,4	100,3
střední škola	296,8	141,1	155,6	302,3	145,8	156,4	5,5	4,7	0,8	101,9
vysokoškolské studium*)	288,1	124,9	163,2	263,7	109,4	154,3	-24,4	-15,5	-8,9	91,5
doktorské studium	3,6	1,5	2,1	3,9	2,3	1,6	0,3	0,8	-0,5	108,3

Zdroj: ČSÚ – VŠPS

*) včetně konzervatoří a VOŠ

¹ Některé údaje nemusí odpovídat hodnotám obdobných ukazatelů z jiných statistických zdrojů. Např. údaje o ekonomicky neaktivních přesně nekorespondují s údaji podle statistiky MŠMT, resp. MPSV – ČSSZ zejména proto, že žáci, studenti nebo důchodci, kteří v referenčním týdnu splňovali kritérium pro zařazení mezi osoby v zaměstnání nebo nezaměstnané, nejsou vykazováni jako ekonomicky neaktivní (viz Metodické poznámky).

Poznámka: Případné odchylky součtu osob v jednotlivých kategoriích od celkového počtu souvisejí se zaokrouhlováním hodnot na jedno desetinné místo.

V roce 2016 pokračoval pozvolný **pokles počtu obyvatel starších 15 let** (zaznamenaný od roku 2011, přerušovaný nepatrným nárůstem v roce 2015). Jejich počet se meziročně **snížil o 7,0 tis. na 8 928,7 tis.** **Ve věkové skupině 15 - 64 let,** rozhodující pro zaměstnanost, **poklesl až o 57,8 tis. na 6 968,4 tis.** a poprvé od roku 1993 se dostal pod sedmitisícovou hranici. **Pokles** byl zaznamenán především v mladších věkových skupinách **15 - 39 let** - celkem **o 87,3 tis.** **Vzrostl** pouze ve věkové skupině **40 - 54 let** zahrnující největší část silné populační vlny ze 70. let minulého století, a to celkem **o 61,4 tis.**, z toho téměř 2/3 (37,8 tis.) představuje nárůst ve věkové skupině 40 – 44 let. Počet obyvatel **se snížil** i ve skupině **55 - 64 let** - celkem **o 31,8 tis.** Pokles v této kategorii a nárůst počtu obyvatel ve věku **65 a více let** (o 50,1 tis.) je důsledkem postupného přesunu silné poválečné vlny do poproduktivního věku, a také prodlužující se délky života.

Věková struktura obyvatelstva 15+ (v tis.)

tab. č. 2

Věkové skupiny	2015			2016			rozdíl 2016 – 2015			index 16/15 (%)
	celkem	muži	ženy	celkem	muži	ženy	celkem	muži	ženy	
15 - 24	1067,2	546,3	520,9	1030,5	527,9	502,6	-36,7	-18,4	-18,3	96,6
25 - 39	2337,1	1200,6	1136,5	2286,5	1174,2	1112,2	-50,6	-26,4	-24,3	97,8
40 - 54	2231,0	1140,2	1090,8	2292,4	1171,6	1120,7	61,4	31,4	29,9	102,8
55 - 64	1390,9	676,8	714,1	1359,1	663,1	696,0	-31,8	-13,7	-18,1	97,7
65+	1909,5	792,0	1117,5	1960,3	816,8	1143,5	50,8	24,8	26,0	102,7
15+	8935,7	4355,9	4579,8	8928,7	4353,7	4575,0	-7,0	-2,2	-4,8	99,9
15 - 64	7026,2	3563,9	3462,3	6968,4	3536,9	3431,5	-57,8	-27,0	-30,8	99,2
20 - 64	6566,2	3328,1	3238,0	6509,9	3301,5	3208,4	-56,3	-26,6	-29,6	99,1

Zdroj: ČSÚ – VŠPS

Počet ekonomicky aktivních osob (EAO), tj. souhrn zaměstnaných a nezaměstnaných se **zvýšil o 40,1 tis. na 5 350,0 tis.** **Výrazněji** (o 25,5 tis.) **vzrostl počet ekonomicky aktivních žen na 2 372,8 tis.,** zatímco počet ekonomicky aktivních mužů se zvýšil mírněji (o 14,5 tis.). Pozitivní vývoj ekonomiky se na trhu práce projevil rekordním **nárůstem počtu zaměstnaných o 96,7 tis.,** pokles počtu nezaměstnaných (podle VŠPS – metodika ILO) činil 56,6 tis.

Celkový **počet ekonomicky neaktivních poklesl o 47,0 tis. na 3 578,7 tis.,** snížil se počet žen (o 30,3 tis.) i počet mužů (o 16,8 tis.).

V nejmladších věkových skupinách produktivního věku poklesly počty osob **připravujících se na povolání** (o 21,0 tis.). V této skupině se nejvíce snížily počty

ekonomicky neaktivních vysokoškoláků (o 24,4 tis.). Čím vyšší je úroveň formálního vzdělávání, tím vyšší je zastoupení dívek. Podíl dívek v roce 2016 dosáhl u studentů středních škol 51,8 % a na vysokých školách 58,5 %. Chlapci převažovali na středním studiu bez maturity (65,6 %).

Pokles ekonomicky neaktivních ve věkové skupině 55 – 64 let (o 52,1 tis.) souvisel jednak se snížením počtu obyvatelstva této věkové kategorie (o 31,8 tis.), ale také s prodlužující se věkovou hranicí odchodu do důchodu, v jejímž důsledku tato věková kategorie déle setrvává mezi ekonomiky aktivními. Počet ekonomicky neaktivních **ve věku 65 let a více vzrostl o 35,9 tis. Nárůst byl nižší** (o 14,9 tis.) **než nárůst celkového počtu obyvatel** tohoto věku a jeho rozdíl svou výší téměř **odpovídá nárůstu jejich zaměstnanosti** (o 15,1 tis.).

Ve skupině všech neaktivních **důchodců** byl zaznamenán pokles počtu řádných starobních důchodců (o 7,6 tis.), invalidních důchodců (o 4,1 tis.), předčasných důchodců (o 1,3 tis.). Snížení počtu řádných starobních důchodců souviselo se zvyšováním věkové hranice pro odchod do důchodu a zároveň i větším množstvím vhodných pracovních příležitostí pro důchodce v podmínkách dobré ekonomické situace.

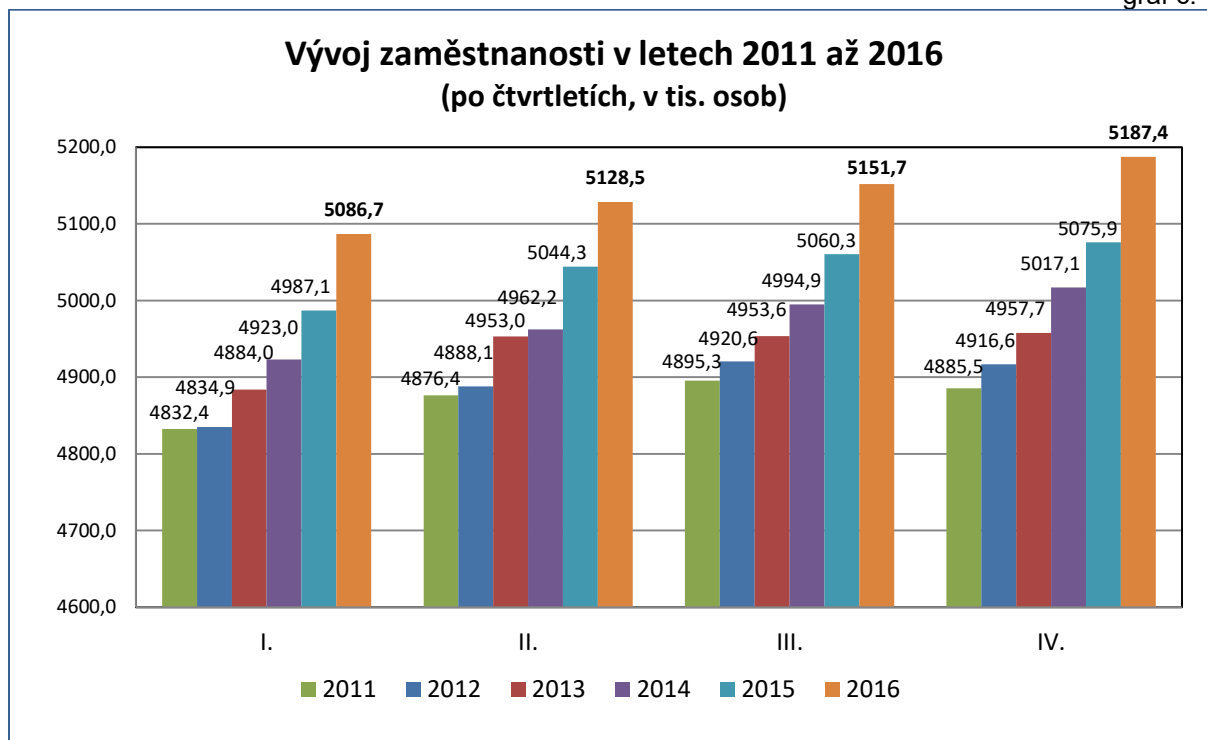
Díky zvýšení počtu EAO se celková **míra ekonomické aktivity (MEA) obyvatel starších 15 let zvýšila** (o 0,5 p. b.) na **59,9 %**. MEA ve věkové kategorii **15 – 64 let** meziročně **vzrostla** (o 1,0 p. b.) na **75,0 %**. MEA osob ve věku **20 – 64 let se zvýšila** (o 1,2 p. b.) na **79,9 %**.

Průměrný **počet zaměstnaných** ve všech sférách národního hospodářství v roce 2016 dosáhl **5 138,6 tis. osob**. Jejich počet meziročně **vzrostl** absolutně **o 96,7 tis.**, v relativním vyjádření **o 1,9 %**. Po zpomalení meziročního růstu zaměstnanosti ve 2. čtvrtletí na 1,7 % (z 2,0 % v 1. čtvrtletí) ve druhé polovině roku 2016 růst opět zrychlil na 1,8 % ve 3. čtvrtletí a na 2,2 % ve 4. čtvrtletí.

Podobně jako v předchozím roce byl **nárůst zaměstnanosti ovlivněn především růstem zaměstnanosti žen**. Jejich počet **se zvýšil o 57,3 tis. na 2 261,9 tis.** Počet zaměstnaných **mužů se zvýšil o 39,4 tis. na 2 876,7 tis.** **Zastoupení mužů** mezi zaměstnanými se **snížilo na 56,0 % a žen vzrostlo na 44,0 %**².

---

² Podrobnější údaje o struktuře zaměstnaných mužů a žen jsou v přílohách č. 4a, b, c.

Vývoj zaměstnanosti z hlediska její věkové struktury se vyvíjel **v souladu s vývojem věkové struktury obyvatelstva**. Lišil se pouze u věkové skupiny **55 - 64 let**, v níž **počet zaměstnaných vzrostl o 24,0 tis.** při poklesu obyvatelstva o 31,8 tis. Nárůst byl ovlivněn zvyšující se věkovou hranicí pro odchod do důchodu (nárůst zaměstnanosti byl patrný u obou pohlaví ve věku 60 – 64 let, u mužů o 14,0 tis., u žen o 12,3 tis., u žen také ve věku 55 – 59 let o 2,8 tis.).

Zaměstnanost poklesla zejména v mladších věkových skupinách **do 40 let** celkem **o 11,6 tis.**, kde pokles zaměstnanosti ovlivnily zejména osoby ve věku 20 – 24 let a 34 – 39 let. Ve skupině **20 - 24letých** při poklesu obyvatel (o 35,1 tis.) se **snížila jak zaměstnanost o 8,1 tis.**, tak i počet ekonomicky neaktivních (zejména studujících na VŠ), ale i jejich nezaměstnanost.

V případě věkové kategorie **35 - 39 let** při snížení počtu obyvatel o 34,7 tis. (jednalo se o postupný posun silné populační vlny ze 70. let do vyšší věkové kategorie) se **zaměstnanost snížila o 18,5 tis.**, především mužů (o 15,1 tis.). Za pozvolnějším poklesem zaměstnaných žen tohoto věku (o 3,4 tis.) ve srovnání se stejně starými muži může být také návrat žen po mateřské nebo rodičovské dovolené (počet ekonomicky neaktivních žen v tomto věku se snížil o 5,0 tis.).

Věková struktura zaměstnaných (v tis.)

tab. č. 3

Věkové skupiny	2015			2016			rozdíl 2016 – 2015			index 16/15 (%)
	celkem	muži	ženy	celkem	muži	ženy	celkem	muži	ženy	
celkem	5041,9	2837,3	2204,6	5138,6	2876,7	2261,9	96,7	39,4	57,3	101,9
15 - 24	302,9	181,0	121,9	294,9	178,2	116,7	-8,0	-2,8	-5,2	97,4
25 - 39	1855,2	1093,9	761,3	1851,6	1084,3	767,3	-3,6	-9,6	6,0	99,8
40 - 54	2004,9	1056,9	947,9	2074,0	1090,7	983,4	69,1	33,8	35,5	103,4
55 - 64	771,3	443,4	327,9	795,3	452,4	342,9	24,0	9,0	15,0	103,1
65+	107,6	62,1	45,5	122,7	71,1	51,6	15,1	9,0	6,1	114,0
15 - 64	4934,3	2775,2	2159,1	5015,9	2805,6	2210,3	81,6	30,4	51,2	101,7
20 - 64	4913,5	2763,3	2150,2	4995,0	2794,1	2200,9	81,5	30,8	50,7	101,7

Zdroj: ČSÚ – VŠPS

Zaměstnanost v nejstarších kategoriích věku 65+ (nárůst o 15,1 tis.) ovlivňují především pracující důchodci. V roce 2016 pracovalo 197,0 tis. důchodců v řádném starobním důchodu, o 16,5 tis. více než v roce 2015.

Souběžně s absolutním nárůstem zaměstnanosti rostla i **míra zaměstnanosti (MZ)**. Celková **MZ** osob ve věku **15+** se **zvýšila** (o 1,2 p. b.) **na 57,6 %**, osob ve věku **15 – 64 let** (o 1,8 p. b.) **na 72,0 %**.

Míra zaměstnanosti podle věku (v %)

tab. č. 4

Věkové skupiny	2015			2016		
	celkem	muži	ženy	celkem	muži	ženy
15 - 24	28,4	33,1	23,4	28,6	33,8	23,2
25 - 39	79,4	91,1	67,0	81,0	92,3	69,0
40 - 54	89,9	92,7	86,9	90,5	93,1	87,7
55 - 64	55,5	65,5	45,9	58,5	68,2	49,3
15+	56,4	65,1	48,1	57,6	66,1	49,4
15 - 64	70,2	77,9	62,4	72,0	79,3	64,4
20 - 64	74,8	83,0	66,4	76,7	84,6	68,6

Zdroj: ČSÚ – VŠPS

Hodnoty ukazatelů **národních cílů v oblasti zaměstnanosti**, které si do roku 2020 **ČR** stanovila v návaznosti na hlavní cíle **Strategie Evropa 2020** (zvýšení celkové míry zaměstnanosti ve věkové skupině 20 – 64 let na 75 %, zvýšení MZ žen v této věkové skupině na 65 % a MZ starších pracovníků ve věku 55 – 64 let na 55 %), jsou v současné době **nad jejich cílovou hodnotou**:

MZ obyvatelstva **ve věku 20 - 64 let** se v roce 2016 meziročně **zvýšila** (o 1,9 p. b.) **na 76,7 %**, a to především díky rostoucí zaměstnanosti žen a starších pracovníků. MZ **žen** ve stejném věku **vzrostla** (o 2,2 p. b.) **na 68,6 %**, MZ ve věkové

skupině **55 - 64 let vzrostla** (o 3,0 p. b.) **na 58,5 %**.

Z podrobnějšího rozboru 5letých věkových skupin je patrný nárůst míry zaměstnanosti žen ve věku 30+ a mužů i žen 60+.

Poslední dostupné údaje o míře zaměstnanosti za členské státy EU podle údajů EUROSTATu jsou uvedeny v části V. Mezinárodní srovnání.

Pokračoval nárůst počtu **zaměstnanců**, kteří tvoří **nejpočetnější skupinu pracujících** (82,8 %). Jejich počet se **zvýšil o 89,1 tis. na 4 256,8 tis.**, nárůst počtu žen (o 39,7 tis.) na 1 962,6 tis. byl nižší než nárůst počtu mužů (o 49,3 tis.) na 2 294,1 tis.. Mezi zaměstnanými ženami je 86,8 % zaměstnankyň, mezi zaměstnanými muži tvoří zaměstnanci 79,8 %.

Počty zaměstnaných podle postavení v hlavním zaměstnání

tab. č. 5

Zaměstnaní v NH	2015		2016		rozdíl 16-15 (tis.)	index 16/15 (%)
	v tis.	%	v tis.	%		
Celkem	5041,9	100,0	5 138,6	100,0	96,7	101,9
z toho:						
zaměstnanci	4167,7	82,7	4 256,8	82,8	89,1	102,1
podnikatelé bez zaměstnanců	666,2	13,2	693,4	13,5	27,2	104,1
podnikatelé se zaměstnanci	177,7	3,5	161,3	3,1	-16,4	90,8
pomáhající rodinní příslušníci	30,4	0,6	27,1	0,5	-3,3	89,1

Zdroj: ČSÚ – VŠPS

Na rozdíl od předchozího roku mírně vzrostl také **celkový počet podnikatelů** včetně pomáhajících rodinných příslušníků, a to **o 7,5 tis. na 881,8 tis.** **Nárůst podnikatelů se zaměstnanci poklesl**, a to **o 16,4 tis. na 161,3 tis.**, avšak **výrazně, o 27,2 tis. na 693,4 tis.**, **vzrostl** počet podnikatelů **bez zaměstnanců**. Počet pomáhajících rodinných příslušníků se snížil o 3,3 tis.. Na nárůstu celkového počtu podnikatelů se podílely **pouze ženy**. Celkový počet podnikajících žen vzrostl o 17,5 tis., a to díky nárůstu podnikatelek bez zaměstnanců (o 23,8 tis.). Počet podnikajících mužů poklesl o 10,0 tis.

Podíl podnikatelů včetně pomáhajících rodinných příslušníků na celkové zaměstnanosti se meziročně **snížil** o 0,1 p. b. **na 17,2 %**, přesto zůstává ve srovnání s jinými zeměmi vysoký.

Z hlediska odvětvové příslušnosti byl **vysoký podíl podnikatelů** (na celkové zaměstnanosti v rámci odvětví) v odvětví „činnosti v oblasti nemovitosti“ 46,2 % (meziroční pokles o 4,5 p. b.), „profesní, vědecké a technické činnosti“ 46,1 % a ve

velkém odvětví **ve stavebnictví 41,1 %** (v posledních dvou odvětvích se podíly podnikatelů meziročně téměř nezměnily).

Podobně jako v letech 2011 až 2015 pokračoval **nárůst počtu osob pracujících na dobu neurčitou** (zaměstnanců s pracovními úvazky na dobu neurčitou nebo podnikatelů). V roce 2016 se jejich počet **zvýšil o 100,7 tis. na 4 702,6 tis. osob** (počet mužů se zvýšil o 43,8 tis., počet žen o 56,8 tis.). K nárůstu došlo díky výraznému zvýšení počtu zaměstnanců pracujících na dobu neurčitou (o 93,2 tis. na 3 820,8 tis.).

Naproti tomu počet osob pracujících na dobu určitou včetně práce dočasné, příležitostní a sezónní a dalších časově omezených smluv **se nepatrně snížil o 3,2 tis. na 434,5 tis.** (poklesl pouze počet mužů, a to o 3,2 tis.).

Nadále pokračoval **růst počtu osob pracujících na plnou pracovní dobu**, jejich počet se **zvýšil o 68,9 tis. na 4 793,0 tis.** osob, počet mužů vzrostl o 34,7 tis., počet žen o 34,1 tis. **Počet osob pracujících na kratší pracovní dobu** (po nepatrném nárůstu v roce 2015 o 1,4 tis.) **se zvýšil o 27,8 tis. na 345,6 tis. osob**, a to především **nárůstem počtu žen** (o 23,2 tis.), počet mužů vzrostl pouze o 4,6 tis.

Počty zaměstnaných ve vybraných skupinách

tab. č. 6

Zaměstnaní v NH	2015		2016		rozdíl 16-15 (tis.)	index 16/15 (%)
	v tis.	%	v tis.	%		
Celkem	5 041,9	100,0	5 138,6	100,0	96,7	101,9
v tom:						
- mající druhé (další) zaměstnání	115,4	2,3	119,7	2,3	4,3	103,7
- úvazek na dobu neurčitou nebo jako podnikatel	4 601,9	91,3	4 702,6	91,5	100,7	102,2
- úvazek na dobu určitou	437,7	8,7	434,5	8,5	-3,2	99,3
- na plnou pracovní dobu	4 724,1	93,7	4 793,0	93,3	68,9	101,5
- na kratší pracovní dobu	317,8	6,3	345,6	6,7	27,8	108,7
- podzaměstnaní	54,6	1,1	48,1	0,9	-6,5	88,1

Zdroj: ČSÚ - VŠPS

Jako **podzaměstnaní** (jimiž jsou podle metodiky ILO všechny osoby, které pracují ve svém hlavním zaměstnání na částečný úvazek nebo méně než 40 hodin týdně, přejí si pracovat vyšší počet hodin než ve stávajících zaměstnáních a jsou schopny vykonávat větší počet hodin) bylo klasifikováno **48,1 tis. osob**, tj. **o 6,5 tis. méně** než v roce 2015. Na poklesu se podíleli především **muži**, jejichž počet se snížil o 4,3 tis.

Souběžně s hlavním zaměstnáním pracovalo **ve druhém** (dalším) **zaměstnání 119,7 tis. osob** (nárůst proti roku 2015 o 4,3 tis. osob). Mezi těmito pracujícími mírně převažují muži (58,4 %).

Postavení osob v druhém zaměstnání **je odlišné** od struktury v hlavním zaměstnání. **Převažovali mezi nimi podnikatelé** včetně pomáhajících rodinných příslušníků (68,1 tis., tj. 56,9 %), z nich bylo 91 % podnikatelů bez zaměstnanců. 80 % osob pracovalo ve svém druhém zaměstnání v sektoru služeb.

2. Struktura zaměstnanosti v sektorech, odvětvích a podle klasifikace zaměstnání

Podobně jako v roce 2015 **se zaměstnanost v primárním sektoru** nepatrně meziročně **zvýšila o 1,6 tis. na 149,1 tis. osob**. **Podíl** tohoto sektoru na celkové zaměstnanosti **se nezměnil** a činil **2,9 %**.

Pokračoval další **růst zaměstnanosti v sekundárním sektoru** (průmysl vč. stavebnictví). **Zaměstnanost** v tomto sektoru meziročně **vzrostla o 39,1 tis. na 1 956,1 tis. osob**. **Podíl** tohoto sektoru na celkové zaměstnanosti **se zvýšil** pouze minimálně, a to (o 0,1 p. b.) **na 38,1 %**.

Sektorová struktura zaměstnanosti

tab. č. 7

Zaměstnaní v NH	2015		2016		rozdíl 16-15 (tis.)	index 16/15 (%)
	v tis.	%	v tis.	%		
Celkem	5 041,9	100,0	5 138,6	100,0	96,7	101,9
z toho:						
I. sektor	147,5	2,9	149,1	2,9	1,6	101,1
II. sektor	1 917,0	38,0	1 956,1	38,1	39,1	102,0
<i>v tom stavebnictví</i>	396,0	7,9	386,3	7,5	-9,7	97,6
III. sektor	2 976,9	59,0	3 032,8	59,0	55,9	101,9

Zdroj: ČSÚ – VŠPS

Pro vývoj celkové zaměstnanosti měl rozhodující význam **nárůst zaměstnanosti v průmyslu**, počet pracujících v tomto sektoru vzrostl **o 48,8 tis. na 1 569,8 tis.**, **podíl průmyslu** na celkové zaměstnanosti **se zvýšil** (o 0,3 p. b.) **na 30,5 %**. **K nárůstu přispěl** zejména **zpracovatelský průmysl** (nárůst o 51,8 tis. na 1 428,7 tis. osob), zaměstnanost se snížila pouze v sekci zásobování vodou, činnosti související s odpady.

Celkový růst zaměstnanosti zpomalilo **stavebnictví**, kde zaměstnanost **klesla o 9,7 tis. na 386,3 tis. osob. Podíl stavebnictví** na celkové zaměstnanosti **se snížil (0,4 p. b.) na 7,5 %**.

Podíl sekundárního sektoru v ČR je vysoký a nadále **dosahuje nejvyšší hodnoty ze všech států EU**.

Celkový vývoj zaměstnanosti pozitivně ovlivnil i vývoj zaměstnanosti **v terciárním sektoru služeb**, kde zaměstnanost **vzrostla o 55,9 tis. na 3 032,8 tis. osob**. Zaměstnanost **vzrostla** zejména v sekci **doprava a skladování** (o 16,6 tis.), **vzdělávání** (o 15,8 tis.) a **profesní, vědecké a technické činnosti** (o 14,0 tis.). Zaměstnanost poklesla v tržních službách, nejvýraznější **pokles** zaznamenala sekce **ubytování, stravování a pohostinství** (o 14,3 tis.) a **velkoobchod a maloobchod, opravy motorových vozidel** (o 10,0 tis.).

Podíl terciárního sektoru na celkové zaměstnanosti **se nezměnil**, a tvořil **59,0 %**.

Podíl sekundárního sektoru v ČR dosahuje nejvyšší úrovně ze všech států EU, naopak ČR patří stále ke státům s nejnižším podílem terciárního sektoru na celkové zaměstnanosti.

Změny v sektorové struktuře zaměstnanosti ovlivnily i strukturu zaměstnanosti podle **vykonávaného zaměstnání** (klasifikace zaměstnání CZ-ISCO). V některých profesích se již projevuje nedostatek volné pracovní síly. Největší nárůst zaměstnanosti byl zaznamenán ve třídě 3 - **techničtí a odborní pracovníci** (o 27,6 tis.), třídě 2 – **specialisté** (o 23,0 tis.) a třídě 8 – **obsluha strojů a zařízení** (o 17,4 tis.). **Počet zaměstnaných se snížil** pouze ve třídě 1 - **zákonodárci a řídicí pracovníci** (o 5,2 tis.).

Zastoupení jednotlivých tříd zaměstnání se však výrazněji nezměnilo. Nejvíce osob pracovalo ve třídě 3 – **techničtí a odborní pracovníci** (17,2 %) a třídě 7 – **řemeslníci a opraváři** (16,9 %). Ve třídě 7 pracovalo **nejvíce mužů** (26,9 % z celkového počtu zaměstnaných mužů). Naopak **nejvíce žen** (22,6 % z celkového počtu zaměstnaných žen) bylo zařazeno v třídě 5 - **pracovníci ve službách a prodeji**.

Struktura zaměstnanosti podle klasifikace zaměstnání (CZ-ISCO)

tab. č. 8

Zaměstnaní v NH	2015		2016		rozdíl 16-15 (tis.)	index 16/15 (%)
	v tis.	%	v tis.	%		
Celkem	5041,9	100,0	5 138,6	100,0	96,7	101,9
z toho:						
1 Zákodníci a řídicí pracovníci	274,3	5,4	269,1	5,2	-5,2	98,1
2 Specialisté	763,6	15,1	786,6	15,3	23,0	103,0
3 Techničtí a odborní pracovníci	856,7	17,0	884,3	17,2	27,6	103,2
4 Úředníci	464,5	9,2	476,3	9,3	11,8	102,5
5 Pracovníci ve službách a prodeji	774,6	15,2	783,0	15,2	8,4	101,1
6 Kvalifikovaní dělníci v zemědělství	62,0	1,2	69,8	1,4	7,8	112,6
7 Řemeslníci a opraváři	866,2	17,2	868,4	16,9	2,2	100,3
8 Obsluha strojů a zařízení	684,2	13,6	701,6	13,7	17,4	102,5
9 Pomocní a nekvalifikovaní pracovníci	280,5	5,6	284,3	5,5	3,8	101,4

Zdroj: ČSÚ – VŠPS

3. Vzdělanostní struktura zaměstnanosti

V hodnoceném období významně vzrostl počet pracujících s **vysokoškolským vzděláním** (o 55,0 tis., tj. o 4,7 %) na **1 229,4 tis.** Relativně stejně se zvýšil i počet zaměstnaných **se základním vzděláním** vč. bez vzdělání (o 9,5 tis.), a to na **209,9 tis.** Výrazný nárůst byl zaznamenán i u osob se **středním vzděláním bez maturity** (o 27,1 tis.) na **1 802,7 tis.** V nejpočetnější skupině osob se středoškolským vzděláním s maturitou se počet pracujících zvýšil pouze nepatrně (o 4,9 tis.).

Vzdělanostní struktura zaměstnaných

tab. č. 9

Zaměstnaní v NH	2015		2016		rozdíl 16-15 (tis.)	index 16/15 (%)
	v tis.	%	v tis.	%		
Celkem	5 041,9	100,0	5 138,6	100,0	96,7	101,9
z toho:						
základní a bez vzdělání	200,4	4,0	209,9	4,1	9,5	104,7
střední bez maturity	1 775,6	35,2	1 802,7	35,1	27,1	101,5
střední s maturitou	1 891,0	37,5	1 895,9	36,9	4,9	100,3
vysokoškolské	1 174,4	23,3	1 229,4	23,9	55,0	104,7

Zdroj: ČSÚ – VŠPS

V porovnání s ostatními státy EU 28 je v ČR i přes postupný nárůst podíl vysokoškolsky vzdělaných osob na celkové zaměstnanosti stále jeden z nejnižších. Podle posledních dostupných údajů EUROSTATu za 3. čtvrtletí 2016 byl nejvyšší podíl

vysokoškoláků (úrovně 5 – 8 klasifikace vzdělání ISCED 2011 - krátký cyklus terciárního vzdělávání, bakalářské, magisterské a doktorské nebo jim odpovídající úrovně vzdělání) mezi zaměstnanými na Kypru (45,2 %), v Irsku (44,9 %) a Belgii (44,5 %), průměr EU 28 představuje 33,9 %. Nižší hodnotu než ČR (24,3 %) mělo pouze Slovensko (23,4 %), Itálie (20,6 %) a Rumunsko (20,3 %).

Zastoupení vysokoškoláků je nejvyšší v mladších věkových kategoriích produktivního věku, s rostoucím věkem má klesající tendenci. **Nejvíce vysokoškolsky vzdělaných osob je ve věkových kategoriích 25 – 39 let (30,4 %).** Z podrobnějšího zkoumání je zřejmé, že u věkové skupiny 25 – 29 let představuje zastoupení vysokoškoláků **32,5 % a u věkové skupiny 30 – 34 let 32,0 %**. Přitom tyto věkové skupiny se na celkové zaměstnanosti podílejí pouze 10,2 %, resp. 11,4 %. Naproti tomu podíl věkové kategorie 35 – 39 let na celkové zaměstnanosti je vyšší (14,5 %), ale **vysokoškolské vzdělání má v této skupině pouze 27,6 %** pracujících.

Vzdělanostní struktura zaměstnané populace 15+ podle věku v roce 2016 (v %)

tab. č. 10

Věk	Zaměstnaní celkem	Vzdělání			
		základní a bez vzdělání	střední		vysokoškolské
			bez maturity	s maturitou	
15-24 let	100,0	9,6	34,1	47,1	9,2
25-39 let	100,0	3,7	28,9	37,1	30,4
40-54 let	100,0	3,3	38,8	37,3	20,7
55-64 let	100,0	5,0	41,6	32,2	21,2
65+ let	100,0	4,9	26,1	34,2	34,9

Zdroj: ČSÚ – VŠPS

Ještě výraznější je tento rozdíl ve skupině 40 – 44letých, do níž spadá velká část populačně silných ročníků ze 70. let minulého století. Jejich **podíl na celkové zaměstnanosti tvoří 15,8 %**, ale **podíl vysokoškoláků** v ní je proti mladším věkovým skupinám podstatně nižší, a to **20,7 %** (ve srovnání s mladší věkovou skupinou 25 – 29 let činí tento rozdíl 11,8 p. b.). Významnou roli bude mít tudíž celoživotní vzdělávání, protože rozpor mezi populačně silnými ročníky starších třicátníků a mladších čtyřicátníků s nižším podílem vyššího stupně vzdělání a početně slabšími mladšími ročníky s vysokým podílem vysokoškolského vzdělání se dále prohlubuje. Přitom populačně silná generace čtyřicátníků přitom bude významně ovlivňovat celkovou zaměstnanost v příštích 25 letech.

Nejvyšší zastoupení vysokoškolsky vzdělaných osob je však mezi osobami v poproduktivním věku. Ve věku **65 a více let** tvoří vysokoškoláci **34,9 %** pracujících, což ovšem souvisí s charakterem vykonávaného zaměstnání (v tomto věku často zůstávají v zaměstnání spíše lidé v profesích méně náročných na fyzickou zdatnost, ale s požadovaným vyšším formálním vzděláním).

4. Regionální zaměstnanost

Největší meziroční nárůst zaměstnanosti v absolutním vyjádření byl v roce 2016 zaznamenán v **Moravskoslezském** (o 18,6 tis.) a **Ústeckém kraji** (o 16,6 tis.), v **Hl. m. Praze** (o 13,7 tis.) a **Olomouckém kraji** (o 11,0 tis.). Počet pracujících se meziročně o málo **snížil ve dvou krajích**, a to v **Plzeňském a Zlínském kraji**.

Míru zaměstnanosti (vypočtenou jako podíl zaměstnaných ve věku 20 - 64 k bydlícím obyvatelům ve věku 20 - 64 let – ukazatel Strategie Evropa 2020) **stejnou nebo vyšší než je průměrná míra zaměstnanosti za ČR (76,7 %)**, mělo **sedm krajů**. **Nejvyšší byla v Hl. m. Praze (80,1 %)**, dále následoval **Pardubický (78,8 %) a Středočeský kraj (78,0 %)**.

Zaměstnanost a míra zaměstnanosti v jednotlivých krajích ČR

tab. č. 11

	Zaměstnanost 15+ (v tis.)			Míra zaměstnanosti 20 - 64 (v %)		
	2015	2016	rozdíl 16-15 (tis.)	2015	2016	rozdíl 16-15 (p. b.)
Celkem	5 041,9	5 138,6	96,7	74,8	76,7	1,9
Hl. m. Praha	649,6	663,3	13,7	78,1	80,1	2,0
Středočeský kraj	649,2	652,0	2,8	77,4	78,0	0,6
Jihočeský kraj	303,4	310,5	7,0	75,2	77,5	2,2
Plzeňský kraj	287,5	287,2	-0,3	78,0	77,8	-0,2
Karlovarský kraj	144,3	146,4	2,1	74,3	76,4	2,1
Ústecký kraj	366,0	382,6	16,6	69,9	73,4	3,6
Liberecký kraj	205,0	208,9	3,9	73,9	75,8	1,9
Královéhradecký kraj	259,1	264,2	5,1	74,8	76,9	2,1
Pardubický kraj	250,7	254,3	3,6	76,6	78,8	2,2
Kraj Vysočina	236,8	242,9	6,1	73,6	76,0	2,4
Jihomoravský kraj	569,1	577,9	8,8	75,6	77,2	1,5
Olomoucký kraj	289,6	300,5	11,0	72,1	75,4	3,3
Zlínský kraj	280,6	278,5	-2,1	75,8	75,4	-0,4
Moravskoslezský kraj	550,9	569,4	18,6	70,7	73,8	3,1

Zdroj: ČSÚ – VŠPS

Nejnižší MZ zůstala (i přes významný nárůst zaměstnanosti) **v Ústeckém** (73,4 %) a **Moravskoslezském kraji** (73,8 %). Meziročně **vzrostla** podobně jako celková zaměstnanost **ve všech krajích s výjimkou Plzeňského a Zlínského kraje**. **Rozpětí** regionální míry zaměstnanosti na úrovni krajů **se díky tomuto vývoji meziročně snížilo z 8,2 p. b. na 6,7 p. b**

V Moravskoslezském kraji se zaměstnanost zvýšila ve všech velikostně významnějších sekcích kromě stavebnictví, nejvýraznější nárůst byl patrný ve **zpracovatelském průmyslu** (o 11,6 tis.). **V Ústeckém kraji** došlo k růstu zaměstnaných také **ve zpracovatelském průmyslu** (12,8 tis.), ale též v sekcích **vzdělávání** (o 6,7 tis.) a **doprava a skladování** (o 5,9 tis.). Růst zaměstnanosti ve zpracovatelském průmyslu se v obou krajích projevil nárůstem pracujících v kategoriích zaměstnání specialisté a obsluha strojů a zařízení, montéři, v Moravskoslezském kraji také v kategoriích techničtí a odborní pracovníci a řemeslníci a opraváři.

Podíl počtu pracujících podle klasifikace zaměstnání v krajích (v %)

tab. č. 12

CZ-ISCO	celkem	ISCO 1	ISCO 2	ISCO 3	ISCO 4	ISCO 5	ISCO 7	ISCO 8	ISCO 9
celkem	100,0	5,2	15,3	17,2	9,3	15,2	16,9	13,7	5,5
Hl. m. Praha	100,0	7,3	28,5	20,7	11,9	13,7	9,5	5,0	3,3
Středočeský	100,0	6,7	14,0	16,9	10,6	16,0	16,6	12,6	4,9
Jihočeský	100,0	4,3	11,5	16,9	8,0	15,4	18,0	16,8	5,6
Plzeňský	100,0	4,3	11,6	17,4	8,6	15,9	17,6	16,4	6,0
Karlovarský	100,0	6,0	10,2	14,0	7,9	17,9	16,8	16,7	8,6
Ústecký	100,0	2,8	11,0	16,3	9,4	19,8	18,1	16,5	5,0
Liberecký	100,0	6,6	12,2	16,5	6,6	15,1	18,4	17,2	6,4
Královehradecký	100,0	5,2	13,7	18,8	8,3	13,7	17,6	13,4	7,7
Pardubický	100,0	4,2	11,6	17,8	9,8	13,3	17,3	16,8	6,9
Kraj Vysočina	100,0	3,7	11,7	13,1	7,4	14,3	23,3	17,6	5,5
Jihomoravský	100,0	6,8	18,9	16,8	10,2	13,2	16,1	10,9	5,4
Olomoucký	100,0	4,0	13,2	15,9	8,0	14,3	20,4	15,2	6,3
Zlínský	100,0	3,8	12,8	16,7	8,1	14,6	20,3	16,6	5,5
Moravskoslezský	100,0	4,0	13,4	17,4	8,3	16,9	17,6	15,3	6,0

Zdroj: ČSÚ – VŠPS

Vysvětlivky:

CZ-ISCO1 - Zákonníci a řídící pracovníci

2 - Specialisté

3 - Techničtí a odborní pracovníci

4 - Úředníci

5 - Pracovníci ve službách a prodeji

6 - Kvalifikovaní dělníci v zemědělství (vzhledem k četnosti není uvedeno)

7 - Řemeslníci a opraváři

8 - Obsluha strojů a zařízení, montéři

9 - Pomocní a nekvalifikovaní pracovníci

Růst zaměstnanosti v **Hl. m. Praze** byl patrný zejména v sekcích **doprava a skladování a vzdělávání**, z pohledu klasifikace zaměstnání zde výrazně přibýlo technických a odborných pracovníků (nárůst o 22,7 tis.). V **Olomouckém kraji** se nejvíce na nárůstu zaměstnanosti podílel kromě sekce **vzdělávání** také **zpracovatelský průmysl**. V tomto kraji přibýli zejména techničtí a odborní pracovníci a zaměstnanci pracující jako obsluha strojů a zařízení, montéři.

Počet pracujících ve stavebnictví se snížil v polovině krajů, **největší pokles** byl zaznamenán v **Hl. m. Praze** (o 7,2 tis.) a **Moravskoslezském kraji** (o 5,8 tis.). V těchto krajích došlo také k poklesu počtu zaměstnaných pomocných a nekvalifikovaných pracovníků. Výraznější **nárůst** zaměstnanosti **ve stavebnictví** byl zaznamenán v **Jihomoravském kraji** (o 7,3 tis.), ve zbylých šesti krajích byl pouze mírný.

Přes rozdílný vývoj v jednotlivých krajích se **sektorová struktura zaměstnanosti** významněji **nezměnila**. **Nejvyšší podíl primárního sektoru** zůstal v **Kraji Vysočina** (6,0 %), naopak **zanedbatelný** byl v **Hl. m. Praze**. V **Hl. m. Praze** byl nejnižší také podíl sekundárního sektoru (17,4 %), ale **nejvyšší podíl sektoru terciárního** (82,2 %). **Sekundární sektor** byl **nejvíce zastoupen ve Zlínském kraji** (49,5 %), ovšem před Liberecký kraj s dlouhodobě nejvyšším podílem tohoto sektoru se na druhé místo dostal Kraj Vysočina (48,9 %). **Kraj Vysočina a Zlínský kraj** naopak stále patří ke krajům s **nejnižším podílem terciárního sektoru** (45,1 %, resp. 47,9 %), viz příloha č. 3a.

Odvětvová a profesní struktura zaměstnanosti je úzce spojená se **vzdělanostní strukturou** obyvatelstva. Největší podíl zaměstnaných **se základním vzděláním** na celkové zaměstnanosti v regionu stále zůstává v **Karlovarském a Ústeckém kraji** (8,8 %, resp. 7,2 %). Naopak **podíl zaměstnaných s vysokoškolským vzděláním** byl v roce 2016 **nejvyšší v Hl. m. Praze** (43,1 %) a Jihomoravském kraji (30,1 % všech pracujících). S tím souvisí i vysoký podíl zaměstnaných ve třídách 5, 7, 8 a 9 (vyžadujících nižší stupeň formálního vzdělávání) v Karlovarském (60,0 %) a Ústeckém kraji (59,4 %). Naopak vysoký podíl ve třídách 1 až 4 byl v Hl. m. Praze (68,2 %) a Jihomoravském kraji (52,7 %).

**Vzdělanostní struktura zaměstnané populace 15+ ČR v roce 2016
v krajském členění v %**

tab. č. 13

Kraj	Vzdělání			
	základní a bez vzdělání	střední		vysokoškolské
		bez maturity	s maturitou	
Celkem	4,1	35,1	36,9	23,9
Hl. m. Praha	2,4	16,6	38,0	43,1
Středočeský	3,3	36,0	38,5	22,2
Jihočeský	4,1	38,8	38,4	18,7
Plzeňský	4,8	37,1	37,8	20,2
Karlovarský	8,8	40,0	35,7	15,6
Ústecký	7,2	39,8	37,7	15,3
Liberecký	5,3	40,5	35,0	19,1
Královéhradecký	4,3	37,6	37,3	20,7
Pardubický	4,2	37,5	38,2	20,0
Kraj Vysočina	3,9	43,1	35,5	17,5
Jihomoravský	2,5	32,6	34,8	30,1
Olomoucký	3,6	40,8	36,5	19,1
Zlínský	3,9	40,2	35,3	20,6
Moravskoslezský	4,7	37,4	36,0	21,9

Zdroj: ČSÚ – VŠPS

Vývoj zaměstnanosti **z pohledu postavení v zaměstnání byl různorodý**. V polovině krajů vzrostly jak počty zaměstnanců, tak celkové počty podnikatelů (vč. pomáhajících rodinných příslušníků). Počet pracujících **v postavení zaměstnanců poklesl** pouze **v Plzeňském a Zlínském kraji**, tedy v krajích, v nichž byl zaznamenán **celkový pokles zaměstnanosti**. Ten byl v těchto krajích částečně kompenzován **nárůstem počtu podnikatelů** vč. pomáhajících rodinných příslušníků. Celkový počet podnikatelů se naopak snížil v pěti krajích, **nejvíce ve Středočeském kraji** (o 7,8 tis.) **a v Hl. m. Praze** (o 7,6 tis.). **Největší nárůst zaměstnanců** byl zaznamenán **v Hl. m. Praze** (o 21,3 tis.), **Moravskoslezském** (o 18,0 tis.) **a Ústeckém kraji** (o 15,0 tis.). **Celkový počet podnikatelů se naopak nejvíce zvýšil** (o více než 6 tis.) **v Jihomoravském a Olomouckém kraji**.

Krajem **s nejvyšším podílem podnikatelů zůstal** podobně jako v předchozích dvou letech **Středočeský kraj** (22,2 % z celkové zaměstnanosti) před Hl. m. Prahou (20,0 %). Naopak **Moravskoslezský kraj** má relativně **nejvíce zaměstnaných v postavení zaměstnanců** (86,3 %), po něm následuje Karlovarský kraj (86,1 %).

5. Insolvence

Podle zákona č. 118/2000 Sb., o ochraně zaměstnanců při platební neschopnosti zaměstnavatele a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, mohou zaměstnanci zaměstnavatele, který je v platební neschopnosti, požádat kteroukoliv krajskou pobočku Úřadu práce ČR (ÚP ČR) nebo kontaktní pracoviště krajské pobočky ÚP ČR, o uspokojení splatných mzdových nároků, které jim nebyly zaměstnavatelem vyplaceny. Ve smyslu výše zmíněného zákona je zaměstnavatel v platební neschopnosti dnem následujícím po dni, kdy na něho bylo vyhlášeno moratorium před zahájením insolvenčního řízení, nebo po dni, kdy byl na něho podán insolvenční návrh. Žádosti zaměstnanců o uspokojení mzdových nároků vyřizují krajské pobočky ÚP ČR. Zaměstnanci mohou požádat o uspokojení mzdových nároků odpovídající maximálně 3 měsíčním mzdám. V období od 1. 5. 2015 do 30. 4. 2016 mohla být zaměstnanci vyplacena za 1 měsíc maximálně částka 38 529 Kč. Od 1. 5. 2016 (do 30. 4. 2017) činí tato maximální částka 39 701 Kč.

Zatímco v roce 2015 bylo podáno 4 569 žádostí týkajících se zaměstnanců 437 zaměstnavatelů a vyřízeno bylo 5 610 žádostí zaměstnanců 522 firem, **v roce 2016 bylo podáno 3 826 žádostí** týkajících se zaměstnanců 345 zaměstnavatelů, **vyřízeno bylo 4 402 žádostí** (včetně žádostí z předchozího roku) **zaměstnanců 445 firem.**

Nejvíce žádostí bylo podáno u ÚP ČR – krajské pobočce v Ostravě - 943, krajské pobočce pro hl. m. Prahu – 715 a krajské pobočce v Příbrami – 605 podaných žádostí. **Nejméně žádostí bylo podáno u ÚP ČR - krajské pobočce v Liberci – 45 a krajské pobočce v Jihlavě – 49.**

U **vyřízených žádostí** bylo pořadí krajských poboček ÚP ČR následující: největší objem připadal v roce 2016 na pobočku pro **hl. m. Prahu – 1 127,** následovala krajská pobočka v Příbrami – 946 a krajská pobočka v Brně – 925 vyřízených žádostí.

**Počty žádostí a objem vyplacených prostředků
v důsledku platební neschopnosti**

tab. č. 14

	2007	2008	2009 ³	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Podané žádosti	5 983	3 973	16 281	9 998	7 100	9 101	8 031	6 094	4 569	3 826
Vyřízené žádosti	6 888	5 055	19 451	11 028	8 253	7 694	8 202	6 830	5 610	4 402
Vyplacené fin. prostředky (tis.Kč)	196 033	150 330	844 033	497 837	389 142	451 799	333 208	391 856	229 500	250 339

Největšími firmami v konkurzu v roce 2016 byly Technic Tube, a.s., Brno (511), PEKOSA Chodov s.r.o. (363), POLDI s.r.o., Kladno (206), GSUS absolutní čistota a.s., Rudná (198) a ČKD PRAHA DIZ, a.s. (171).

Výše **výdajů** ze státního rozpočtu na insolvenční, které **v roce 2016** dosáhly **250 339 tis. Kč**, byly oproti předchozímu roku (229 500 tis. Kč) **o 20 839 tis. Kč**, tj. **o 9,1 % vyšší**. **Nejvyšší objem finančních prostředků** byl v roce 2016 vyplacen v **hl. m. Praze** (76 933 tis. Kč), v Jihomoravském (53 435 tis. Kč) a Středočeském (49 368 Kč).

V roce 2016 bylo do příjmů státního rozpočtu přijato vymožené **plnění za předchozí výplaty insolvence** z minulých let ve výši **76 243 tis. Kč**. **Celkem** bylo za dobu účinnosti tohoto zákona žadatelům za jejich zaměstnavatele **vyplaceno cca 4 903,4 mil. Kč**. Do státního rozpočtu bylo **postupně vráceno celkem 1 043,4 mil. Kč**, tj. **21,3 % z celkových prostředků vyplacených ÚP ČR za zaměstnavatele**.

³ Zákonem č. 217/2009 Sb., kterým se mění zákon č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon), ve znění pozdějších předpisů, byl novelizován zákon č. 118/2000 Sb. novou úpravou rozhodného období (výhodnější pro zaměstnance), za které zaměstnanci mohli uplatnit mzdové nároky a zároveň mohli dodatečně uplatnit mzdové nároky za 2. pololetí 2008, které v roce 2008 nemohli uplatnit z důvodu tehdy platného znění zákona č. 118/2000 Sb.

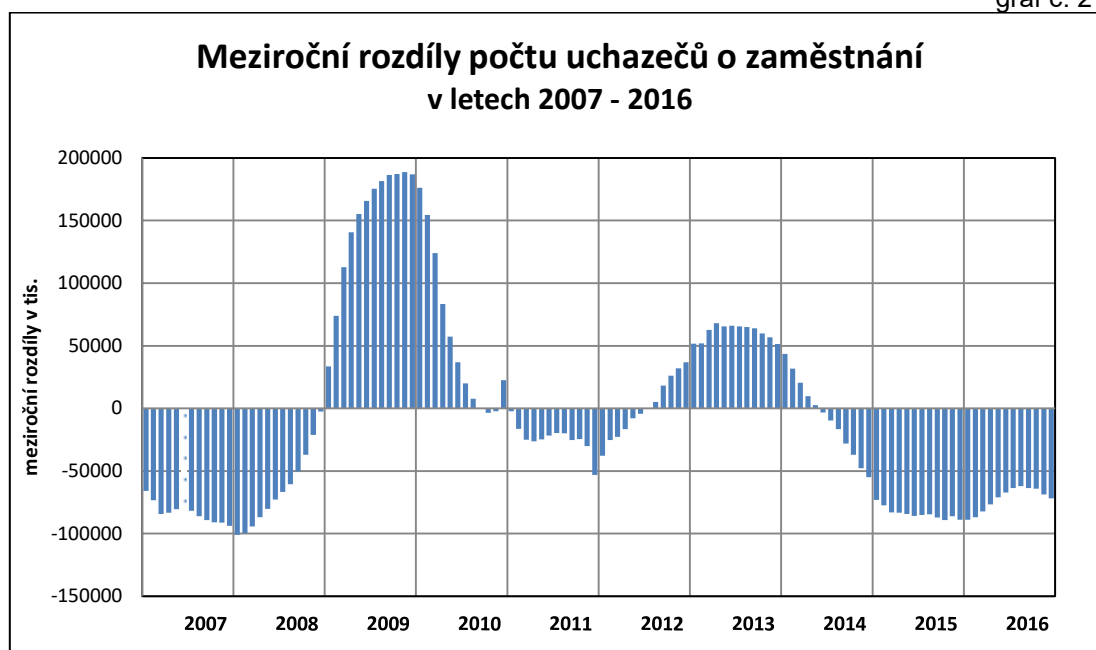
III. Nezaměstnanost

1. Stav a vývoj nezaměstnanosti

Ve srovnání s rokem 2015 byl pokles nezaměstnanosti v roce 2016 nepatrně pomalejší. Zatímco **na konci roku 2016** bylo na pracovištích ÚP ČR evidováno **381,4 tis. uchazečů o zaměstnání (UoZ)**, **meziročně méně o 71,7 tis.**, k 31. 12. 2015 to bylo 453,1 tis. UoZ a meziroční rozdíl činil 88,8 tis. **osob**. Zpomalení bylo patrné zejména v 1. pololetí 2016, když na jeho konci činil meziroční rozdíl počtu UoZ 67,1 tis., ve 2. pololetí bylo patrné opět jeho mírné zrychlení.

Průměrný počet UoZ v roce 2016 poklesl na 406,0 tis., což bylo o 72,9 tis. méně než jejich průměrný počet v roce 2015. Dosažitelných uchazečů o zaměstnání ve věku 15 – 64 let, rozhodujících pro výpočet podílu nezaměstnaných osob⁴, bylo 387,2 tis., tj. méně o 74,5 tis. Tvořili 95,4 % všech uchazečů o zaměstnání (před rokem to bylo 96,4 %).

graf č. 2

Zpomalení poklesu nezaměstnanosti je patrné i z vývoje **podílu nezaměstnaných osob (PNO)**, který měl na konci roku 2015 hodnotu 6,2 % (o 1,3 p. b. méně než na konci roku 2014), a k 31. 12. 2016 **poklesl na 5,2 %, meziroční rozdíl se snížil na 1,0 p. b. Průměrný PNO se v roce 2016 snížil na**

⁴ *Podíl nezaměstnaných osob, tj. počet dosažitelných uchazečů o zaměstnání ve věku 15 – 64 let k obyvatelstvu stejného věku, počínaje lednem 2013 nahradil míru registrované nezaměstnanosti, viz Metodické poznámky; důvody změny ukazatele a zpětně spočtená časová řada od roku 2005 je na adrese http://portal.mpsv.cz/sz/stat/nz/zmena_metodiky*

5,6 %, také **o 1,0 p. b.** Souběžně s poklesem dosažitelných UoZ ve věku 15 – 64 let pokračoval i nepatrný pokles obyvatel stejného věku, který měl na zpomalení poklesu PNO částečný vliv (odhadem 0,1 p. b.).

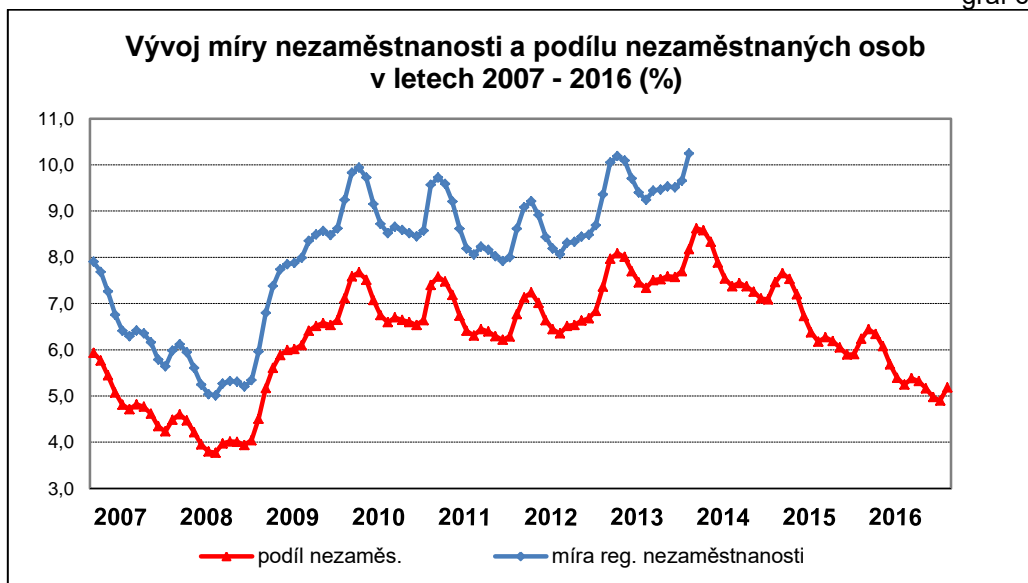
Při srovnávání nezaměstnanosti podle výsledků VŠPS podle metodiky ILO (meziroční pokles nezaměstnaných o 56,6 tis. na 211,4 tis., míra nezaměstnanosti 4,0 %) a registrované nezaměstnanosti (meziroční pokles průměrného počtu uchazečů o zaměstnání o 72,9 tis. na 478,9 tis., PNO 5,6 %) se projevily rozdíly vyplývající z definice těchto ukazatelů. V případě absolutní hodnoty nezaměstnanosti byl rozdíl ovlivněn zejména uchazeči o zaměstnání s tzv. nekolidujícím zaměstnáním, v rámci VŠPS jsou považováni za zaměstnané, nebo uchazeči z řad studentů soustavně se připravujících na budoucí povolání, kteří jsou v rámci VŠPS ekonomicky neaktivní (podrobněji viz Metodické poznámky).

Uchazeči o zaměstnání, volná místa a podíl nezaměstnaných osob

tab. č. 15

	rok 2015 průměr	2015	2016				rok 2016 průměr
		31.12.	31.3.	30.6.	30.9.	31.12.	
Uchazeči o zaměstnání (v tis.)	478,9	453,1	443,1	384,3	378,3	381,4	406,0
v tom - ženy	244,7	227,9	219,5	201,9	201,4	192,0	209,1
- muži	234,2	225,2	223,6	182,4	176,9	189,4	196,9
- ženy (v %)	51,1	50,3	49,5	52,5	53,2	50,3	51,5
- muži (v %)	48,9	49,7	50,5	47,5	46,8	49,7	48,5
- dosažitelní ve věku 15-64 let	461,7	436,5	424,7	365,6	359,3	360,2	387,2
- ženy	235,5	219,1	209,7	192,0	191,1	180,6	199,0
- muži	226,2	217,4	215,0	173,6	168,2	179,6	188,2
Pobírající Pvn (v tis.)	101,8	108,3	109,5	86,0	85,8	103,0	97,9
v tom - ženy	52,8	53,1	51,0	48,1	49,0	50,1	51,1
- muži	49,0	55,2	58,5	37,9	36,8	52,9	46,8
Pobírající Pvn na celkovém počtu uchazečů (v %)	21,3	23,9	24,7	22,4	22,7	27,0	24,1
- ženy (v %)	21,6	23,3	23,2	23,8	24,3	26,1	24,4
- muži (v %)	20,9	24,5	26,2	20,8	20,8	27,9	23,8
Průměrná výše Pvn (v Kč)	6 171	6 251	6 143	6 390	6 564	6 457	6 376
- ženy	5 567	5 696	5 602	5 693	5 876	5 857	5 759
- muži	6 822	6 785	6 614	7 275	7 482	7 025	7 049
Volná pracovní místa (v tis.)	90,3	102,5	117,3	133,9	141,0	132,5	127,9
Počet uchazečů na 1 VPM	5,3	4,4	3,8	2,9	2,7	2,9	3,2
Podíl nezaměstnaných osob (v %)	6,6	6,2	6,1	5,2	5,2	5,2	5,6
- ženy	6,8	6,4	6,1	5,6	5,6	5,3	5,8
- muži	6,3	6,1	6,1	4,9	4,8	5,1	5,3

Pozn.: drobné odchylky součtu osob v jednotlivých kategoriích od uvedeného celkového počtu souvisí se zaokrouhlením hodnot na jedno desetinné místo

Podporu v nezaměstnanosti (PvN) k 31. 12. 2016 pobíralo 103,0 tis. uchazečů o zaměstnání, pouze o 5,3 tis. méně než před rokem. Vzhledem k rychlejšímu poklesu celkového počtu uchazečů o zaměstnání se **podíl uchazečů o zaměstnání s PvN na konci roku 2016 meziročně zvýšil o 3,1 p. b. na 27,0 %** (k 31. 12. 2015 činil 23,9 %).

Meziroční **pokles průměrného počtu uchazečů o zaměstnání s nárokem na PvN byl v roce 2016** pouze minimální, a to **o 3,9 tis. na 97,9 tis.** a **průměrný podíl na celkové registrované nezaměstnanosti za celý rok představoval 24,1 %** (proti 21,3 % v roce 2015).

Počet uchazečů o zaměstnání s nárokem na PvN ovlivňují především nově přicházející osoby do evidence, jejichž počet byl při poklesu nezaměstnanosti stále vysoký (viz část III. 2. Toky nezaměstnanosti). Dalším faktorem je věkové složení uchazečů o zaměstnání. Uchazeči o zaměstnání ve věku 50 let a více mají delší podpůrnou dobu. Jejich počet se sice snížil, ale pokles byl ve srovnání s mladšími uchazeči o zaměstnání pomalejší (viz část III. 3. Struktura uchazečů o zaměstnání).

Průměrná výše PvN za rok 2016 vzrostla o 205 Kč (o 3,3 %) na 6 376 Kč. Průměrná podpora k 31. 12. 2016 činila 6 457 Kč a byla **meziročně vyšší o 206 Kč** (o 3,3 %). Vzhledem k rozdílům v úrovni výdělků byla průměrná podpora v nezaměstnanosti k tomuto datu **u žen (5 857 Kč) nižší (o 16,6 %) než mužů (7 025 Kč).** **Maximální PvN ve výši 0,58 násobku průměrné mzdy** (v národním hospodářství za 1. - 3. čtvrtletí kalendářního roku předcházejícího kalendářnímu roku, ve kterém byla podána žádost o PvN) na konci prosince 2016 pobíralo 4,2 tis.

uchazečů o zaměstnání, tj. téměř stejně jako před rokem (4,3 tis.). **Jejich podíl** na celkovém počtu uchazečů o zaměstnání pobírajících PvN **se** meziročně zvýšil z 3,9 % na **4,1 %**.

Nárůst průměrné výše podpory souvisel kromě zmiňovaného rostoucího podílu věkově starších uchazečů o zaměstnání také s nárůstem výdělků obecně (včetně minimální mzdy).

Rozdělení počtu uchazečů o zaměstnání podle výše PvN

tab.č. 16

	k 31. 12. 2015		k 31. 12. 2016		meziroční rozdíl	
	v tis.	v %	v tis.	v %	v tis.	v %
Uchazeči s Pvn	108,3	100,0	103,0	100,0	-5,3	-4,9
v tom:						
do 1500 Kč	0,4	0,4	0,3	0,3	-0,1	-25,0
1501 - 2500 Kč	1,7	1,6	1,3	1,3	-0,4	-23,5
2501 - 3500 Kč	25,0	23,1	23,4	22,7	-1,6	-6,4
3501 - 4500 Kč	12,3	11,4	8,8	8,5	-3,5	-28,5
4501 - 5500 Kč	14,8	13,7	15,9	15,4	1,1	7,4
5501 - 6500 Kč	12,3	11,4	11,6	11,3	-0,7	-5,7
6501 - 7500 Kč	10,9	10,1	10,1	9,8	-0,8	-7,3
7501 - 8500 Kč	8,3	7,7	8,2	8,0	-0,1	-1,2
8501 - 9500 Kč	6,1	5,6	6,1	5,9	0,0	0,0
9501 - 10500 Kč	4,5	4,2	4,6	4,5	0,1	2,2
10501 - 11500 Kč	3,0	2,8	3,2	3,1	0,2	6,7
11501 Kč a více	9,0	8,3	9,6	9,3	0,6	6,7

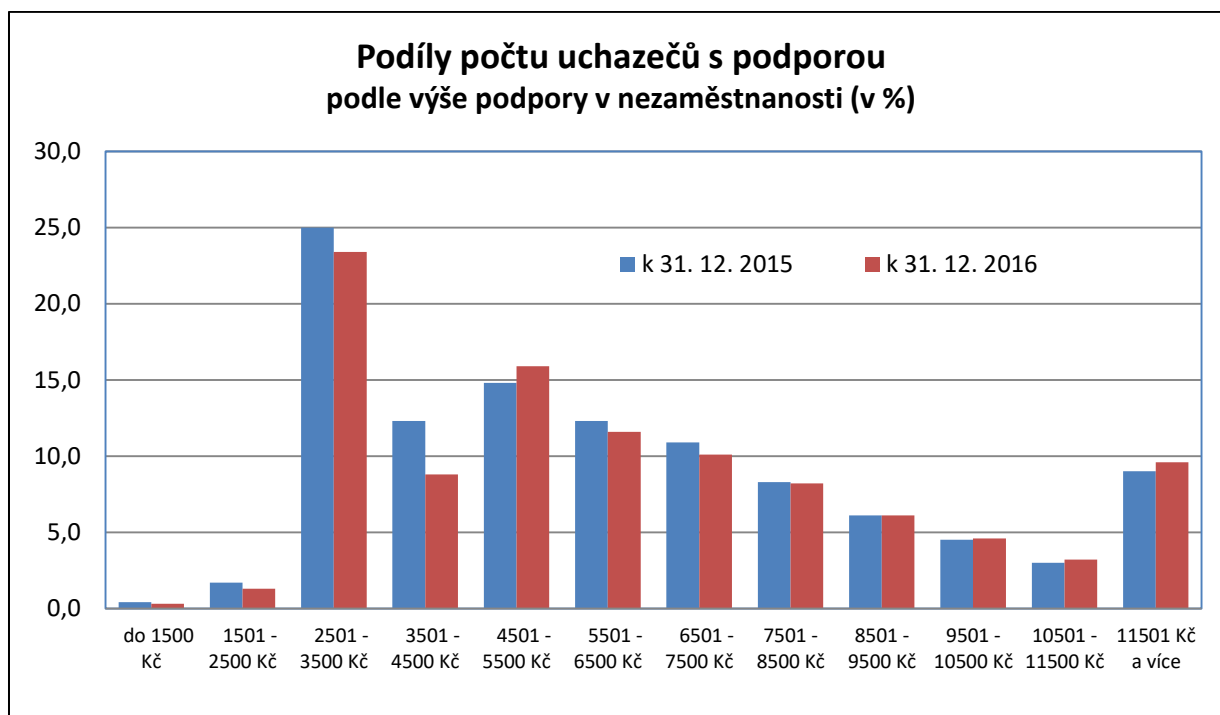
Pozn.: drobné odchylky součtu osob v jednotlivých kategoriích od uvedeného celkového počtu souvisí se zaokrouhlením hodnot na jedno desetinné místo

Důvodem poklesu počtu uchazečů o zaměstnání v nižších kategoriích podpory byl především rychlejší růst nízkých mezd a s tím související posun do vyšších kategorií. Pokles v kategorii výše podpory 3 501 – 4 500 Kč a nárůst v podpory nezaměstnanosti v rozmezí 4 501 – 5 500 Kč může souviset i s růstem minimální mzdy. Ve srovnání s rokem 2015 se také nepatrně snížil počet žen, přicházejících do evidence ÚP ČR po mateřské nebo rodičovské dovolené (jejich podpora v nezaměstnanosti se vypočítává se jako 0,15, 0,12, resp. 0,11 násobek průměrné mzdy v národním hospodářství za 1. – 3. čtvrtletí předchozího roku), a to z 30,7 tis. na 30,2 tis. V jejich případě výše Pvn převážně spadá do nejnižších kategorií výše podpory.

Nárůst počtu příjemců Pvn je patrný i v kategoriích nad 9 500 Kč.

Přes tento vývoj se podíl uchazečů o zaměstnání s **podprůměrnou podporou v nezaměstnanosti** meziročně zvýšil, podporu v nezaměstnanosti nižší než průměr pobíralo přibližně **58,1 %** uchazečů o zaměstnání (na konci roku 2015 to bylo 57,7 %).

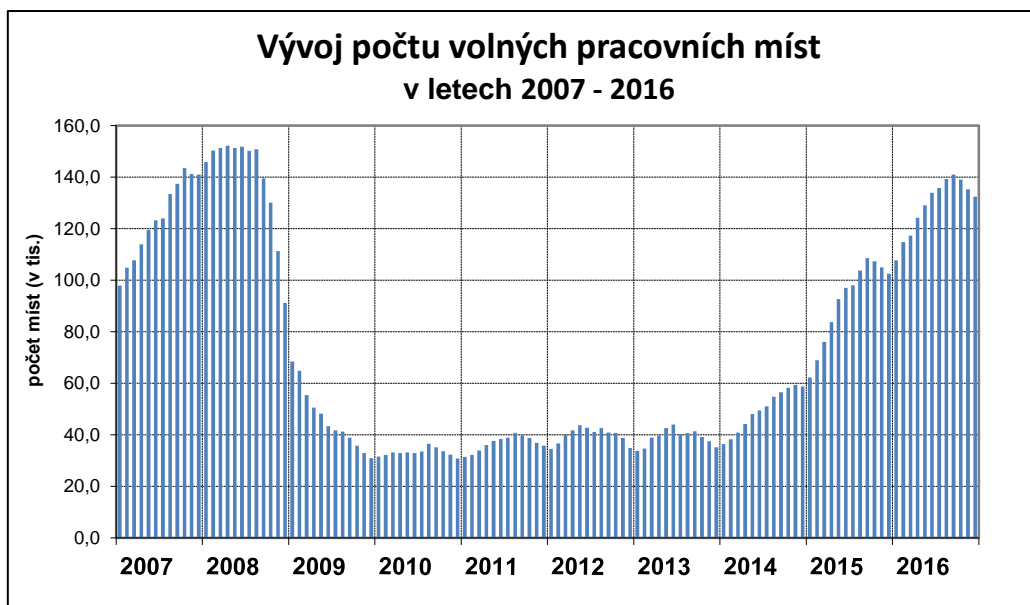
graf č. 4

Po obvyklém sezónním poklesu na přelomu let se **počty volných pracovních míst (VPM) nahlášených na ÚP ČR v roce 2016 až do září plynule zvyšovaly**. Dynamika nárůstu byla vysoká, ovšem ve srovnání s předchozím rokem, zejména ve 2. pololetí, nepatrně pomalejší.

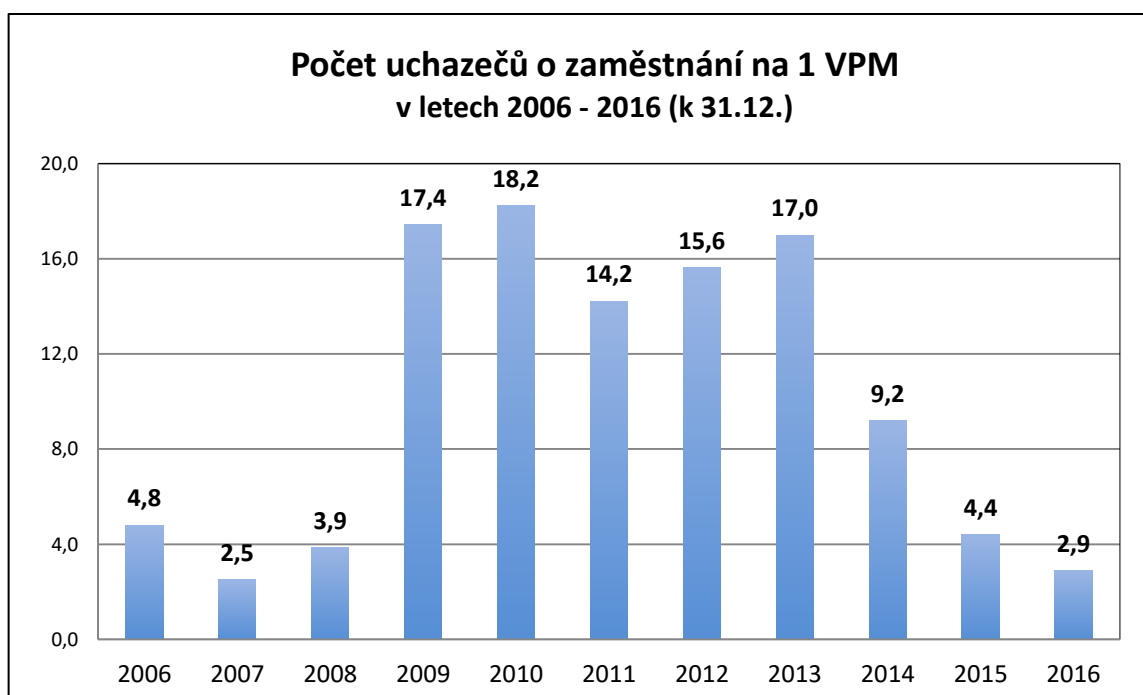
Zatímco na konci roku 2015 evidoval ÚP ČR 102,5 tis. nahlášených VPM, o 43,8 tis. více než na konci předchozího roku, na konci června 2016 to bylo 133,9 tis. meziročně více o 31,4 tis. **Meziroční rozdíl se na konci roku 2016 snížil na 30,0 tis.**, když pracoviště ÚP ČR evidovaly **132,5 tis. nahlášených VPM**. Jejich **průměrný počet v roce 2016 dosáhl 127,9 tis.** a byl proti roku 2015 **vyšší o 37,6 tis.**

graf č. 5

Vzhledem k vysokému nárůstu počtu hlášených VPM a poklesu počtu uchazečů o zaměstnání se **převaha nabídky pracovní síly nad poptávkou** po ní také výrazně snížila. **Na 1 volné pracovní místo připadalo v průměru 3,2 uchazečů o zaměstnání**, zatímco v roce 2015 jich bylo 5,3. **K 31. 12. 2016** dosáhl tento ukazatel hodnoty **2,9**, zatímco na konci prosince 2015 to bylo 4,4 uchazeče na 1 VPM. Současná hodnota tohoto ukazatele byla blízka hodnotě z předkrizového roku 2007.

graf č. 6

Situace v regionech je ovšem rozdílná, počet uchazečů o zaměstnání připadajících na jedno VPM se pohybuje od 1,4 v Plzeňském kraji a Hl. m. Praze až po 5,9 v Moravskoslezském kraji (viz část III.4 Regionální nezaměstnanost).

Z hlediska odvětvové struktury byla největší poptávka pro pracovních na konci roku 2016, podobně jako před rokem, zejména **ve zpracovatelském průmyslu** (23,7 %) a dále **v odvětví velkoobchod a maloobchod, oprava motorových vozidel** (7,4 % všech VPM nahlášených na ÚP ČR).

V nabídce hlášených volných pracovních míst představovala místa určená **pro řemeslníky a opraváře, obsluhu strojů a zařízení a montéry** (klasifikace zaměstnání CZ-ISCO hlavní třídy 7 – 8), celkem **44,2 %**. Jejich počet se ve srovnání s koncem roku 2015 zvýšil téměř o dvě pětiny. Stejně jako před rokem převažovala volná místa pro montážní dělníky výrobků a zařízení, kováře a nástrojáře, řidiče nákladních automobilů, autobusů a tramvají, slévače a svářeče, pracovníky obsluhy pojízdných zařízení, řemeslníky a kvalifikované pracovníky hlavní stavební výroby.

Podíl volných pracovních míst **pro řídicí pracovníky, specialisty, technické a odborné pracovníky, úředníky** (CZ-ISCO hlavní třída 1 - 4) mírně poklesl na **20,3 %**. Nejvýznamnější podíl v rámci těchto tříd byl zaznamenán u míst pro techniky ve fyzikálních a průmyslových oborech, analytiky a vývojáře softwaru a počítačových aplikací, pracovníky informačních služeb, odborné pracovníky v oblasti pojišťovnictví, obchodní zástupce, nákupčí a obchodní makléře, všeobecné sestry a porodní asistentky bez specializace, lékaře.

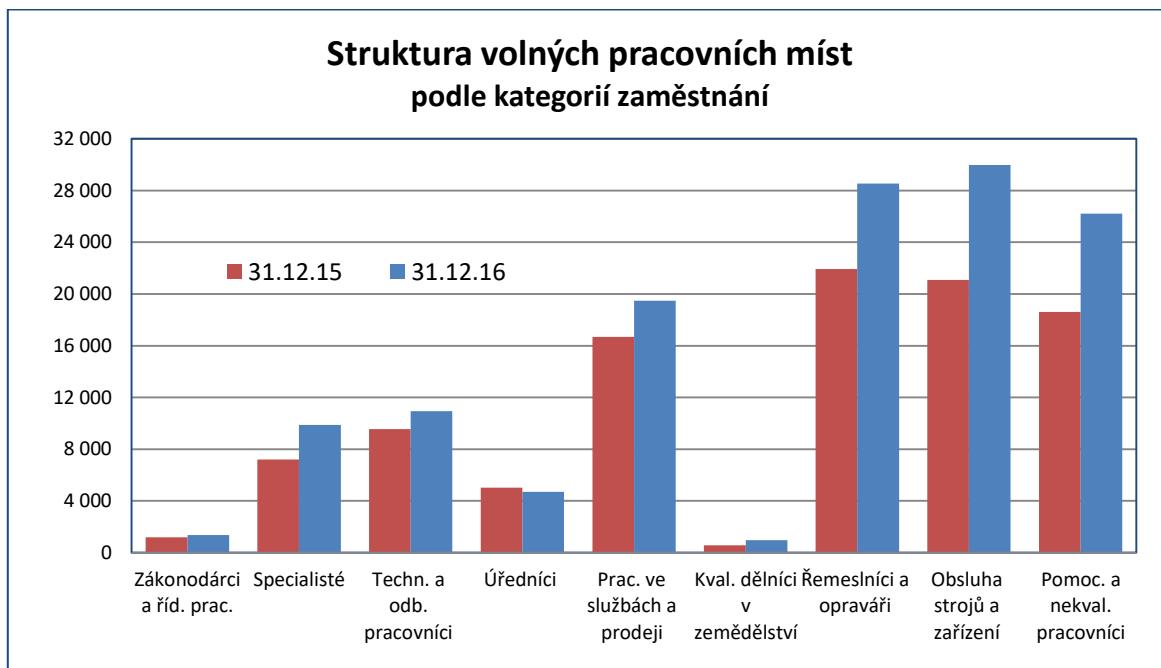
Místa **pro pracovníky ve službách a prodeji** (CZ-ISCO 5) tvořila v celkovém počtu volných míst **14,7 %**, méně než před rokem. Šlo zejména o místa pro pracovníky v oblasti ochrany a ostrahy, kuchaře a pomocné kuchaře, provozovatele maloobchodních a velkoobchodních prodejen, číšníky, servírky a barmany, kadeřníky a kosmetiky, pracovníky osobní péče ve zdravotní a sociální oblasti.

U volných míst **pro pomocné a nekvalifikované pracovníky** (CZ-ISCO 9) tento podíl vzrostl na **19,8 %**. Nejvíce jsou poptáváni stejně jako před rokem pomocní pracovníci ve výrobě, pomocní pracovníci v oblasti těžby a stavebnictví, uklízeči a pomocníci v domácnostech, hotelích, administrativních a průmyslových objektech, pomocní pracovníci v zemědělství, lesnictví a rybářství, pomocní pracovníci v dopravě a skladování.

Nejvýznamněji se zvýšily počty VPM **ve třídě 8 - obsluha strojů a zařízení** (o 8,8 tis. na 30,0 tis.), která se tak stala nejpočetnější třídou, ve třídě 9 – pomocní

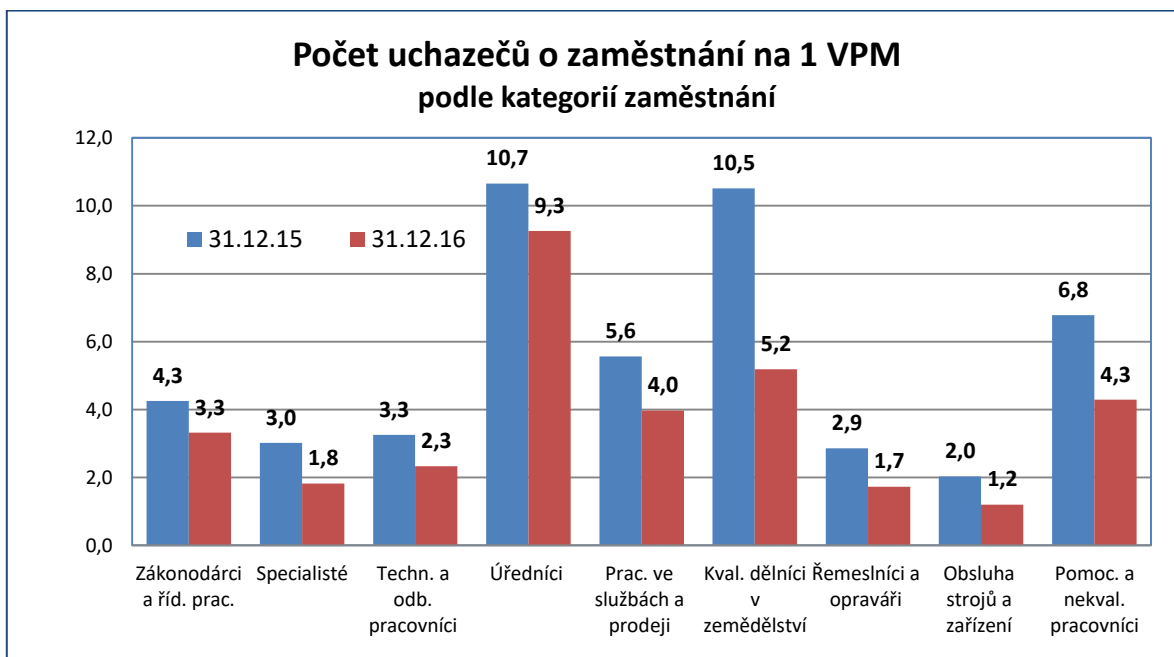
a nekvalifikovaní pracovníci (o 7,6 tis. na 26,2 tis.) a ve třídě 7 – řemeslníci a opraváři (o 6,6 tis. na 28,5 tis.). Pokles byl zaznamenán ve třídě 4 – úředníci.

graf. č. 7

Nejvyšší převis nabídky práce nad poptávkou po pracovnících je patrný **ve třídě 4 – úředníci** (9,3 UoZ na 1 VPM) a dále v nejméně početné **třídě 6 – kvalifikovaní dělníci v zemědělství (5,2)**, kde došlo ovšem na rozdíl od třídy 4 k výraznému poklesu tohoto ukazatele.

graf. č. 8

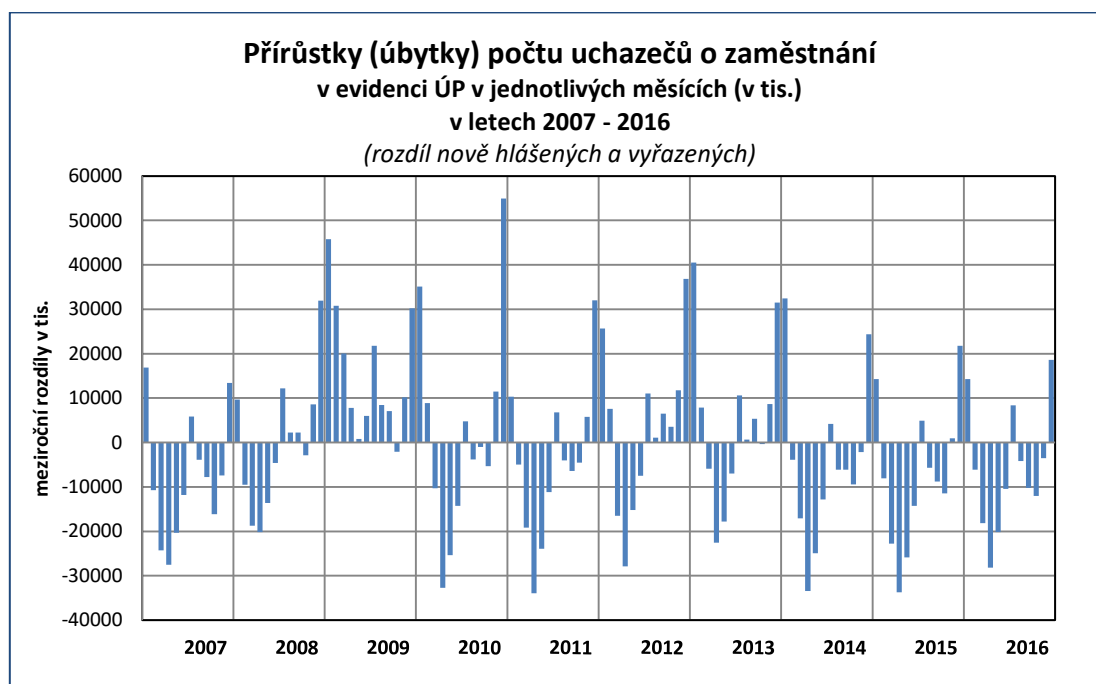

V souvislosti s významně rostoucí poptávkou po pracovní síle připravilo MPSV ve spolupráci s ÚP ČR již v předchozím roce samostatný podrobný materiál „Analýza nabídky a poptávky na trhu práce“, který rozebírá nejzávažnější problémy související s problematikou nesouladu poptávky a nabídky na trhu práce, specifika nejčastěji poptávaných profesí zaměstnavateli, bariéry přijetí zaměstnání na straně nejpočetnějších skupin uchazečů o zaměstnání, popis struktury dlouhodobě nezaměstnaných osob, jako i návrhy opatření v oblastech podpory vyššího souladu nabídky a poptávky na trhu práce. Do aktualizovaného materiálu byla převzata relevantní opatření z materiálu Aktivizační opatření k řešení nepříznivé situace na trhu práce. Materiál je v pravidelných intervalech vyhodnocován a předkládán členům vlády pro informaci.

2. Toky nezaměstnanosti

Absolutní přírůstky a úbytky uchazečů o zaměstnání v evidenci ÚP ČR a jejich vývoj v období let 2007 – 2016 znázorňuje následující graf.

graf č. 9

V roce 2016 se do evidence ÚP ČR nově zaevidovalo 564,4 tis. osob, tj. o 37,6 tis. méně než v průběhu roku 2015 (602,0 tis.). Na poklesu se podíleli větší měrou muži, počet nově zaevidovaných mužů byl nižší o 21,2 tis., zatímco počet nově zaevidovaných žen se meziročně snížil o 16,2 tis.

Pomalejší pokles nezaměstnanosti byl spíše důsledkem nižšího počtu uchazečů o zaměstnání, kteří z evidence ÚP ČR v průběhu roku 2016 odešli. Bylo jich celkem 636,1 tis. a jejich počet se ve srovnání s předchozím rokem (690,7 tis.) snížil o 54,6 tis., přičemž ubylo 21,5 tis. žen a 33,2 tis. mužů. Prokazatelně se zaměstnalo 418,8 tis. nezaměstnaných, ovšem jejich počet byl i přes zlepšující se nabídku práce meziročně nižší o 47,6 tis. osob. I přes rostoucí počty nahlášených volných pracovních míst poklesl počet umístěných pomocí pracovníků ÚP ČR na 97,7 tis., tj. o 30,3 tis. (14,4 tis. žen a 15,9 mužů), včetně umístěných pomocí nástrojů APZ (viz část IV.3 Aktivní politika zaměstnanosti realizovaná ÚP ČR). Počet těch, kteří si našli práci sami nebo začali podnikat bez podpory ÚP ČR ovšem také poklesl, a to o 17,3 tis. na 321,1 tis. V nepatrně větší míře se na trhu práce uplatnili muži (celkem 210,8 tis., tj. 50,3 % celkového počtu umístěných). Převažovali zejména mezi těmi, kteří si zaměstnání našli sami, zatímco pomocí ÚP ČR se umístilo více žen.

Toky evidované nezaměstnanosti (v tis. osob)

tab. č. 17

	rok 2015	rok 2016	I. pololetí 2016			II. pololetí 2016		
			Celkem	I. Q	II. Q	Celkem	III. Q	IV. Q
nově evidovaní	602,0	564,4	273,9	148,5	125,4	290,5	145,1	145,4
v tom ženy	287,7	271,3	128,9	66,7	62,2	142,4	78,9	63,5
muži	314,3	293,1	145,0	81,8	63,2	148,1	66,2	81,9
ukončení evidence, vyřazení z evid. - celkem z toho:	690,7	636,1	342,7	158,6	184,1	293,4	151,2	142,3
umístění ÚP ČR	128,0	97,7	56,3	22,6	33,7	41,4	20,8	20,6
umístění jinak	338,4	321,1	180,4	86,5	93,8	140,7	73,8	66,9
vyřazení pro nespolutpráci	84,6	86,4	41,3	18,1	23,2	45,1	21,3	23,8
ukončení evidence, vyřazení z evid. - ženy z toho:	328,7	307,2	154,9	75,2	79,7	152,3	79,5	72,9
umístěné ÚP ČR	66,2	51,8	28,9	12,2	16,7	22,9	11,4	11,5
umístěné jinak	159,8	156,2	78,3	40,3	38,0	77,9	41,6	36,3
vyřazené pro nespolutpráci	26,1	27,2	12,9	5,7	7,2	14,3	6,7	7,6
ukončení evidence, vyřazení z evid. - muži z toho:	362,1	328,9	187,8	83,4	104,4	141,1	71,7	69,4
umístění ÚP ČR	61,8	45,9	27,4	10,4	17,0	18,5	9,4	9,1
umístění jinak	178,6	164,9	102,0	46,2	55,8	62,8	32,3	30,6
vyřazení pro nespolutpráci	58,5	59,2	28,5	12,5	16,0	30,7	14,6	16,2

Pozn.: drobné odchylky součtu osob v jednotlivých kategoriích od uvedeného celkového počtu souvisí se zaokrouhlením hodnot na jedno desetinné místo

Podíl všech umístěných z celkového počtu uchazečů o zaměstnání, kteří z evidence ÚP ČR odešli, **poklesl na 65,8 %** (v roce 2015 činil 67,5 %).

Uchazečů **vyřazených pro nespolupráci** ⁵ s ÚP ČR bylo **86,4 tis.** (27,2 tis. žen a 59,2 tis. mužů), pouze nepatrně více než v předešlém roce. **Z ostatních důvodů** ⁶ odešlo **130,9 tis. osob** (72,0 tis. žen a 58,9 tis. mužů). Proti roku 2015 jich bylo méně o 8,8 tis..

Zprostředkovávat zaměstnání podle § 14 odst. 3 písm. b) zákona č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti, ve znění pozdějších předpisů, mohou také agentury práce (k 31. 12. 2016 jich bylo 2 011). Ve smyslu § 59 odst. 2 tohoto zákona jsou povinny vést evidenci počtu volných míst, na které je požadováno zprostředkování zaměstnání, jimi umísťovaných fyzických osob a jejich zaměstnanců, jimž zprostředkovávají zaměstnání. Ze statistiky ÚP ČR vyplývá, že v roce 2016 se jednalo celkem o 170,2 tis. volných míst a 65,7 tis. jimi umístěných osob. Pokud jde o zaměstnance agentur práce, kteří byli dočasně přiděleni k výkonu práce u uživatele, jejich počet vzrostl v roce 2016 na 345,1 tis. (v roce 2015 jich bylo 277,4 tis.).

V oblasti agenturního zaměstnávání byla připravena rozsáhlá novela zákona o zaměstnanosti, která by měla zpřísnit tuto formu zaměstnávání ⁷. V době zpracování tohoto materiálu probíhalo projednávání předmětné novely v Parlamentě České republiky.

3. Struktura uchazečů o zaměstnání

Pracoviště ÚP ČR věnují zvýšenou pozornost při zprostředkování zaměstnání především těm uchazečům o zaměstnání, kteří jsou znevýhodněni při hledání pracovního uplatnění zejména kvůli jejich zdravotnímu stavu, věku (absolventi bez

⁵ např. odmítnutí nástupu vhodného zaměstnání, dohodnuté rekvalifikace, neposkytnutí součinnosti při vypracování individuálního akčního plánu, jeho neplnění, odmítnutí podrobit se vyšetření zdravotního stavu, maření součinnosti s krajskou pobočkou ÚP ČR (§30 (2), §31 zákona o zaměstnanosti).

⁶ tj. uchazeči o zaměstnání, kteří písemně požádali o ukončení evidence na ÚP ČR (např. z důvodu nástupu na rodičovskou dovolenou nebo odchodu do důchodu), vyřazení z důvodu nástupu na soustavnou přípravu na povolání, vykonávající nelegální práci, ve vazbě po dobu delší než 6 měsíců nebo nastoupili výkon trestu odnětí svobody, stali se plně invalidními podle § 39 odst. 1 písm. a) zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, písemně požádali o ukončení evidence na ÚP ČR, změnili trvalé bydliště, dále přirozený úbytek, apod.

⁷ Navrhuje se např. zavést institut peněžité kauce jako jednu z podmínek udělení povolení ke zprostředkování zaměstnání právnické či fyzické osobě žádající o povolení ke zprostředkování zaměstnání podle § 14 odst. 1 písm. B) zákona o zaměstnanosti (cílem je zajištění záruky úspěšné existence agentury práce a eliminace účelové zakládání agentur práce za účelem obcházení právních předpisů v oblasti zdravotního pojištění a sociálního zabezpečení), ukotvit do zákoníku práce nové ustanovení § 307b, jehož cílem je zlepšení postavení agenturních zaměstnanců v důsledku zamezení zneužívání řetězení pracovněprávních vztahů agenturního zaměstnance při přidělení k těmto uživatel, a také oprávnění generálního ředitele ÚP ČR zřídit komisi pro udělování povolení ke zprostředkování zaměstnání jako poradní orgán k posouzení žádosti o povolení ke zprostředkování zaměstnání.

praxe, mladí do 30 let a osoby nad 50 let), či péči o dítě. U nich existuje důvodný předpoklad delšího setrvání v evidenci uchazečů o zaměstnání.

S poklesem nezaměstnanosti se v roce 2016 snížily počty uchazečů o zaměstnání všech uvedených kategorií. Pozitivní skutečností je zejména výrazný pokles počtu dlouhodobě nezaměstnaných včetně velmi dlouho nezaměstnaných (déle než 24 měsíců). Pokles u některých kategorií byl ovšem ve srovnání s průměrným poklesem nezaměstnanosti pomalejší, tudíž zastoupení některých z nich se zvýšilo. Týká se to kategorie osob ve věku 15 - 19 let, 50 a více let, osob se zdravotním postižením (OZP) a osob se základním vzděláním (vč. neukončeného).

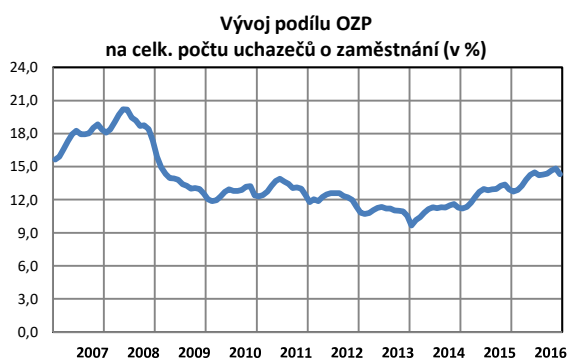
➤ Uchazeči o zaměstnání se zdravotním postižením

Na konci roku 2016 bylo v evidenci ÚP ČR **54,6 tis.** uchazečů o zaměstnání – OZP, tj. **o 4,0 tis. méně** než před rokem.

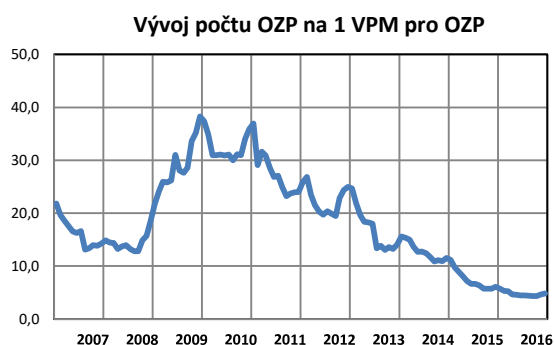
Zatímco celkový počet uchazečů o zaměstnání v evidenci ÚP ČR meziročně poklesl o 15,8 %, počet uchazečů - OZP byl meziročně nižší pouze o 6,9 %. **Podíl OZP** na celkovém počtu nezaměstnaných na konci prosince 2016 proto meziročně **vzrostl z 12,9 % na 14,3 %**.

V průběhu roku pokračoval nárůst **volných pracovních míst** vhodných také **pro OZP. K 31. 12. 2016** jich bylo nahlášeno **11,3 tis.**, o 1,7 tis. více než před rokem. Jejich počet ovšem nerostl stejnou intenzitou jako v roce 2015, kdy se proti roku 2014 téměř zdvojnásobil. Ze všech volných míst hlášených na ÚP představovala místa pro OZP 8,6 %, méně než před rokem (v prosinci 2015 tvořila 9,4 %).

graf č. 10

graf č. 11

Průměrný měsíční počet uchazečů o zaměstnání – OZP v roce 2015 dosáhl 59,4 tis., **v roce 2016 poklesl na 56,4 tis.** **Průměrný počet VPM** vhodných pro tuto kategorii **vzrostl z 8,3 tis. na 11,8 tis.** **Na jedno volné pracovní místo** vhodné i pro

tuto skupinu připadalo v roce 2016 **průměrně 4,8 OZP, což je méně než** v roce 2015 (v průměru 7,2 OZP). Meziroční pokles tohoto ukazatele z 6,1 na **4,8 k 31. 12. 2016** byl vzhledem k pomalejšímu růstu VPM i poklesu OZP o něco pomalejší.

➤ **Věková struktura uchazečů o zaměstnání**

Při hledání pracovního uplatnění jsou z hlediska věku obvykle nejvíce znevýhodněné nejmladší a nejstarší věkové kategorie.

Počet uchazečů ve věku 50 a více let na konci roku 2016 meziročně **poklesl** celkem o 14,2 tis. na **127,3 tis.** Pokles o 10,0 % byl ve srovnání s poklesem celkového počtu uchazečů o zaměstnání pomalejší, **podíl** této věkové skupiny na celkovém počtu uchazečů tudíž **vzrostl** o 2,2 p. b. na **33,4 %**. V souvislosti se zvyšující se věkovou hranicí pro odchod do důchodu se mírně zvýšil počet a podíl uchazečů ve věku **60 – 64 let**, a to o 1,7 tis., tj. 6,8 % (a to díky nárůstu počtu žen, počet mužů se téměř nezměnil). **Nepatrný nárůst** (o 0,4 tis.) zaznamenala i kategorie **65 a více let** (především mužů díky jejich vyšší věkové hranici pro odchod do důchodu). Jedná se o jediné dvě věkové kategorie, u nichž došlo k meziročnímu nárůstu počtu uchazečů o zaměstnání.

Struktura uchazečů o zaměstnání podle věku

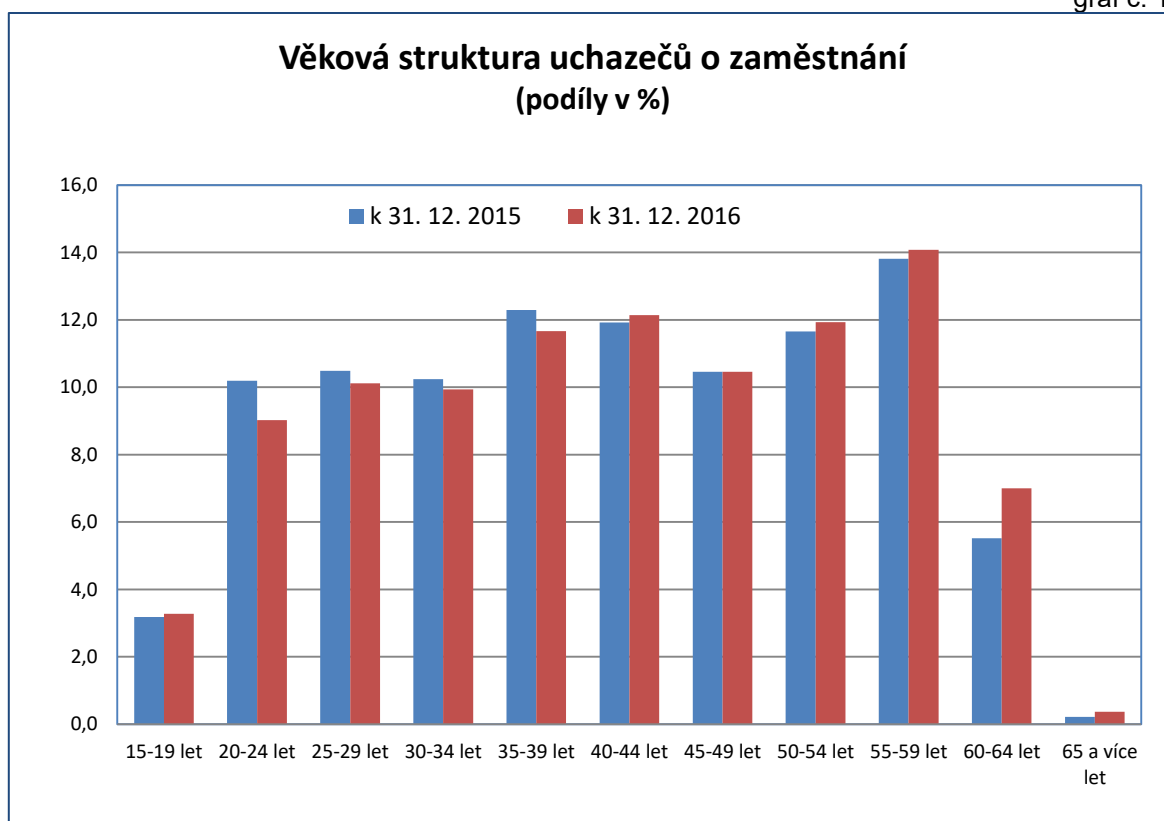
tab. č. 18

	k 31. 12. 2015		k 31. 12. 2016		meziroční rozdíl	
	v tis.	v %	v tis.	v %	v tis.	v %
Celkem	453,1	100,0	381,4	100,0	-71,7	-15,8
15 - 19 let	14,4	3,2	12,5	3,3	-1,9	-13,2
20 - 24 let	46,2	10,2	34,4	9,0	-11,8	-25,5
do 25 let	60,7	13,4	46,8	12,3	-13,9	-22,9
25 - 29 let	47,5	10,5	38,6	10,1	-8,9	-18,7
30 - 34 let	46,4	10,2	37,9	9,9	-8,5	-18,3
35 - 39 let	55,7	12,3	44,5	11,7	-11,2	-20,1
40 - 44 let	54,0	11,9	46,3	12,1	-7,7	-14,3
45 - 49 let	47,4	10,5	39,9	10,5	-7,5	-15,8
50 - 54 let	52,8	11,7	45,5	11,9	-7,3	-13,8
55 - 59 let	62,6	13,8	53,7	14,1	-8,9	-14,2
60 - 64 let	25,0	5,5	26,7	7,0	1,7	6,8
65 a více let	1,0	0,2	1,4	0,4	0,4	40,0
50 a více let	141,5	31,2	127,3	33,4	-14,2	-10,0

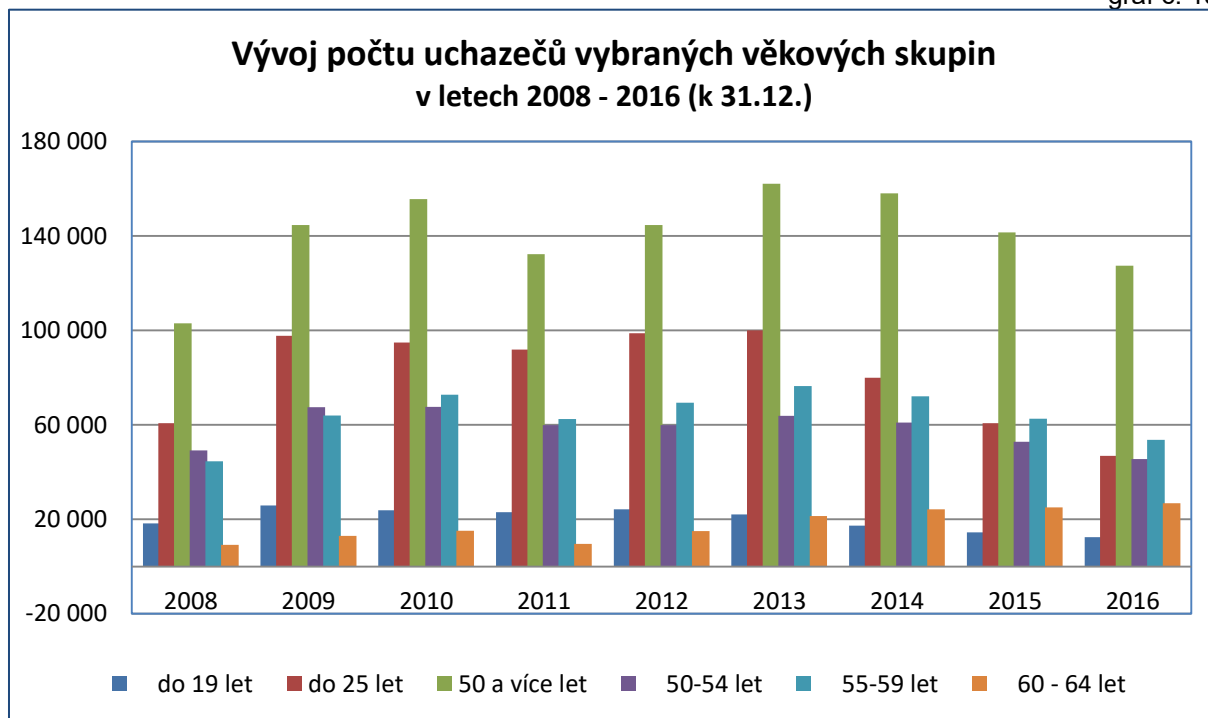
Pozn.: drobné odchylky součtu osob v jednotlivých kategoriích od uvedeného celkového počtu souvisí se zaokrouhlením hodnot na jedno desetinné místo

Počet uchazečů o zaměstnání **mladších 20 let se** meziročně **snížil** o 1,9 tis. **na 12,5 tis.** (o 13,2 %), jejich **podíl** na celkovém počtu nezaměstnaných evidovaných na ÚP ČR se **nepatrně zvýšil**. **Výrazněji poklesl** počet uchazečů o zaměstnání v kategorii **20 - 24 let**, a to o 11,8 tis., tj. o 25,5 %, ze všech pětiletých skupin relativně nejvíce. **Podíl** této kategorie na celkovém počtu uchazečů **se tak snížil** z 10,2 % **na 9,0 %**.

graf č. 12

Celkově tak věková kategorie uchazečů o zaměstnání **do 25 let** zaznamenala pokles **o 13,9 tis.**, k 31. 12. 2016 jich bylo evidováno **46,8 tis.** Její **podíl** na celkovém počtu nezaměstnaných **12,3 %** byl ve srovnání s koncem roku 2015 **nižší o 1,1 p. b.** Pokles této kategorie byl (kromě realizovaných programů určených pro mladé) ovlivněn i demografickým vývojem (počet obyvatel ve věku 15 – 24 let se podle měsíčních odhadů ČSÚ na základě bilance obyvatelstva, které MPSV používá pro výpočet PNO, mezi prosincem 2015 a prosincem 2016 snížil o cca 3,3 %).

Specifický podíl nezaměstnaných osob (SPNO)⁸ věkové kategorie mladých **do 25 let** dosáhl k 31. 12. 2016 hodnoty **4,5 %** a **meziročně poklesl o 1,2 p. b.** (zatímco celkový PNO byl nižší o 1,0 p. b.), v kategorii **55 – 64 let** činil SPNO **5,6 %** a meziročně byl nižší pouze o 0,4 p. b.

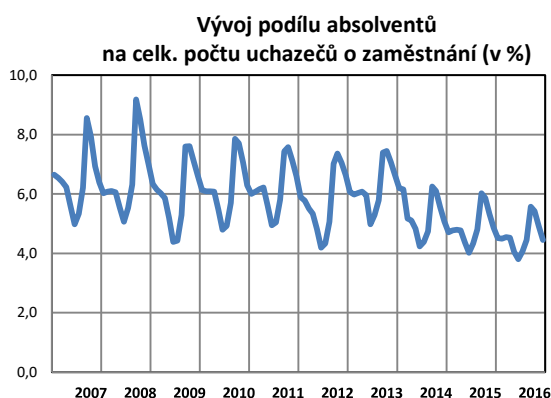
Nadprůměrnou hodnotu tohoto ukazatele (více než 5,2 %) vykázaly kategorie, do nichž spadají absolventi škol a lidé v předdůchodovém věku, a to **20 – 29 let** a **45 – 59 let**.

SPNO podle jednotlivých věkových skupin na obyvatelstvu stejného věku jsou uvedeny v příloze č. 6.

Vývoj počtu uchazečů o zaměstnání v mladších věkových kategoriích ovlivňuje také vývoj počtu **absolventů škol** všech stupňů vzdělání a **mladistvých** po ukončení základní školy (dále „absolventi“). K **31. 12. 2016** jich bylo evidováno **17,0 tis.**, což je **o 5,0 tis. méně** než před rokem. **Jejich podíl** na celkovém počtu uchazečů o zaměstnání **se meziročně snížil ze 4,9 % na 4,5 %**. **Průměrný počet absolventů** v evidenci ÚP ČR v roce 2016 meziročně **poklesl o 4,8 tis. na 18,6 tis.**

⁸ **Podíl nezaměstnaných osob** vztahený k obyvatelstvu lépe koresponduje s absolutními počty uchazečů o zaměstnání, resp. jejich podíly na celkovém počtu uchazečů. **Původně** vykazované **specifické míry nezaměstnanosti** poměřované k ekonomicky aktivnímu obyvatelstvu (pracovní síle) z příslušné věkové kategorie vykazovaly vysoce nadprůměrnou hodnotu tohoto ukazatele u mladších věkových kategorií (z důvodu nízkého počtu ekonomicky aktivních mladých lidí), naopak mírně snižovaly jeho hodnotu u uchazečů o zaměstnání vyšších věkových kategorií (vzhledem k jejich vysoké ekonomické aktivitě).

graf č. 14

graf č. 15

Nabídka nahlášených **volných pracovních míst**, na která jsou zaměstnavatelé ochotni přijmout nové pracovníky i z řad čerstvých absolventů škol, na konci prosince 2016 **vzrostla na 38,6 tis.**, zatímco na konci roku 2015 bylo takových míst evidováno 29,7 tis. **Na jedno volné pracovní místo** vhodné i pro absolventy škol a mladistvé jich připadalo 0,4 (na konci prosince 2015 hodnota tohoto ukazatele byla 0,7).

Podle analýzy VPM v databázi ÚP ČR, kterou v roce 2016 provedl Národní ústav pro vzdělávání (NÚV) ⁹, bylo nejvíce evidovaných volných míst pro absolventy škol v oblasti **výroby a provozu** (zejména pro kováře, nástrojaře a příbuzné pracovníky; montážní dělníky výrobků a zařízení a techniky ve fyzikálních a průmyslových oborech), dále v oblasti **obchodu a cestovního ruchu** (především pro provozovatele maloobchodních a velkoobchodních prodejen a prodavače, číšníky, servírky a barmany a kuchaře), v **administrativě** (na pozice pracovníků informačních služeb, tj. pracovníků v zákaznických kontaktních centrech a operátorů telefonních panelů, na které obvykle nejsou kladeny speciální požadavky na vzdělání a nepožadují praxi), ve **zdravotnictví** (na pozice lékařů, zubních lékařů, všeobecných sester a porodních asistentek, fyzioterapeutů) a v oboru **finance**.

Změny ve věkové struktuře (pokles mladých uchazečů o zaměstnání a nárůst věkově starších) se odrazily v dalším **zvýšení průměrného věku uchazečů** o zaměstnání ze 41,4 let k 31. 12. 2015 na **42,1 let** (u žen ze 41,0 na 41,7 a u mužů ze 41,8 na 42,6 let) na konci hodnoceného roku.

⁹ viz publikace Nabídka volných míst evidovaných Úřadem práce ČR se zaměřením na nabídku pro absolventy škol a mladistvé <http://www.infoabsolvent.cz/Temata/PublikaceAbsolventi?Stranka=9-0-132&NazevSeo=Nabidka-volnych-mist-evidovanych-Uradem-prace-CR->

➤ **Struktura uchazečů o zaměstnání podle délky nezaměstnanosti**

Počet dlouhodobě nezaměstnaných uchazečů o zaměstnání (déle než 12 měsíců) se meziročně **snížil o 43,4 tis.** (tj. o 23,1 %) **na 144,2 tis.** Díky rychlejšímu poklesu jejich počtu proti poklesu celkové nezaměstnanosti (o 15,8 %) se jejich podíl snížil ze 41,4 % **na 37,8 %**. Na poklesu se podíleli jak **nezaměstnaní v rozmezí 12 – 24 měsíců** (pokles o 12,9 tis. na 45,3 tis.), ale především **nezaměstnaní 24 a více měsíců** (pokles o 30,4 tis. na 98,9 tis.), v relativním vyjádření to představovalo snížení o 23,5 %.

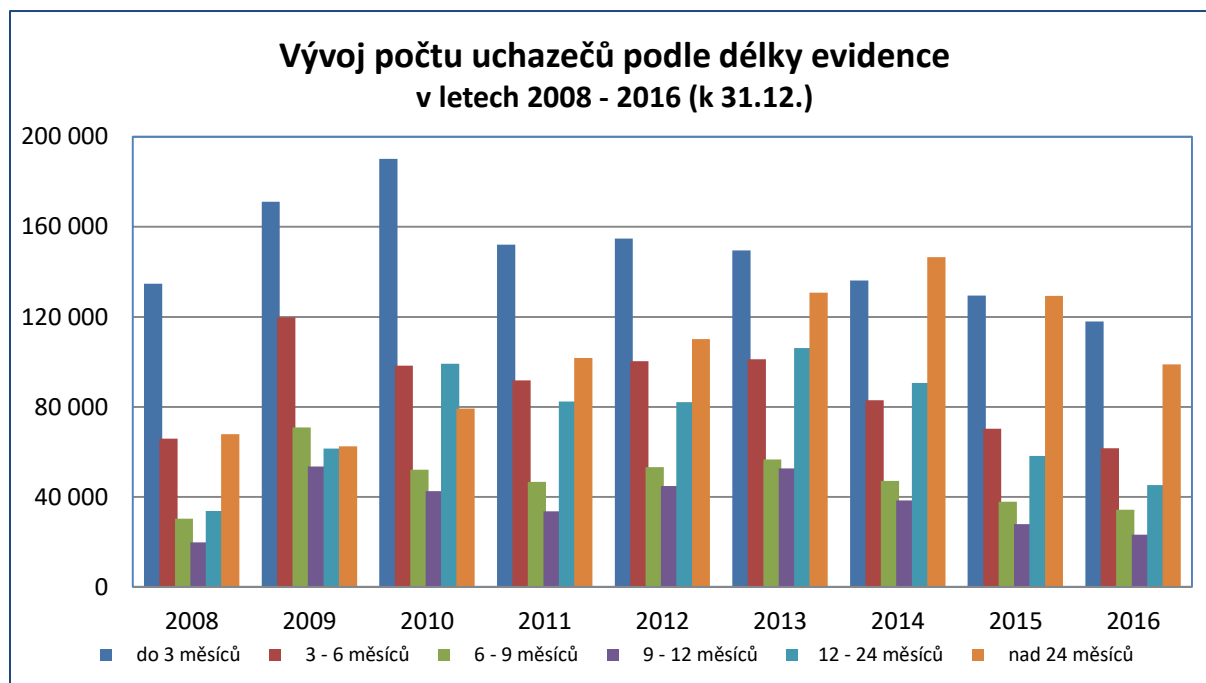
Po výrazném poklesu v letech 2007 - 2008 v důsledku účinnosti zákonů v sociální oblasti kategorie nezaměstnaných déle než 12 měsíců (a zvláště déle než 24 měsíců) vykazovala i při klesající celkové nezaměstnanosti dlouhodobě rostoucí tendenci. Pokles počtu a podílu této skupiny jako celku byl od té doby poprvé zaznamenán v roce 2015, ovšem **podíl** uchazečů o zaměstnání **nezaměstnaných 24 a více měsíců** při poklesu jejich počtu zatím ještě rostl. V roce 2016 ovšem meziročně **klesl** už i **podíl skupiny velmi dlouho nezaměstnaných**, k 31. 12. 2016 z 28,5 % **na 25,9 %** celkového počtu uchazečů o zaměstnání. Aktuálně **tvoří 61,8 % celkového počtu dlouhodobě nezaměstnaných** (na konci roku 2015 to bylo 68,9 %).

Struktura uchazečů o zaměstnání podle délky nezaměstnanosti

tab. č. 19

	k 31. 12. 2015		k 31. 12. 2016		meziroční rozdíl	
	v tis.	v %	v tis.	v %	v tis.	v %
Uchazeči celkem	453,1	100,0	381,4	100,0	-71,7	-15,8
v tom:						
do 3 měsíců	129,4	28,6	118,0	30,9	-11,4	-8,8
3 - 6 měsíců	70,4	15,5	61,7	16,2	-8,7	-12,4
6 - 9 měsíců	37,9	8,4	34,3	9,0	-3,6	-9,5
9 - 12 měsíců	27,9	6,2	23,3	6,1	-4,6	-16,5
12 - 24 měsíců	58,2	12,9	45,3	11,9	-12,9	-22,2
nad 24 měsíců	129,3	28,5	98,9	25,9	-30,4	-23,5
nad 5 měsíců	272,1	60,0	217,7	57,1	-54,4	-20,0
nad 6 měsíců	253,3	55,9	201,7	52,9	-51,6	-20,4
nad 12 měsíců	187,6	41,4	144,2	37,8	-43,4	-23,1

Pozn.: drobné odchylky součtu osob v jednotlivých kategoriích od uvedeného celkového počtu souvisí se zaokrouhlením hodnot na jedno desetinné místo

Statistiky ze současného informačního systému ÚP ČR neposkytují podrobnější strukturu dlouhodobě nezaměstnaných uchazečů o zaměstnání. V souvislosti se zpracováním materiálu „Analýza nabídky a poptávky na trhu práce“ bylo v září 2016 provedeno na pracovištích ÚP ČR jednorázové šetření, z něhož vyplynulo, že déle než 1 rok je bez zaměstnání cca 57 % osob starších 55 let, nejvýše dosažené základní vzdělání má přibližně polovina dlouhodobě nezaměstnaných UoZ a mezi dlouhodobě nezaměstnanými UoZ je více než 62 % OZP.

V souladu s instrukcí MPSV k realizaci aktivní politiky zaměstnanosti věnuje ÚP ČR zvýšenou péči uchazečům o zaměstnání, kteří jsou v evidenci **déle než 5 měsíců**. Na konci prosince 2016 jich bylo evidováno **217,7 tis.**, což znamená meziroční pokles o 54,4 tis. osob, tj. o 20,0 %. Jejich **podíl** na celkovém počtu nezaměstnaných meziročně **poklesl** o 2,9 p. b. na **57,1 %**.

➤ Délka evidence uchazečů o zaměstnání

Díky relativně příznivému vývoji počtu dlouhodobě nezaměstnaných se délka evidence na ÚP ČR prodloužila pouze nepatrně. Průměrná **délka průběžné evidence** (tj. délka evidence uchazečů o zaměstnání, kteří byli k 31. 12. 2016

registrovaní na ÚP ČR) byla proti prosinci 2015 (682 dní) delší pouze o 3 dny a dosáhla **685 dní**.

Průměrná **délka ukončené evidence** (tj. délka nezaměstnanosti těch, kteří z evidence odešli) na konci roku 2015 představovala 315 dní, **v prosinci 2016** se prodloužila na **324 dní**. Prodlužování délky ukončené evidence ovšem lze považovat v určitém smyslu spíše jako pozitivní, naznačuje, že se při rostoucí nabídce VPM zvyšuje šance na uplatnění na trhu práce i těm, kteří jsou evidováni na ÚP ČR delší dobu.

➤ **Struktura uchazečů o zaměstnání a volných pracovních míst podle stupně vzdělání**

Pokles nezaměstnanosti se projevil ve všech vzdělanostních kategoriích. **Největší meziroční pokles** byl k 31. 12. 2016 zaznamenán v početně nejsilnější kategorii **vyučených** uchazečů o zaměstnání, a to o 28,9 tis. **na 140,5 tis. osob**, a u uchazečů o zaměstnání **se základním vzděláním**, vč. neukončeného o 15,9 tis. **na 114,3 tis.** (v případě této kategorie byl ovšem relativní pokles o 12,2 % nižší než pokles celkové nezaměstnanosti). Tyto dvě kategorie i nadále zůstávají **nejpočetnějšími skupinami uchazečů o zaměstnání**. **Vyučení** představují **36,8 %** (pokles o 0,6 p. b.) a uchazeči o zaměstnání **se základním vzděláním** (vč. neukončeného) **30,0 %** celkové nezaměstnanosti (nárůst o 1,3 p. b.).

Struktura uchazečů o zaměstnání podle vzdělání

tab. č. 20

	k 31. 12. 2015		k 31. 12. 2016		meziroční rozdíl	
	v tis.	v %	v tis.	v %	v tis.	v %
Uchazeči celkem	453,1	100,0	381,4	100,0	-71,7	-15,8
v tom:						
základní vzdělání (vč. neukonč.)	130,2	28,7	114,3	30,0	-15,9	-12,2
vyučen	169,4	37,4	140,5	36,8	-28,9	-17,1
středoškol. bez mat.	14,7	3,2	12,3	3,2	-2,4	-16,3
vyučen s mat.	19,9	4,4	16,3	4,3	-3,6	-18,1
gymnázium	12,3	2,7	10,4	2,7	-1,9	-15,4
SOŠ s mat.	71,5	15,8	57,9	15,2	-13,6	-19,0
vyšší vzdělání	4,0	0,9	3,2	0,8	-0,8	-20,0
vysokoškolské	31,1	6,9	26,4	6,9	-4,7	-15,1

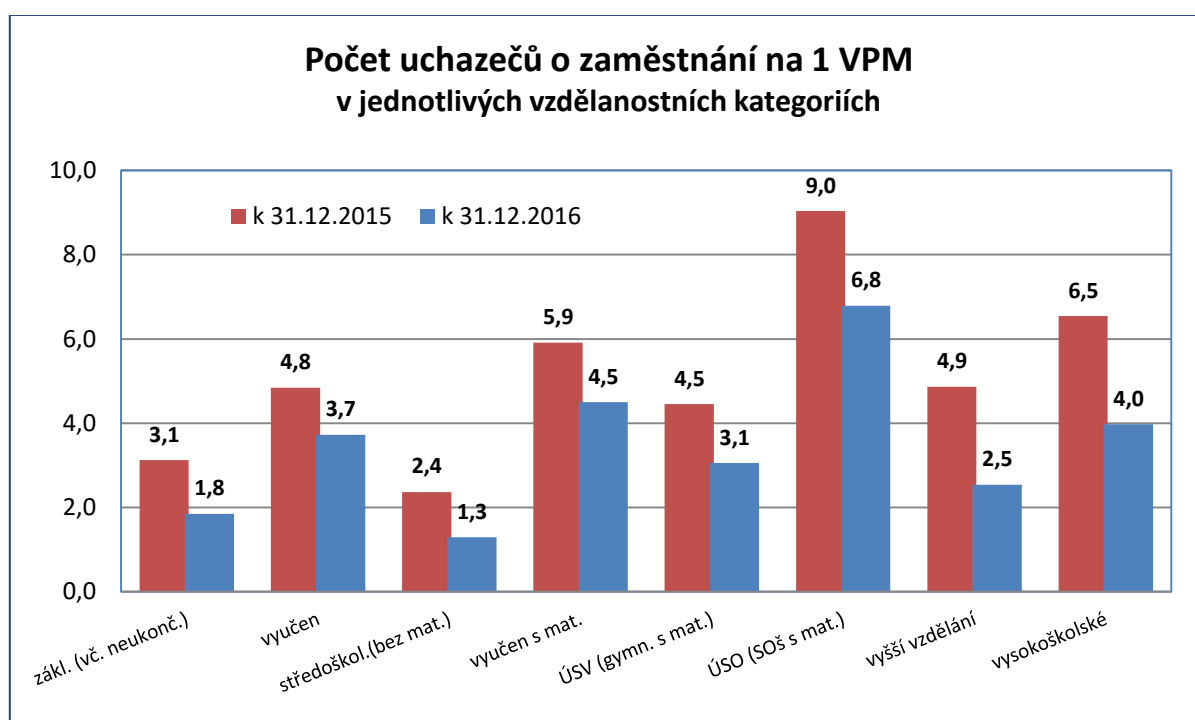
Pozn.: drobné odchylky součtu osob v jednotlivých kategoriích od uvedeného celkového počtu souvisí se zaokrouhlením hodnot na jedno desetinné místo

Relativní pokles **ve všech ostatních kategoriích s výjimkou** uchazečů o zaměstnání s **vysokoškolským vzděláním** (vč. doktorského) **byl rychlejší** než pokles celkové nezaměstnanosti.

Rozdíly mezi kvalifikační strukturou uchazečů o zaměstnání a kvalifikačními požadavky zaměstnavatelů vyjádřené **počtem uchazečů o zaměstnání na 1 volné pracovní místo se snížily** u všech kategoriích, ovšem **s rozdílnou intenzitou**.

Největší nesoulad mezi nabídkou a poptávkou na trhu práce oproti prosinci přetrvává **u středoškolského vzdělání s maturitou (6,8), vyučení s maturitou (4,5) a vysokoškolského vzdělání (4,0 UoZ na 1 VPM)**.

graf č. 17

V souvislosti s hlavními cíli Strategie Evropa 2020 v oblasti zaměstnanosti se projevila potřeba snížení vysoké míry nezaměstnanosti některých skupin obyvatel. Proto do národních cílů České republiky byl zařazen cíl **snížení míry nezaměstnanosti mladých osob (15 – 24 let) o třetinu** a **snížení míry nezaměstnanosti osob s nízkou kvalifikací** (stupeň ISCED 0 - 2 klasifikace vzdělání) **o čtvrtinu oproti roku 2010**. Vzhledem k tomu, že k vyhodnocení se používají mezinárodně srovnatelná data EUROSTATu z VŠPS/LFS podle metodiky ILO, konkrétní hodnoty jsou uvedeny v části V. Mezinárodní srovnání zaměstnanosti a nezaměstnanosti.

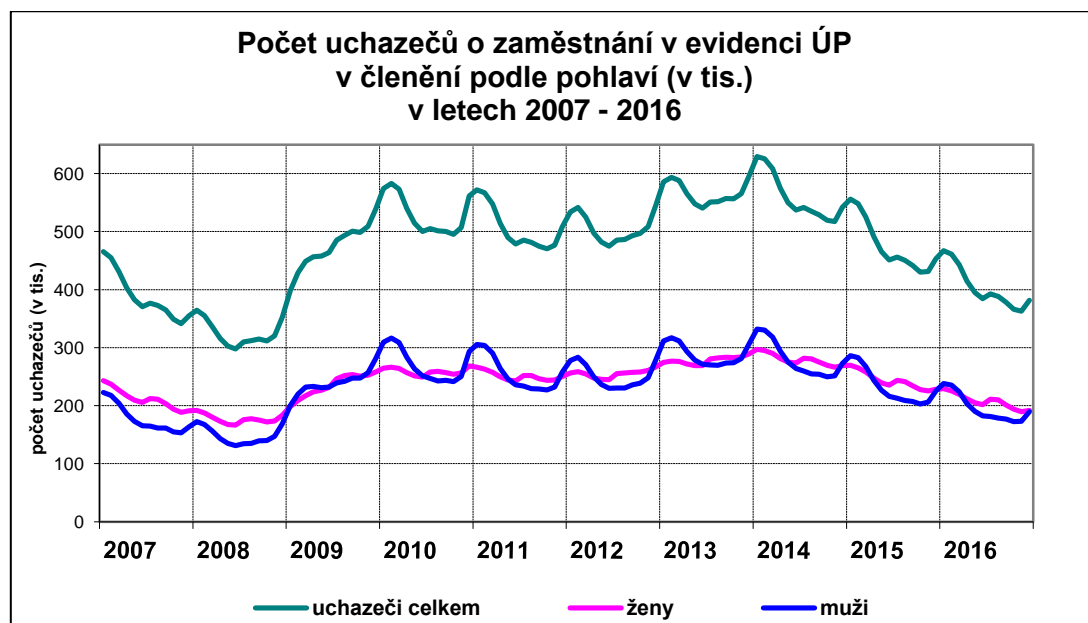
➤ Ženy a muži v evidenci ÚP ČR

Nezaměstnanost postihuje ženy větší měrou, v průměru je počet žen v evidenci ÚP ČR vyšší než mužů (výjimkou byly roky 2008 a 2009, kdy ekonomická krize postihla především odvětví s vyšší zaměstnaností mužů).

V roce 2016 dosáhl **průměrný počet mužů 196,9 tis.**, což je o 37,3 tis. méně než v roce 2015. **Žen bylo** v průměru **209,1 tis. a pokles** jejich počtu byl **nepatrně pomalejší**, průměrný počet žen byl proti roku 2015 nižší o 35,6 tis. **Průměrný podíl žen** na celkovém počtu registrovaných nezaměstnaných **vzrostl na 51,5 %** (v roce 2015 – 51,1 %).

V průběhu roku se však zastoupení mužů a žen mezi uchazeči o zaměstnání v evidenci ÚP ČR mění. Vyšší počet mužů je charakteristický zejména na přelomu let, protože se více uplatňují v sezónně orientovaných odvětvích nebo sezónních pracích. Naopak převaha žen je typická spíše pro letní měsíce, např. v souvislosti s pracovními poměry u zaměstnanců ve školství sjednávanými na dobu určitou, nebo i s tím, že ženy při ztrátě nebo změně zaměstnání odkládají nástup do zaměstnání kvůli péči o děti až po prázdninách. Tuto skutečnost dokládá i vývoj počtu žen a mužů v evidenci ÚP ČR znázorněný v následujícím grafu.

graf č. 18

K **31. 12. 2016** počet mužů v evidenci ÚP ČR poklesl na **189,4 tis.**, **žen bylo evidováno 192,0 tis.** **Podíl žen** na celkovém počtu uchazečů o zaměstnání (**50,3 %**) zůstal stejný jako na konci roku 2015.

Relativní ukazatel registrované nezaměstnanosti - **podíl nezaměstnaných osob**, byl na konci roku 2016 **u žen (5,3 %) vyšší než u mužů (5,1 %)**, průměrná **hodnota** tohoto ukazatele za celý rok představovala **u žen 5,8 % a u mužů 5,3 %**.

K 31. 12. 2016 **byl PNO žen nižší než mužů** pouze ve věku **15 – 24 let** (v tomto věku jsou ženy ekonomicky neaktivní zejména z důvodu studia a mezi osobami připravujícími se na povolání je mírná převaha žen) **a ve věku 60 let a více** (z důvodu dřívějších odchodů žen do důchodu). Naopak nevíce převyšuje PNO mužů (o 10,0 – 1,4 p. b.) ve věkové skupině 30 – 44 let, do níž spadají ženy, které těžce nacházejí uplatnění na trhu práce zejména z důvodu péče o dítě.

Z celkového počtu uchazečů o zaměstnání v evidenci ÚP ČR bylo na konci roku **63,7 tis. osob pečujících o dítě do 15 let** (16,7 % z celkového počtu uchazečů o zaměstnání). Z tohoto počtu bylo **58,0 tis. žen** (30,2 % všech ženy - uchazeček o zaměstnání) **a 5,7 tis. mužů** (3,0 % všech mužů – uchazečů o zaměstnání). Před rokem byl při vyšší nezaměstnanosti jejich počet i podíl nižší, celkem 54,1 tis. osob (11,9 %), z toho 50,0 tis. žen (21,7 %) a 4,0 tis. mužů (2,0 %). Vyšší hodnoty potvrzují jejich ztíženou možnost pracovního uplatnění, především žen, které tvoří 91,1 % z této kategorie uchazečů o zaměstnání.

Uchazeček o zaměstnání, které bezprostředně před vstupem do evidence osobně pečovaly o dítě do 4 let, se v průběhu roku 2016 zaevidovalo 30,2 tis. (11,1 % z celkového počtu nově zaevidovaných žen). Je to nepatrně méně než v průběhu roku 2015, kdy jich přišlo 30,7 tis. a při vyšší celkové nezaměstnanosti tvořily 10,6 % všech nově příchozích žen. Na konci prosince 2016 jich bylo v evidenci ÚP ČR 18,4 tis., tj. 9,6 % všech uchazeček o zaměstnání (k 31. 12. 2015 jejich počet činil 23,7 tis. a tvořily 10,4 % všech uchazeček o zaměstnání).

Vzhledem k převaze mužů v sezónně orientovaných odvětvích je u mužů patrná spíše opakovaná nezaměstnanost, zatímco ženy jsou více postiženy dlouhodobou nezaměstnaností. Nermalou roli v dlouhodobé nezaměstnanosti žen hrají i faktory související s péčí o děti nebo osobu blízkou (ztížená dojíždka do práce a práce na směny, nedostatek práce na zkrácený úvazek nebo jiná forma uspořádání pracovní doby).

K 31. 12. 2016 bylo v evidenci ÚP ČR nepřetržitě **déle než 6 měsíců 56,7 % a déle než 12 měsíců 40,8 % žen**. Naproti tomu z celkového počtu nezaměstnaných mužů jich bylo s poslední evidencí delší **než 6 měsíců 49,0 %, déle než 12 měsíců 34,8 %**. **V roce 2016 absolutní počty dlouhodobě nezaměstnaných uchazečů**

o zaměstnání i jejich podíly u obou pohlaví **meziročně poklesly**, u žen byl tento pokles pomalejší.

Průměrná **délka průběžné evidence** se na konci roku téměř nezměnila, **u mužů** se zvýšila z 641 na **645 dní**, **u žen** z 722 na **725 dní**. **Délka ukončené evidence** se také zvýšila pouze nepatrně, **u mužů** představovala **302 dní** (na konci roku 2015 to bylo 294 dní), **u žen** se **zvýšila z 336 na 347 dní**.

Podrobnější údaje o počtech a podílech mužů a žen z celkového počtu nezaměstnaných v jednotlivých kategoriích (věk, vzdělání, výše podpory v nezaměstnanosti, délka nezaměstnanosti) včetně grafického znázornění jsou uvedeny v příloze č. 8 a 9.

4. Regionální nezaměstnanost

Podíl nezaměstnaných osob vyšší než celorepublikový průměr (5,2 %) byl k 31. 12. 2016 zaznamenán v pěti krajích. Nejvyšší byl v **Ústeckém kraji**, následoval **Moravskoslezský a Jihomoravský kraj**.

Podíl nezaměstnaných osob a počet uchazečů o zaměstnání v krajích ČR (seřazené podle podílu nezaměstnaných osob k 31. 12. 2016)

tab. č. 21

Kraj	Evidovaní uchazeči o zaměstnání		Volná pracovní místa		Podíl nezaměstnaných osob v %	
	k 31.12.		k 31.12.		k 31.12.	
	2015	2016	2015	2016	2015	2016
1. Ústecký kraj	50 778	44 528	5 598	7 634	8,9	7,8
2. Moravskoslezský kraj	72 573	64 036	10 324	10 911	8,6	7,5
3. Jihomoravský kraj	56 032	49 032	8 097	11 228	7,0	6,1
4. Olomoucký kraj	31 058	26 495	5 912	6 282	7,0	5,9
5. Karlovarský kraj	14 896	11 796	3 277	3 678	7,1	5,5
6. Liberecký kraj	19 507	16 104	5 947	5 607	6,4	5,2
7. Kraj Vysočina	21 268	17 672	3 588	5 418	6,2	5,2
8. Zlínský kraj	23 874	19 848	5 810	6 528	6,0	4,9
9. Středočeský kraj	48 102	38 966	13 551	18 650	5,4	4,3
10. Jihočeský kraj	22 576	19 385	6 867	9 458	5,1	4,3
11. Pardubický kraj	18 075	14 407	6 168	9 687	5,1	4,0
12. Královéhradecký kraj	18 574	14 270	3 932	6 151	5,0	3,8
13. Plzeňský kraj	18 587	14 655	8 458	10 210	4,6	3,6
14. Hl. m. Praha	37 218	30 179	15 016	21 054	4,2	3,4
Celkem ČR	453 118	381 373	102 545	132 496	6,2	5,2

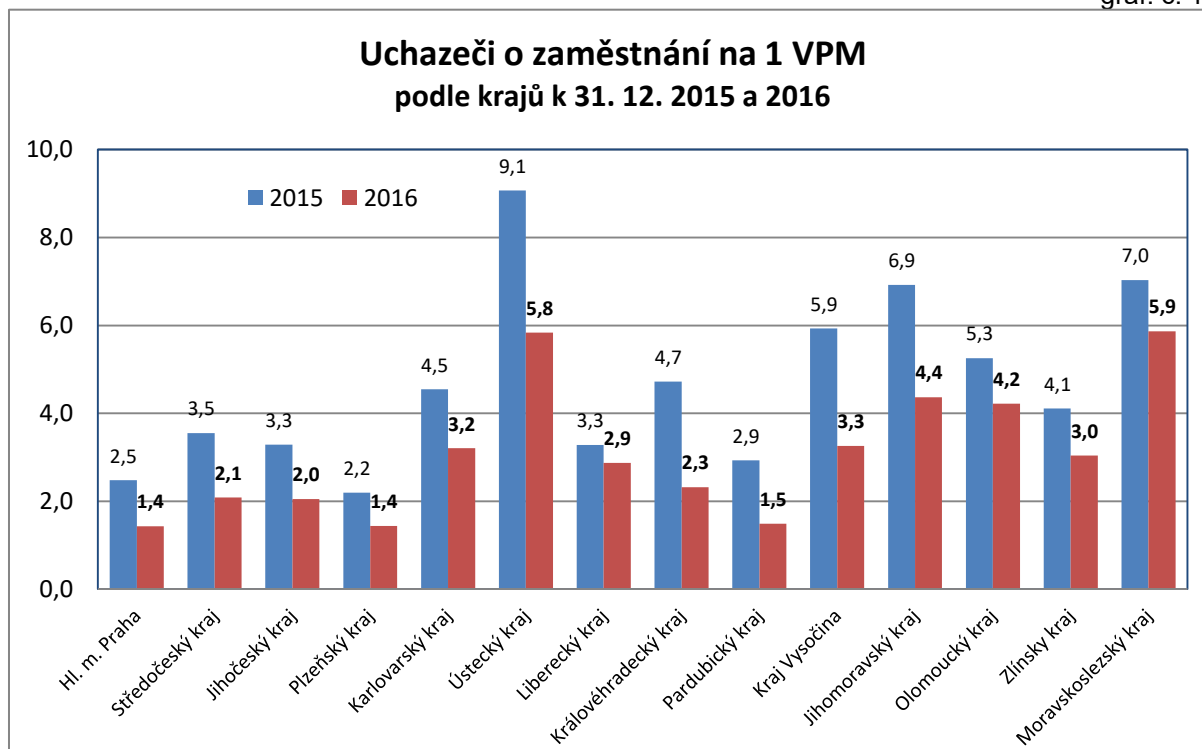
Meziročně se **PNO snížil ve všech krajích**, nejvíce v Karlovarském (o 1,6 p. b.), Libereckém a Královéhradeckém kraji (shodně o 1,2 p. b.). **Nejpomalejší pokles** (menší než hodnota za celou ČR) byl zaznamenán v Jihomoravském kraji (o 0,9 p. b.), Hl. městě Praze a Jihočeském kraji (o 0,8 p. b.).

Největší pokles počtu uchazečů o zaměstnání byl zaznamenán **ve Středočeském** (o 9 136) a Moravskoslezském kraji (o 8 537), Hl. městě Praze (o 7 039) a Jihomoravském kraji (o 7 000 osob), ovšem **v relativním vyjádření** byl jejich **pokles nejvýraznější v Královéhradeckém** (o 23,2 %), Plzeňském (o 21,2 %), Karlovarském (o 20,8 %) a Pardubickém kraji (o 20,3 %). V Moravskoslezském a Jihomoravském kraji, i přes výrazný pokles počtu uchazečů o zaměstnání, byl pokles nejpomalejší (o 11,8 %, resp. 12,3 %). Pomaleji klesal počet uchazečů o zaměstnání i v Ústeckém kraji (o 12,5 %).

Největší počet volných pracovních míst nahlášených na pracoviště ÚP ČR k 31. 12. 2016 byl evidován **v Hl. m. Praze** (21 054), v Středočeském (18 650), Jihomoravském (11 228) a Moravskoslezském kraji (10 911), nejméně v Karlovarském kraji (3 678), Kraji Vysočina (5 418) a Libereckém kraji (5 607). **Počet volných míst vzrostl meziročně ve všech krajích kromě Libereckého kraje** (pokles o 340 míst). **Absolutně nejvíce v Hl. m. Praze** (o 6 038), ve Středočeském (o 5 099), Pardubickém (o 3 519) a Jihočeském kraji (3 131), nejméně míst přibylo v Olomouckém (370), Karlovarském (401), Moravskoslezském (587) a Zlínském kraji (718). V Pardubickém, Královéhradeckém kraji a Kraji Vysočina dosáhl nárůst nahlášených volných pracovních míst více než 50 %.

Vzhledem k rozdílné velikosti krajů má větší vypovídající hodnotu ukazatel počtu uchazečů o zaměstnání připadajících na 1 volné pracovní místo. Z hlediska poměru **nabídky pracovní síly a poptávky** po ní byla situace stejná nebo lepší než celorepublikový průměr (2,9 uchazečů na 1 VPM) v sedmi krajích, **nejpříznivější** byla **v Plzeňském kraji** a **v Hl. m. Praze** (shodně 1,4) a v Pardubickém kraji (1,5). Naopak **nejhorší** poměr byl **v Moravskoslezském** (5,9) a **Ústeckém kraji** (5,8 UoZ na 1 VPM), ale v meziročním srovnání je tato hodnota zejména v Ústeckém kraji podstatně nižší.

Nadále přetrvávají velké regionální rozdíly v zastoupení znevýhodněných skupin uchazečů o zaměstnání na celkovém počtu nezaměstnaných.

Podíl uchazečů o zaměstnání se základním vzděláním vč. neukončeného v ČR k 31. 12. 2016 představoval 30,0 %. Z pohledu krajů byl **nejvyšší v Karlovarském (50,0 %) a Ústeckém kraji (45,8 %)**, tj. v krajích s nejvyšším zastoupením těchto osob v populaci. Naopak nejmenší zastoupení měli tyto uchazeči o zaměstnání v Kraji Vysočina (18,3 %), ve Zlínském kraji (18,6 %) a v Hl. m. Praze (20,9 %).

Pro regiony s nadprůměrnou nezaměstnaností je charakteristická vyšší dlouhodobá nezaměstnanost. Nejvyšší podíl dlouhodobě nezaměstnaných (nad 12 měsíců) měl **Moravskoslezský (46,3 %) a Ústecký kraj (45,1 %)** všech uchazečů o zaměstnání). Vyšší podíl dlouhodobé nezaměstnanosti než celorepublikový průměr (37,8 %) byl také v Karlovarském a Jihomoravském kraji. **Nejnižší podíl** evidovaly, podobně jako v předchozím roce, regiony s nižší nezaměstnaností - **Jihočeský (25,4 %), Pardubický (26,3 %) a Královéhradecký kraj (30,9 %)**. Pozitivní skutečností je, že podíl dlouhodobě nezaměstnaných ve všech krajích meziročně poklesl.

Průměrná délka evidence uchazečů o zaměstnání, kteří v průběhu prosince 2016 již z evidence odešli, tj. **délka ukončené evidence**, byla **nejdelší v Kraji**

Vysočina (420), v Ústeckém (390) a Moravskoslezském (374), **nejkratší** byla v **Královéhradeckém** (237) a Jihočeském kraji (242 dní). Celostátní průměr, který měl hodnotu 324 dní, překročilo celkem 7 krajů.

V krajích s nejvyšší nezaměstnaností bývá obvykle i nejvyšší průměrná délka evidence uchazečů o zaměstnání, kteří byli aktuálně v evidenci ÚP ČR, tzv. **délka průběžné evidence**, což potvrzují i údaje k 31. 12. 2016. **Nejvyšších hodnot** dosáhla v **Moravskoslezském** (917), Ústeckém (840) a Karlovarském kraji (793 dní). Celorepublikový průměr 685 dní byl překročen také v Jihomoravském a Olomouckém kraji. **Nejkratší** délka průběžné evidence byla zaznamenána v **Jihočeském kraji** (450), Hl. m. Praze (492) a Královéhradeckém kraji (499 dní).

Na rozdíl od výše uvedených **podíl ostatních znevýhodněných skupin na trhu práce z regionálního pohledu nemá přímou souvislost s výší celkové nezaměstnanosti v jednotlivých krajích**. Struktura uchazečů o zaměstnání je spíše závislá např. na struktuře obyvatelstva a míře jejich ekonomické aktivity nebo i struktuře zaměstnanosti a nabídce práce. Podíl uchazečů o zaměstnání **do 25 let** byl na konci roku 2016 nejvyšší v Královéhradeckém a Libereckém kraji (shodně 13,6 %) a nejnižší v Hl. m. Praze (9,7 %). Nejvyšší zastoupení měli uchazeči o zaměstnání **ve věku 50 a více let** ve Zlínském (35,7 %), Plzeňském (35,6 %) a Moravskoslezském kraji (35,5 %), nejnižší v Hl. m. Praze (30,3 %) a Libereckém kraji (30,9 %). Podíl uchazečů o zaměstnání - **OZP** byl nejvyšší v Plzeňském kraji (19,3 %), kraji Vysočina (17,9 %) a Pardubickém kraji (17,7 %), nejnižší v Hl. M. Praze (9,1 %) a Karlovarském kraji (11,3 %). Ve Středočeském a Libereckém kraji představovaly **ženy** 53,0 % uchazečů o zaměstnání, zatímco v Moravskoslezském a Olomouckém kraji převažovali mezi uchazeči o zaměstnání muži (podíl žen byl 47,9 %, resp. 48,3 %).

Podrobnější informace o zastoupení vybraných skupin uchazečů o zaměstnání jsou uvedeny v příloze č. 13. V přílohách jsou uvedeny i další podrobné údaje o nezaměstnanosti za kraje a okresy ČR.

IV. Politika zaměstnanosti

1. Zaměření politiky zaměstnanosti

Hlavním východiskem v oblasti zaměstnanosti pro rok 2016 je strategie „Evropa 2020“ a na ní navazující strategie „Národní program reformy České republiky“ kladoucí si za cíl na národní úrovni dosáhnout do roku 2020 zvýšení celkové míry zaměstnanosti ve věkové skupině 20 - 64 let na 75 %, z čehož:

- u žen ve věku 20 - 64 let na 65 %,
- u starších pracovníků ve věku 55 - 64 let na 55 %,
- snížit míru nezaměstnanosti u mladých osob 15 - 24 let o třetinu oproti roku 2010,
- snížit míru nezaměstnanosti osob s nízkou kvalifikací o čtvrtinu oproti roku 2010.

S cílem zajistit plnění výše uvedených cílů vyhotovilo MPSV „Strategii politiky zaměstnanosti do roku 2020“, která byla schválena vládou České republiky usnesením č. 835 ze dne 15. října 2014. Implementačním dokumentem této strategie je dokument „Aktivizační opatření k řešení nepříznivé situace na trhu práce“, který byl schválen vládou ČR usnesením č. 891 ze dne 3. listopadu 2014.

Realizace politiky zaměstnanosti byla v roce 2016 ovlivněna příznivým ekonomickým vývojem, kdy HDP meziročně vzrostl o 2,4 %.

Poskytování příspěvků aktivní politiky zaměstnanosti se řídí stanovenými kritérii, která jsou zakotvena v Normativní instrukci č. 15/2014 Ministerstva práce a sociálních věcí určené ÚP ČR, a která stanoví, že nástroje aktivní politiky zaměstnanosti jsou primárně určeny uchazečům o zaměstnání, kterým není pro jejich individuální charakteristiky možné zajistit zaměstnání jiným způsobem. Za nejvíce ohrožené osoby na trhu práce jsou považovány osoby zdravotně postižené. Dále pak absolventi bez praxe, mladí lidé do 30 let, osoby starší 50 let věku a rodiče, zejména matky vracející se z rodičovské dovolené. Nástroje aktivní politiky zaměstnanosti rovněž slouží k boji se sociálním vyloučením a v neposlední řadě jsou určeny osobám vedeným v evidenci uchazečů o zaměstnání déle než 5 měsíců.

V roce 2016 nadále pokračovala **podpora zaměstnavatelů v rámci systému investičních pobídek**. Podpora je určena na vytvoření nových pracovních míst, k rekvalifikaci nebo školení zaměstnanců.

Důležitou pomocí byl **příspěvek na podporu zaměstnávání osob se zdravotním postižením** (§ 78 zákona o zaměstnanosti).

2. Výdaje na politiku zaměstnanosti

Výdaje ze státního rozpočtu (SR) související s výplatou podpor v nezaměstnanosti v roce 2016 dosáhly **8 254 527 tis. Kč** a byly ve srovnání s výdaji v roce 2015 (8 303 370 tis. Kč) **o 48 843 tis. Kč, tj. o 0,6 % nižší**.

I přes výrazný pokles nezaměstnanosti se výdaje související s výplatou podpor v nezaměstnanosti snížily pouze nepatrně, a to především v důsledku nárůstu průměrné podpory v nezaměstnanosti a rostoucímu podílu věkově starších, jejichž rozhodující příjem pro výpočet nároku na podporu v nezaměstnanosti je obvykle vyšší a jejich podpůrná doba je delší.

Porovnání výdajů na státní politiku zaměstnanosti (SPZ) v letech 2015 a 2016

tab.č.22

	2015		2016		rozdíl 2016-2015	Index 16/15
	v tis. Kč	Podíl na HDP v % (*)	v tis. Kč	Podíl na HDP v % (*)		
Výdaje na SPZ ze SR	22 585 754	0,51	20 324 185	0,43	-2 261 570	90,0
V tom:						
Pasivní politika zaměstnanosti (PPZ)	8 303 370	0,19	8 254 527	0,18	-48 843	99,4
Podíl PPZ na SPZ v %	36,8	x	40,6	x		x
Aktivní politika zaměstnanosti (APZ)	9 732 826	0,22	6 866 805	0,15	-2 866 021	70,6
Podíl APZ na SPZ v %	43,1	x	33,8	x		x
z toho financování projektů ESF	9 022 131	0,20	5 860 679	0,12	-3 161 453	65,0
Podíl APZ-ESF na SPZ v %	39,9	x	28,8	x		x
Podpora zaměstnávání OZP - příspěvek dle §78 ZoZ	4 320 059	0,10	4 952 515	0,11	632 455	114,6
Podíl podpory zaměstnávání OZP v %	19,1	x	24,4	x		x
Insolvence	229 500	0,01	250 339	0,01	20 839	109,1
Podíl insolvence na SPZ v %	1,0	x	1,2	x		x

*) Údaje o HDP - zdroj ČSÚ

Na aktivní politiku zaměstnanosti (APZ) bylo v roce 2016 na MPSV a ÚP ČR vynaloženo **6 866 805 tis. Kč**, v tom MPSV 5 929 tis. Kč, ÚP ČR 6 860 876 tis. Kč. Ve srovnání s rokem 2015 **klesly výdaje na APZ o 2 866 021 tis. Kč**, tj. o **29,4 %**. Snížil se zejména objem výdajů aktivní politiky zaměstnanosti financovaných z Evropského sociálního fondu (pokles o 35,0 %). Pokles celkového objemu výdajů na APZ souvisí zejména s výrazně pozitivním vývojem trhu práce charakterizovaným vysokou poptávkou po pracovní síle a souvisejícím snižováním počtu uchazečů o zaměstnání. Pokles prostředků z Evropského sociálního fondu na APZ v roce 2016 ve srovnání s předcházejícím rokem pak rovněž souvisel s dočerpáním finančních prostředků OP LZZ v roce 2015. V následujících letech bude proto nutné pro zabezpečení udržení stávající výše finančních prostředků počítat s postupným navyšováním národních prostředků na APZ (v roce 2016 došlo jejich meziročnímu navýšení o 295 432 tis., tj. o 41,6 %).

Dále bylo v rámci státní politiky zaměstnanosti ze státního rozpočtu jako **příspěvek zaměstnavatelům zaměstnávajícím více než 50 % osob se zdravotním postižením podle § 78 zákona č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti**, ve znění pozdějších předpisů, vynaloženo **4 952 515 tis. Kč**. Na příspěvek dle § 78 zákona o zaměstnanosti tedy bylo vynaloženo o 632 455 tis. Kč, tj. o 14,6 %, více než v roce 2015.

Na výplatu mzdových nároků zaměstnancům při platební neschopnosti zaměstnavatele, tj. **insolvenci**, bylo vynaloženo **250 339 tis. Kč** (meziročně více o 20 839 tis. Kč, tj. o 9,1 %).

Uvedené nástroje a opatření nejsou součástí APZ.

3. Aktivní politika zaměstnanosti realizovaná ÚP ČR

Finanční prostředky na jednotlivé krajské pobočky ÚP ČR přiděluje Generální ředitelství ÚP ČR, a to na základě kombinace ukazatelů charakterizujících trh práce.

Nejvíce prostředků na APZ je směřováno do regionů s nejhorší bilancí těchto ukazatelů. Z celkového objemu finančních prostředků ÚP ČR na APZ (včetně prostředků ESF) bylo nejvíce použito v Ústeckém a Moravskoslezském kraji, podrobněji v příloze č. 17.

Osoby zařazené na nástroje aktivní politiky zaměstnanosti (APZ) v roce 2016

tab. č. 23

Nástroje APZ bez ohledu na zdroje financování	rok 2016	
	celkem	ženy
Veřejně prospěšné práce	22 608	10 071
Společensky účelná pracovní místa (SÚPM), vč. SVČ	26 759	15 902
Chráněná pracovní místa (CHPM), vč. CHPM-SVČ	899	252
Příspěvek na provoz CHPM a CHPM-SVČ	127	-
Překlenovací příspěvek	192	129
Příspěvek na zapracování	0	0
Rekvalifikace celkem	22 548	10 627
<i>Zvolené rekvalifikace</i>	9 701	3 879
<i>Rekvalifikace</i>	12 847	6 747
Mentor	318	-
Příspěvek na podporu regionální mobility *)	644	400
Osoby na APZ celkem	74 095	-

- *nesleduje se*

*) *Od 11/2016 je rozdělen na příspěvek na dojížděku a příspěvek na přestěhování, který zatím nebyl realizován.*

Rekvalifikace a poradenství

Rekvalifikace se svým zaměřením, obdobně jako v předchozích obdobích, přizpůsobovaly požadavkům trhu práce a struktuře volných pracovních míst. Využívaly se nejen pro získání nové nebo rozšíření stávající kvalifikace, ale také k jejímu zvýšení a prohloubení, včetně jejího udržování a obnovování. S ohledem na požadavky zaměstnavatelů byly ÚP ČR přednostně podporovány rekvalifikace s praktickou částí výuky a rekvalifikace směřující ke konkrétnímu pracovnímu uplatnění. Na základě poptávky zaměstnavatelů a zájmu uchazečů o zaměstnání a zájemců o zaměstnání o konkrétní rekvalifikace byly nejčastěji realizovány rekvalifikační kurzy pro získání řidičských oprávnění včetně průkazů profesní způsobilosti řidiče, dále pak kurzy vedoucí k získání svářečských, strojnických aj. odborných průkazů, kurzy směřující ke zvýšení počítačové gramotnosti a získání specializovaných PC dovedností, kurzy účetnictví a kurzy pro pracovníky v sociálních službách.

Struktura použitých nástrojů APZ v letech 2015 a 2016 (ÚP ČR a MPSV)

tab.č.24

nástroj APZ	Počty vytvořených míst (stav) k		Počty vytvořených míst celkem v průběhu		Počty podpořených uchazečů/osob (stav) k		Počty podpořených uchazečů/osob celkem v průběhu		Čerpání finančních prostředků v roce (v tis. Kč)	
	31. 12. 2015	31. 12. 2016	roku 2015	roku 2016	31. 12. 2015	31. 12. 2016	roku 2015	roku 2016	2015	2016
Rekvalifikace (vč. ESF) ¹⁾	x	x	x	x	1 716	1 142	34 968	22 309	380 350	269 494
Aktivizační pracovní příležitost	-	-	-	-	-	-	-	-	970	-
Veřejně prospěšné práce	19 677	14 881	34 541	21 133	15 955	12 137	35 169	22 605	2 668 641	2 687 116
- vytvoření VPP	830	4 685	796	6 308	697	3 865	940	6 133	187 263	389 029
- ESF - VPP NIP	18 847	10 196	33 745	14 825	15 258	8 272	34 229	16 472	2 481 378	2 298 087
Společensky účelná pracovní místa	31 988	9 143	51 234	24 414	30 571	8 614	50 163	24 146	3 807 018	3 480 907
- zřízená u zaměstnavatelů	150	106	46	24	95	52	67	30	3 898	1 910
- zřízená u jednotlivců (OSVČ)	3 212	2 217	2 643	1 936	3 212	2 217	2 643	1 936	147 157	99 869
- vyhrazená pro konkrétního uchazeče	1 511	2 434	1 805	4 148	1 441	2 266	1 762	3 929	214 503	282 864
- ESF - SÚPM NIP	27 115	4 386	46 740	18 306	25 823	4 079	45 691	18 251	3 441 460	3 096 264
Zaměstnanost občanů se zdravotním postižením	2 493	2 766	871	838	1 982	1 990	1 483	1 220	60 462	57 994
- zřízení chrán. pracov. míst ²⁾	2 493	2 766	871	838	1 778	1 803	1 255	899	53 184	47 867
- provoz chrán. pracovních míst ³⁾	x	x	x	x	204	187	115	127	3 091	3 800
- pracovní rehabilitace	x	x	x	x	.	.	113	194	4 186	6 326
Cílené programy ESF (RIP)	198	2 548	2 574	2 798	293	2 636	6 146	3 199	2 069 910	119 812
Ostatní podpora zaměstnanosti									672 561	236 549
- Investiční pobídky (programy pro podporu tvorby nových pracovních míst)									11 825	42 300
- ESF OP LZZ ostatní (VS pro stabilitu, Poradenství a koučink, Call centrum ÚP ČR, MIKOP, Systém efektivního řízení lidských zdrojů, Rozvoj služeb v obl. volných pracovních míst, POVEZ, VS pro růst! Adaptabilita, Studie SPD a Evropské služby zaměstnanosti ČR) a ESF OP Z ostatní (POVEZ II., Evropské služby zaměstnanosti ČR II. (EURES II.), Efektivní služby zaměstnanosti (EFES)) a EU EaSI									660 736	194 249
Ostatní ⁴⁾									8 884	9 004
Aktivní politika čerpaná na ÚP ČR									9 668 796	6 860 876
- APZ ESF									57 527	0
- APZ "národní"									6 503	5 929
Aktivní politika čerpaná na MPSV									64 029	5 929
Aktivní politika zaměstnanosti celkem									9 732 826	6 866 805
z toho: financování programů ESF celkem									9 022 131	5 860 679

¹⁾ včetně zvolené rekvalifikace a výdaje i vč. rekvalifikací zaměstnanců; finanční prostředky i osoby jsou uvedeny bez RIPů, které obsahuje řádek „Cílené programy ESF (RIP)“

²⁾ včetně CHPM - SVC

³⁾ počet osob (zaměstnanců, OSVČ)

⁴⁾ položky ostatní zahrnují APZ jinde nespecifikovanou (nákup služeb, ostatní nástroje – příspěvek na zapracování, překlenovací příspěvek, příspěvek na podporu regionální mobility/na dojíždění)

V roce 2016 se rekvalifikovalo celkem 22 548 osob (o 15,5 tis. méně než v roce 2015). Z toho se v rámci **zvolené rekvalifikace (ZR)** v roce 2016 rekvalifikovalo **9 701 osob** (tj. 43,0 % z celkového počtu rekvalifikovaných), což je oproti stejnému období minulého roku o 7,9 tis., tj. o 45,0 %, méně. Meziroční pokles účastníků rekvalifikace souvisí se snižováním počtu uchazečů o zaměstnání evidovaných na ÚP ČR.

V roce 2016 bylo na rekvalifikace, vč. zvolených rekvalifikací, vyčerpáno 269 494 tis. Kč, tj. **3,9 %** všech finančních prostředků čerpaných ÚP ČR (v roce 2015 bylo vyčerpáno 380 350 tis. Kč).

Nejvíce prostředků z celkového objemu prostředků ÚP ČR vynaložených na rekvalifikace bylo na tento nástroj čerpáno v Moravskoslezském kraji (16,0 %) a v hl. m. Praze (13,8 %).

Poradenské činnosti (POR) byly v **roce 2016** zabezpečovány jak interně speciálními poradci - zaměstnanci ÚP ČR, tak externě prostřednictvím nákupu poradenských služeb. Externí poradenské služby byly využívány v těch případech, kdy daný typ poradenství nebylo možné zabezpečit ze strany ÚP ČR vlastními zaměstnanci, nebo bylo v případě potřeby nutné zvýšit kapacitu poradenství zabezpečovaného vlastními zaměstnanci ÚP ČR.

Interní poradenství zabezpečované zaměstnanci útvarů poradenství a dalšího vzdělávání ÚP ČR bylo zaměřeno jak na skupinové poradenské aktivity, tak především na individuální poradenství klientům. Tematicky byly poradenské aktivity zaměřeny na poradenství pro volbu povolání, příp. změnu profesní orientace, které zabezpečují především zaměstnanci Informačních a poradenských středisek (IPS), a jsou poskytovány jak žákům a studentům (případně jejich rodičům), tak zároveň i uchazečům o zaměstnání. **V rámci poradenství pro volbu povolání bylo poradci IPS zrealizováno celkem 4 704 skupinových akcí pro školy**, kterých se zúčastnilo **99 027 žáků, či studentů**. Dále bylo IPS v **roce 2016** uspořádáno celkem **2 936 akcí pro 30 778 uchazečů o zaměstnání**.

Dále byly v rámci poradenství realizovány **skupinové informační schůzky**, zaměřené např. na informování klientů o jejich právech a povinnostech, o nabídce služeb ÚP ČR, o rekvalifikacích a dalších nástrojích APZ, o možnostech vypracování individuálních akčních plánů apod. Skupinových informačních schůzek se v **roce 2016** uskutečnilo **celkem 5 790 s účastí 108 488 klientů**.

Individuální poradenství bylo v roce 2016 poskytnuto celkem **127 526 klientům**. Individuální poradenství zahrnovalo celou škálu poradenských aktivit, především poradenství k volbě povolání, k rekvalifikacím, speciální, psychologické poradenství, poradenství k pracovní rehabilitaci, užití diagnostických nástrojů apod. **Bilanční diagnostika** byla interními poradci ÚP ČR poskytnuta celkem **125 klientům**. V roce 2016 bylo v rámci **regionálních individuálních projektů (RIP)** zrealizováno zaměstnanci útvarů poradenství a dalšího vzdělávání ÚP ČR celkem **263 skupinových poradenských aktivit**. Těchto aktivit se zúčastnilo celkem **1 930 klientů**. **Individuální poradenství** bylo v rámci RIP poskytnuto celkem **2 388 klientům**. ÚP ČR ve sledovaném období rovněž realizoval i **další akce v celkovém počtu 633**. Jednalo se především o prezentace IPS na veletrzích, výstavách, burzách práce, či setkání s výchovnými poradci, rodiči žáků apod.

Externí poradenství bylo v roce 2016 zabezpečováno prostřednictvím odborných zařízení za účelem zjišťování osobnostních a kvalifikačních předpokladů fyzických osob pro volbu povolání, pro zprostředkování vhodného zaměstnání, pro volbu přípravy k práci osob se zdravotním postižením a při výběru vhodných nástrojů aktivní politiky zaměstnanosti. Skupinových poradenských aktivit zabezpečovaných externě se uskutečnilo **celkem 442 pro 4 324 klientů**. Individuální poradenství zajišťované prostřednictvím nákupu služeb bylo zrealizováno pro **494 klientů**. Bilanční diagnostika byla oproti skupinovému či individuálnímu poradenství zajišťována převážně nákupem služeb, a to celkem pro **945 klientů**.

Významnou součástí skupinových poradenských programů jsou **Job Cluby**, které představují ucelený aktivizační poradenský program. Těchto programů bylo v roce 2016 **realizováno 268**. Celkem bylo do programu Job Club zařazeno **2 478 klientů, z toho 2 105 úspěšných absolventů**.

Stejně jako v předchozích obdobích převažovala v roce 2016 interní realizace poradenských aktivit zaměstnanci ÚP ČR nad externě nakupovanými poradenskými činnostmi.

Veřejně prospěšné práce (VPP)

Veřejně prospěšné práce jako časově omezené pracovní příležitosti slouží zejména k aktivaci a získání či zachování pracovních návyků u té skupiny uchazečů o zaměstnání, kde z důvodu příslušnosti k rizikové skupině (nízká kvalifikace,

uchazeči starší 55 let, dlouhodobě nezaměstnaní atd. - kritéria se mohou regionálně mírně odlišovat) je vysoké riziko vzniku dlouhodobé nezaměstnanosti a ztráty kompetencí rozhodných k získání a udržení zaměstnání. Jedná se o práce spočívající v údržbě veřejného prostranství, úklidu a údržbě veřejných budov a komunikací nebo obdobných činnostech ve prospěch obcí, státních a obecně prospěšných institucí. S účinností od 1. ledna 2015 došlo k novelizaci § 112 zákona č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti, která prodloužila maximální dobu vytvoření VPP z 12 na 24 měsíců.

V roce 2016 bylo vytvořeno celkem **21 137 míst na VPP** (z toho 14 829 v rámci ESF) a na nich **umístěno 22 608 uchazečů o zaměstnání**, což je o 12,6 tis. méně než ve stejném období minulého roku. **V roce 2016 bylo vynaloženo na VPP ze SR a ESF celkem 2 687 116 tis. Kč** (z toho 2 298 087 tis. Kč v rámci prostředků ESF), tj. o 18 475 tis. Kč více než v roce 2015. **Podíl výdajů** na realizaci VPP (**39,2 %** celkových výdajů ÚP ČR) se meziročně zvýšil (v roce 2015 představoval 27,6 %).

Důvodem k nárůstu výdajů na VPP při souběžném poklesu počtu podpořených osob lze spatřovat zejména ve snaze podpořit v období příznivého vývoje trhu práce nejvíce znevýhodněné skupiny osob. Za současného vývoje trhu práce, který odčerpává méně problémové uchazeče o zaměstnání, zůstávají vhodnými kandidáty pro umístění na VPP uchazeči o zaměstnání s kumulací obtížně eliminovatelných znevýhodnění projevujících se jejich dlouhodobým setrváním v nezaměstnanosti. Je proto nutné, aby ÚP ČR vynakládal na jednu podpořenou osobu vyšší finanční prostředky s cílem motivovat zaměstnavatele zaměstnat tyto skupiny osob, a to i v dlouhodobějším časovém horizontu. Pracovní činnost na VPP bývá rovněž zpravidla vykonávána za odměnu na hranici minimální mzdy, resp. nejnižší zaručené mzdy, a výše skutečně vyplacených prostředků proto vzrůstá s růstem minimální mzdy a nejnižší zaručené mzdy.

Tento nástroj APZ byl nejvíce využíván v Ústeckém (17,6 % finančních prostředků čerpaných ÚP ČR na VPP) a Moravskoslezském kraji (12,8 %).

Společensky účelná pracovní místa (SÚPM)

Společensky účelnými pracovními místy jsou pracovní místa, která zaměstnavatel zřizuje nebo vyhrazuje na základě dohody s ÚP ČR a obsazuje je

uchazeči o zaměstnání. K SÚPM patří též pracovní místo zřízené uchazečem o zaměstnání za účelem výkonu samostatné výdělečné činnosti (SVC).

Tato pracovní místa mají umožnit trvalé nebo dlouhodobější zaměstnání uchazečům o zaměstnání, kterým nelze v současné době zajistit pracovní uplatnění jiným způsobem.

V roce 2016 ÚP ČR přispěl na zřízení nebo vyhrazení **27 208 pracovních míst** (z toho 21 100 v rámci prostředků ESF) a **na tato místa umístil 26 759 uchazečů o zaměstnání**. V meziročním porovnání došlo k poklesu umístěných uchazečů o zaměstnání o 25,9 tis. Na tento nástroj bylo vyčerpáno celkem **3 480 907 tis. Kč** (z toho 3 096 264 tis. Kč v rámci ESF (bez RIPů¹⁰)), meziročně o 326 111 tis. Kč, tj. o 8,6 % méně. Tento pokles byl ovlivněn snížením prostředků na zřízená místa a místa podpořená v rámci národních individuálních projektů. Rovněž jako v případě VPP se projevuje jak vliv snahy podpořit nejvíce znevýhodněné uchazeče o zaměstnání, které je i za příznivé situace vývoje trhu práce obtížné umístit na volném trhu práce, tak rovněž zvyšování se jak minimální mzdy, tak mezd či platů obecně.

Podíl výdajů na realizaci SÚPM z celkových výdajů ÚP ČR na APZ (**50,7 %**) byl podstatně vyšší než v roce 2015 (39,4 %). Projevuje se tak výrazné oživení trhu práce charakterizované vstupem uchazečů o zaměstnání primárně do soukromého sektoru, kde je výrazná poptávka po pracovní síle, přičemž za tohoto stavu jsou zaměstnavatelé s finanční pomocí ochotni zaměstnat i znevýhodněné skupiny uchazečů o zaměstnání.

Z regionálního pohledu byl nejvyšší podíl vyčerpaných finančních prostředků na SÚPM v Moravskoslezském (17,8 %), Ústeckém (15,0 %) a Olomouckém kraji (14,5 %) z objemu prostředků vyčerpaných ÚP ČR na tento nástroj APZ, viz příloha č. 17.

Chráněná pracovní místa (CHPM)

V roce 2016 bylo finančně podpořeno **zřízení celkem 838 nových pracovních míst**, na která bylo **umístěno od počátku roku 899 osob se zdravotním postižením (OZP)**. V těchto počtech jsou zahrnuta i místa pro OZP, které se rozhodnou

---

¹⁰ Výdaje na regionální individuální projekty (RIPy) se podle jednotlivých nástrojů APZ nesledují.

vykonávat samostatnou výdělečnou činnost. Na zřízení CHPM bylo vynaloženo 47 867 tis. Kč, což je o 5 317 tis. Kč méně než v roce 2015.

Na **částečnou úhradu provozních nákladů CHPM** (na nichž bylo zaměstnáno 127 OZP) byly vynaloženy finanční prostředky ve výši 3 800 tis., což je o 710 tis. Kč více než v roce 2015.

Celková částka na zřízení CHPM a na provoz CHPM činila 51 667 tis. Kč, což bylo o 4 608 tis. Kč méně než v roce 2015. Jejich **podíl** z celkových výdajů ÚP ČR na APZ **se** meziročně **mírně zvýšil** na **0,8 %**.

Další formou podpory osob se zdravotním postižením (OZP) je **pracovní rehabilitace (PR)**, která je uskutečňována na základě individuálního plánu pracovní rehabilitace. Individuální plán pracovní rehabilitace obsahuje mimo jiné i jednotlivé formy pracovní rehabilitace a je ve své podstatě harmonogramem naplňování dohodnutého postupu vedoucího k pracovnímu uplatnění OZP. V roce 2016 ÚP ČR zintenzivnil poradenskou práci s OZP na základě dříve přijatých organizačních opatření a v souvislosti s nastavením sítě poradců pro pracovní rehabilitaci a koordinátorů zaměstnávání OZP. V důsledku intenzifikace poradenské činnosti zaznamenal ÚP ČR zvyšující se zájem o pracovní rehabilitaci a v součinnosti s OZP uzavřel v roce 2016 celkem 325 individuálních plánů pracovní rehabilitace (o 166 více než v roce 2015). Mezi nejčastěji zabezpečované formy pracovní rehabilitace patřila stejně jako v předchozím období příprava k práci (v celkovém počtu 194). **Rozsah** tohoto způsobu **podpory** osob se zdravotním postižením představoval v **roce 2016** objem **6 326 tis. Kč**, tj. o 2 140 tis. Kč více než ve stejném období předchozího roku.

V roce 2016 bylo dále **vymezeno 9 893 CHPM**. Vymezování CHPM bylo v roce 2016 realizováno v souvislosti s vazbou chráněných pracovních míst na poskytování příspěvku podle § 78 zákona č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti, ve znění pozdějších předpisů. Příspěvek dle § 78 zákona o zaměstnanosti lze poskytnout pouze na osoby se zdravotním postižením pracující na chráněných pracovních místech.

Méně využívané nástroje APZ

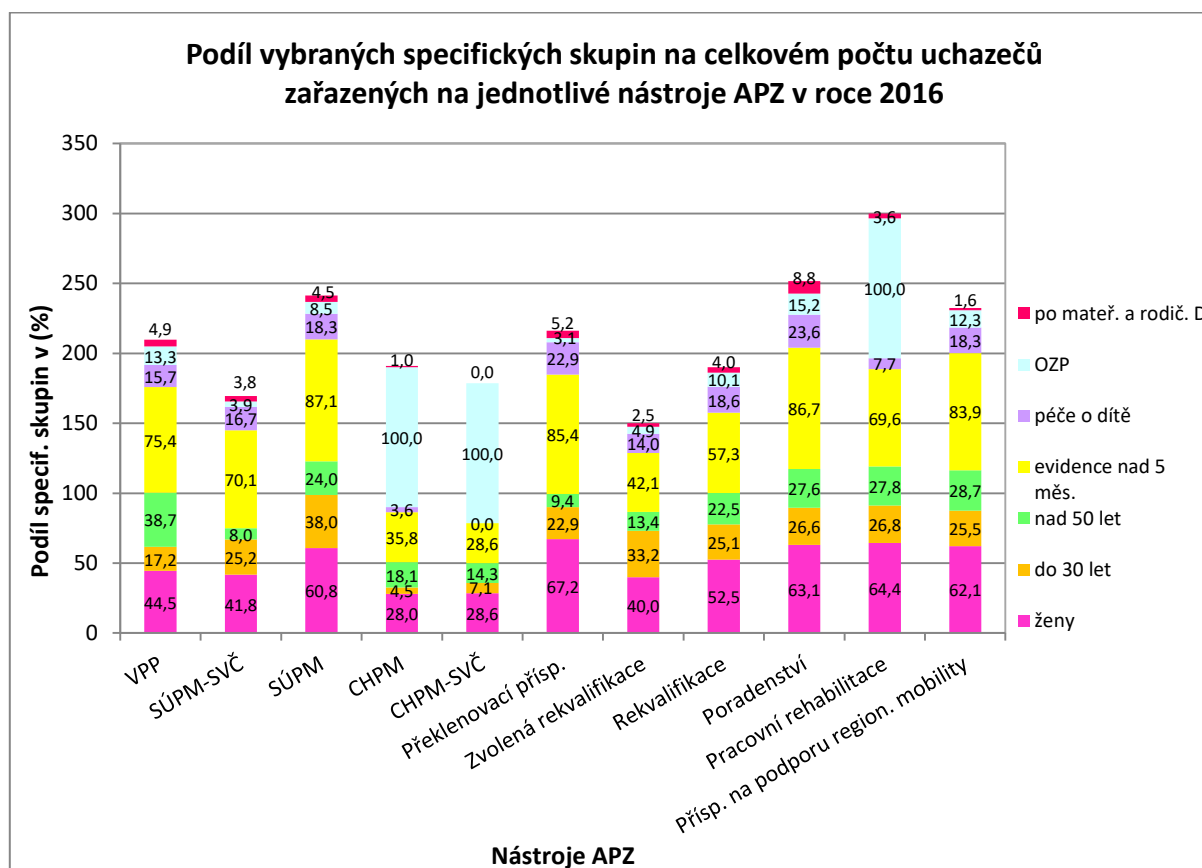
Méně využívanými nástroji aktivní politiky zaměstnanosti jsou **příspěvek na podporu regionální mobility, překlenovací příspěvek, příspěvek na zapracování a příspěvek v době částečné nezaměstnanosti**.

- **Příspěvek na podporu regionální mobility** je realizován **od dubna roku 2016**. Příspěvek byl pilotně ověřovaný podle § 106 zákona č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti, ve znění pozdějších předpisů, nejprve v krajích Ústeckém, Jihomoravském, Olomouckém, Moravskoslezském, Karlovarském, **od července** i Královéhradeckém. Od července 2016 došlo ke změně v realizaci příspěvku, a to na základě průběžného vyhodnocení pilotního ověření. O příspěvek tak mohou žádat uchazeči o zaměstnání evidovaní ÚP ČR déle než 5 měsíců, uchazeči o zaměstnání, jimž není možné zprostředkovat pro jejich individuální charakteristiky zaměstnání v místě jejich bydliště, či osoby, které jsou nebo byly ohroženy ztrátou zaměstnání v důsledku zaměstnavatelem ohlášeného hromadného propouštění. Příspěvek je poskytován paušálně, maximálně po dobu 12 měsíců a jeho výše je odvozena od dojezdové vzdálenosti do místa výkonu práce. **Od listopadu** bylo poskytování příspěvku rozšířeno na území celé České republiky a současně byl tento nástroj rozdělen na dva navzájem kombinovatelné příspěvky, a to **příspěvek na dojížděku** a **příspěvek na přestěhování**, který se ale v roce 2016 nerealizoval. V roce 2016 bylo **příspěvkem na podporu regionální mobility/na dojížděku** podpořeno **644 osob a vynaloženo 1 530 tis. Kč** (příspěvek je vyplácen za daný měsíc zpětně).
- **Překlenovací příspěvek (PP)** může ÚP ČR poskytnout osobě samostatně výdělečně činné, již byl ÚP ČR poskytnut příspěvek na zřízení SÚPM za účelem výkonu samostatně výdělečné činnosti (SVČ). Poskytování tohoto příspěvku určeného ke krytí provozních nákladů začínajících OSVČ bylo obnoveno s platností od 1. ledna 2011. Příspěvek je poskytován jednorázově na dobu max. 5 měsíců ve výši 0,25 násobku průměrné mzdy v národním hospodářství za první až třetí čtvrtletí předcházejícího roku. V roce 2016 bylo na tento příspěvek **vynaloženo 3 164 tis. Kč** a podpořeno bylo **192 osob**.
- **Příspěvek na zapracování (PZ)** může ÚP ČR poskytnout zaměstnavateli, který přijímá do pracovního poměru uchazeče o zaměstnání, kterému ÚP ČR věnuje zvýšenou péči. Příspěvek lze poskytovat maximálně po dobu 3 měsíců a může činit nejvýše polovinu minimální mzdy na jednu fyzickou osobu, která zapracovává přijatého uchazeče o zaměstnání. V roce 2016 **nebyl tento nástroj realizován**.

- **Příspěvek při přechodu na nový podnikatelský program** slouží k podpoře zaměstnavatelů, kteří z důvodu přechodu na nový podnikatelský program nemohou zabezpečit pro své zaměstnance práci v rozsahu stanovené týdenní pracovní doby. V roce 2016 na tento druh podpory **nebyly zaměstnavateli čerpány žádné finanční prostředky.**
- **Příspěvek v době částečné nezaměstnanosti**, který je součástí systému aktivní politiky zaměstnanosti od 1. října 2015 a ukotven v § 115 zákona č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti, ve znění pozdějších předpisů. Uvedený nástroj je nástrojem preventivním pro případ závažných hospodářských výkyvů či živelných pohrom s výrazně negativním dopadem na trh práce. Jeho realizace je podmíněna vydáním prováděcího nařízení vlády, a to až v době, kdy nastanou skutečnosti odůvodňující aktivizaci tohoto opatření.

Následující graf zobrazuje podíl vybraných ohrožených skupin na trhu práce na uchazečích zařazených v rámci jednotlivých nástrojů aktivní politiky zaměstnanosti v roce 2016.

graf č. 20

Pozn.: Uchazeči spadají současně do více skupin, proto je součet podílů u jednotlivých nástrojů APZ vyšší než 100%.

Z grafu je patrné, že na většinu nástrojů aktivní politiky zaměstnanosti byli v roce 2016 zařazováni převážně uchazeči o zaměstnání evidovaní na ÚP ČR **déle než 5 měsíců**. Nejvyšší podíl této kategorie uchazečů o zaměstnání byl zaznamenán u společensky účelných pracovních míst (87,1 %), poradenství (86,7 %) a překlenovacího příspěvku (85,4 %).

Osoby se zdravotním postižením byli zařazováni především na nástroje přímo určené k podpoře zvýšení jejich zaměstnanosti, tj. chráněná pracovní místa, vč. samostatné výdělečné činnosti, a pracovní rehabilitace.

Uchazeči o zaměstnání **mladší 30 let** byli ve sledovaném období nejvíce zastoupeni mezi uchazeči o zaměstnání zařazenými na nástroje společensky účelná pracovní místa (38,0 %) a zvolená rekvalifikace (33,2 %).

Uchazeči o zaměstnání **starší 50 let** měli vysoké zastoupení mezi osobami umístěnými na veřejně prospěšné práce (38,7 %) a uchazeči pobírajícími příspěvek na podporu regionální mobility (28,7 %).

Ženy převažovaly mezi uchazeči podporovanými v rámci překlenovacího příspěvku (67,2 %) a pracovní rehabilitace (64,4 %).

Co se týká kategorie **péče o dítě do 15 let**, nejvyšší podíl mezi uchazeči o zaměstnání zařazených na APZ byl zaznamenán u nástroje poradenství (23,6 %), překlenovací příspěvek (22,9 %) a rekvalifikace (18,6 %).

Kategorie **po mateřské a rodičovské dovolené** má podobně jako kategorie péče o dítě do 15 let nejvyšší zastoupení u nástrojů poradenství (8,8 %) a překlenovací příspěvek (5,2 %).

Projekty zaměřené na podporu dlouhodobě evidovaných osob na ÚP ČR v rámci OPZ

Úřad práce ČR (ÚP ČR) realizuje prostřednictvím svých krajských poboček celkem 7 projektů přímého přidělení, kdy hlavním cílem těchto projektů (viz níže) je zvýšit zaměstnanost a zaměstnatelnost dlouhodobě evidovaných osob prostřednictvím komplexní nabídky opatření. Realizace těchto projektů, resp. naplnění jejich cílů, je kontrolováno ze strany Generálního ředitelství Úřadu práce (GŘ ÚP ČR).

Směr práce ve Středočeském kraji 2

Reg. číslo: CZ.03.1.48/0.0/0.0/15_010/0000015

Realizace projektu: 1. 1. 2016 – 31. 12. 2018

Cílová skupina: uchazeči o zaměstnání, kteří jsou vedeni v evidenci ÚP ČR nepřetržitě déle než 5 měsíců s důrazem na osoby s dobou evidence nad 12 měsíců nebo v součtu 12 měsíců v posledních dvou letech.

Rozpočet projektu: 39 841 581,- Kč

Popis projektu: Zvýšení flexibility, motivace a získání či prohloubení dovedností formou rekvalifikace, zprostředkování zaměstnání SÚPM, odstranění překážek účasti v projektu poskytnutím přímé podpory, aby se zvýšila zaměstnatelnost účastníka a ten našel trvalé zaměstnání během, nebo krátce po své účasti v projektu.

Nová šance na Vysočině

Reg. číslo: CZ.03.1.48/0.0/0.0/15_010/0000016

Realizace projektu: 1. 12. 2015 – 31. 12. 2018

Cílová skupina: Dlouhodobě a opakovaně evidovaní uchazeči o zaměstnání (nad 12 měsíců).

Rozpočet projektu: 25 987 344,- Kč

Popis projektu: Problematika dlouhodobě a opakovaně nezaměstnaných v Kraji Vysočina. Mezi klíčové aktivity projektu patří zprostředkování zaměstnání, poradenské a informační činnosti a programy, bilanční a pracovní diagnostika, rekvalifikace, rozvoj základních kompetencí za účelem snazšího uplatnění na trhu práce,

podpora aktivit k získání pracovních návyků, doprovodná opatření umožňující začlenění na trh práce, motivační aktivity.

Nová šance ve Zlínském kraji

Reg. číslo: CZ.03.1.48/0.0/0.0/15_010/0000023

Realizace projektu: 1. 2. 2016 – 31. 1. 2020

Cílová skupina: Uchazeči o zaměstnání v evidenci déle než 5 měsíců, s důrazem na osoby s dobou evidence na ÚP ČR nad 12 měsíců.

Rozpočet projektu: 63 090 389,- Kč

Popis projektu: Prostřednictvím aktivit projektu dojde k získání, obnovení, doplnění nebo rozšíření znalostí a dovedností u cílové skupiny, což bude mít za výsledek zvýšení jejich zaměstnatelnosti. Snahou projektu je znovuzařazení účastníků do pracovního procesu. Mezi klíčové aktivity projektu patří bilanční diagnostika, rekvalifikace (klasické i zvolené), odborná jazyková výuka, práce na zkoušku a SÚPM.

Prostupné zaměstnávání v Olomouckém kraji

Reg. číslo: CZ.03.1.48/0.0/0.0/15_010/0000032

Realizace projektu: 1. 2. 2016 – 28. 2. 2019

Cílová skupina: Uchazeči o zaměstnání, kteří jsou evidováni v evidenci uchazečů o zaměstnání ÚP ČR déle než 12 měsíců nebo jejichž evidence na ÚP ČR je za období posledních třech let delší než 12 měsíců souhrnně, a současně vykazují alespoň 3 znaky sociálního vyloučení.

Rozpočet projektu: 50 895 388,- Kč

Popis projektu: Předmětem projektu je pomoc uchazečům o zaměstnání s dlouhodobou evidencí, kteří vykazují znaky sociálního vyloučení.

Práce a život v Jihočeském kraji

Reg. číslo: CZ.03.1.48/0.0/0.0/15_010/0000034

Realizace projektu: 1. 12. 2015 – 30. 6. 2020

Cílová skupina: Uchazeči o zaměstnání, kteří jsou v evidenci ÚP ČR 12 a více měsíců nepřetržitě a dále také uchazeči, kteří jsou v opakovaných evidencích, z nichž ta aktuální živá evidence je v délce 5 a více měsíců. Zájemci o zaměstnání, původně uchazeči o zaměstnání, kteří plnili aktivity projektu, a v průběhu postupování aktivitami se jim podařilo získat zaměstnání, ale aktivitu chtějí dokončit.

Rozpočet projektu: 44 800 776,- Kč

Popis projektu: Rozvoj klíčových kompetencí, měkkých dovedností a podpora motivace pro nastartování schopnosti a vůle pokusit se vrátit do pracovního režimu, doplnit či změnit svoji kvalifikaci a vstoupit aktivně na pracovní trh, poradenský program, rekvalifikace, individuální poradenství, umísťování na pracovní místa, podpora zahájení podnikání, doprovodná opatření.

Společně to dokážeme v Ústeckém kraji

Reg. číslo: CZ.03.1.48/0.0/0.0/15_010/0000040

Realizace projektu: 1. 4. 2016 – 31. 3. 2019

Cílová skupina: Dlouhodobě evidovaní uchazeči o zaměstnání s nízkou kvalifikací, trpící sociálním vyloučením.

Rozpočet projektu: 153 403 400,- Kč

Popis projektu: Projekt je zaměřen na uchazeče o zaměstnání evidovaných na ÚP ČR, kteří jsou ohroženi sociální exkluzí a bydlí v sociálně vyloučených lokalitách Ústeckého kraje. Tato cílová skupina se významně podílí na celkové nezaměstnanosti v Ústeckém kraji. Projekt těmto osobám nabídne řadu aktivit (zprostředkování zaměstnání, poradenské a motivační aktivity, bilanční a pracovní diagnostika, rekvalifikace).

Zpět do práce v Libereckém kraji

Reg. číslo: CZ.03.1.48/0.0/0.0/15_010/0000045

Realizace projektu: 1. 1. 2016 – 31. 12. 2020

Cílová skupina: Uchazeči o zaměstnání, kteří jsou v evidenci ÚP ČR déle než 5 měsíců s důrazem na osoby s dobou evidence nad 12 měsíců

nebo v součtu 12 měsíců v posledních dvou letech jako uchazeči o zaměstnání.

Rozpočet projektu: 22 500 000,- Kč

Popis projektu: Komplexní činnost s účastníky projektu zaměřená k jejich návratu na trh práce.

Informace o dalších opatřeních APZ realizovaných na úrovni MPSV i na ÚP ČR (systém investičních pobídek, další projekty zaměstnanosti podporované Evropským sociálním fondem) **jsou uvedeny samostatně v následujících kapitolách 4. a 5.**

4. Systém investičních pobídek

Investiční pobídky jsou jedním z nástrojů aktivní politiky zaměstnanosti a jsou poskytovány zaměstnavatelům Generálním ředitelstvím Úřadu práce ČR (dále jen „GŘ ÚP ČR“) na základě zákona č. 72/2000 Sb., o investičních pobídkách, ve znění pozdějších předpisů, a na základě zákona č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti, ve znění pozdějších předpisů. GŘ ÚP ČR poskytuje dvě formy investičních pobídek, tj. hmotnou podporu **na vytváření nových pracovních míst** a hmotnou podporu **rekvalifikace nebo školení nových zaměstnanců**.

V roce 2016 poskytlo GŘ ÚP ČR hmotnou podporu v rámci investičních pobídek **čtyřem zaměstnavatelům** ve zpracovatelském průmyslu v celkové hodnotě **42 300 tis. Kč**, to představuje nárůst oproti roku 2015 o 30 475 tis. Kč. Svou roli, při poskytování hmotné podpory ze strany GŘ ÚP ČR, hrála ekonomická a personální situace investorů uzavírat příslušné Dohody na vytváření nových pracovních míst v rámci investičních pobídek.

Na základě Dohod o hmotné podpoře na vytváření nových pracovních míst v rámci investičních pobídek byla hmotně podpořena vytvořená nová **pracovní místa pro 396 nových zaměstnanců** (oproti roku 2015 nárůst o 302 nových zaměstnanců).

Z hlediska regionálního rozložení této hmotné podpory v rámci investičních pobídek byl podpořen **Moravskoslezský kraj** (70,9 %) a **Ústecký kraj** (29,1 %).

Podrobnější údaje k uvedenému textu jsou uvedeny v tabulce přílohy č. 18 a přílohy č. 19.

5. Projekty financované z prostředků Evropského sociálního fondu

Významným zdrojem finančních prostředků na aktivity služeb zaměstnanosti je Evropský sociální fond (ESF). V roce 2016 byly postupně **schvalovány poslední závěrečné monitorovací zprávy** projektů **Operačního programu Lidské zdroje zaměstnanost (OP LZZ) programového období 2007 – 2013**.

Postupně tak na významu získává realizace projektů v rámci **Operačního programu Zaměstnanost (OPZ) pro programové období 2014 – 2020**.¹¹

Tato část si neklade za cíl popsat všechny realizované projekty, její součástí jsou ty, které mají vazbu na prostředky vyčleněné na politiku zaměstnanosti a jejichž cílem je zvýšení zaměstnanosti a zaměstnatelnosti pracovní síly. Oblasti zaměstnanosti se týkají především prioritní osy a investiční priority podrobněji popsané v následujícím textu.

➤ **Prioritní osa 1 OPZ - Podpora zaměstnanosti a adaptability pracovní síly**

- **Investiční priorita 1.1 – Přístup k zaměstnání pro osoby hledající zaměstnání a neaktivní osoby, včetně dlouhodobě nezaměstnaných a osob vzdálených trhu práce, také prostřednictvím místních iniciativ na podporu zaměstnanosti a mobility pracovníků**

V investiční prioritě 1.1 OPZ, která je zaměřena na zvýšení zaměstnanosti, byla v roce 2015 vyhlášena výzva č. 03_15_001, ve které byl předložen pouze jediný projekt „**Nové pracovní příležitosti (NoPP)**“, jehož doba realizace je od 1. 4. 2015 do 31. 3. 2017 a rozpočet činí 4,011 mld. Kč, což je stejný objem jako alokace výzvy. Tento projekt navazuje na projekt „Vzdělávejte se pro růst! – pracovní příležitosti“ realizovaný v OP LZZ a je zaměřen na realizaci dvou nástrojů aktivní politiky zaměstnanosti, a to **společensky účelných pracovních míst vyhrazených a veřejně prospěšných prací**. Díky svým flexibilním dohodám byl jedním ze stěžejních nástrojů přesného dočerpání alokace OP LZZ. V rámci projektu bylo k 31. 12. 2016 vyčerpáno téměř 3,4 mld. Kč a podpořeno cca 24 900 osob.

---

¹¹ Podrobné informace o **OP Zaměstnanost** viz odkaz https://www.esfcr.cz/detail-clanku/-/asset_publisher/BBFAoaudKGfE/content/op-zamestnanost-2014-2020.

Dále byla v roce 2015 vyhlášena výzva č. 03_15_121, ve které byly předloženy projekty „**Nové pracovní příležitosti - veřejně prospěšné práce (NoPP – VPP)**“ a „**Nové pracovní příležitosti – společensky účelná pracovní místa vyhrazená (NoPP – SÚPM)**“. Oba projekty jsou realizovány od 1. 9. 2015 do 30. 6. 2018 a jsou zaměřeny na jednotlivé nástroje aktivní politiky zaměstnanosti. Alokace na NoPP – VPP je 3 121 mil. Kč a na NoPP – SÚPM 2 721 mil. Kč. V projektu NoPP – VPP bylo k 31. 12. 2016 vyčerpáno 970 mil. Kč a podpořeno cca 12 900 osob. V projektu NoPP – SÚPM bylo k 31. 12. 2016 vyčerpáno 1,1 mld. Kč a podpořeno cca 16 700 osob.

Dále byl v rámci výzvy 03_15_121 schválen v roce 2016 projekt „**Vzdělávání a dovednosti pro trh práce II**“, který je zaměřen na **poradenské činnosti a rekvalifikace** a který navazuje na projekt „Vzdělávání a dovednosti pro trh práce“ realizovaný v rámci OP LZZ. Doba realizace projektu je od 1. 1. 2016 do 30. 6. 2020 a rozpočet projektu činí 1,050 mld. Kč.

V roce 2015 byla také vyhlášena výzva č. 03_15_123, ve které byly v roce 2016 schváleny 4 projekty Fondu dalšího vzdělávání, a to „**Prohlubování kompetencí pro zvýšení zaměstnatelnosti I**“ s rozpočtem ve výši 93 540 504 Kč, „**Podpora začleňování cizích státních příslušníků na trh práce**“ s rozpočtem ve výši 29 599 513 Kč, „**Vzdělávání praxí pro zvýšení zaměstnatelnosti**“ s rozpočtem ve výši 155 306 353 Kč a „**Cesta k uplatnění na trhu práce**“ s rozpočtem ve výši 267 300 896 Kč. Dohromady tyto projekty za rok 2016 vyčerpaly 14 mil. Kč.

Na základě dobrých zkušeností s realizací **regionálních individuálních projektů** v OP LZZ byly vyhlášeny výzvy v rámci OPZ, které ÚP ČR, resp. jeho krajským pobočkám, umožňují navázat realizací regionálních projektů i v rámci OPZ. Jedná se o tyto **výzvy pro ÚP ČR**:

- výzva č. 03_15_004 v IP 1.1 (**Záruky pro mladé**), v rámci které bylo předloženo a schváleno **11 projektů** v celkové výši cca 933 mil. Kč. Realizace těchto projektů však byla zahájena až v 1. pololetí 2016 a plánované ukončení je v roce 2019. Jedná se o projekty, které navazují na úspěšné projekty Odborná praxe pro mladé do 30 let realizované v OP LZZ. Alokace na tuto výzvu je 1,0 mld. Kč, poslední 2 projekty budou předloženy v roce 2018. Hlavním cílem těchto projektů je podpora aktivit k získání pracovních návyků a zkušeností, dalšími podporovanými aktivitami jsou poradenství, zprostředkování zaměstnání, rekvalifikace, mentoring na pracovišti. Za rok 2016 bylo vyčerpáno (dle schválených žádostí o platbu) cca 9,1 mil. Kč.

- výzva č. 03_15_010 v IP 1.1 (**regionální individuální projekty**), kde bylo předloženo a schváleno celkem 41 projektů, ke konci roku 2016 však byly 4 projekty předčasně ukončeny ze strany příjemce, takže v realizaci je **37 projektů** v celkové výši cca 1,6 mld. Kč. Realizace projektů byla rovněž zahájena v 1. pololetí 2016 a plánované ukončení realizace některých projektů je v roce 2021. Tyto projekty jsou zaměřeny především na zvýšení zaměstnanosti podpořených osob, zejména starších, nízkokvalifikovaných, dlouhodobě nezaměstnaných, se zdravotním postižením či jinak znevýhodněných. Za rok 2016 bylo vyčerpáno (dle schválených žádostí o platbu) cca 13,3 mil. Kč.

Další výzvy pro ÚP ČR byly vyhlášeny v rámci **investičních priorit 1.4.1 a 1.5**, viz subkapitoly „Investiční priorita 1.4“ a „Investiční priorita 1.5“.

V roce 2016 byly vyhlášeny i následující **soutěžní (otevřené) výzvy** pro předkládání projektů ze strany neziskových, vzdělávacích a poradenských organizací na podporu zaměstnanosti zejména **osob starších, nízkokvalifikovaných, dlouhodobě nezaměstnaných, osob se zdravotním postižením a jinak znevýhodněných**. Nejčastějšími aktivitami v těchto projektech jsou motivační kurzy, diagnostiky, vzdělávací kurzy a rekvalifikace, poradenství, odborné praxe, místa na zkoušku, zprostředkování zaměstnání a podpora pracovních míst, nejčastěji s čerpáním mzdových příspěvků. Realizovány jsou projekty regionálního i nadregionálního charakteru, v části projektů probíhá realizace ve spolupráci s partnerskými organizacemi. Nejčastějšími žadateli a příjemci v soutěžních projektech jsou neziskové organizace (občanská sdružení, obecně prospěšné společnosti, církevní organizace) a vzdělávací organizace, v menší míře pak školy a obce.

Výzva č. 03_15_040 byla vyhlášena v listopadu 2015, alokace činila 297 mil. Kč a podpořeny mohly být projekty až do výše 6 mil. Kč. Do výzvy bylo předloženo 461 projektů a v průběhu 1. pololetí 2016 probíhal výběrový proces. Do realizace vstoupilo v této výzvě během září až prosince 2016 celkem 61 projektů o objemu 274,5 mil Kč.

V březnu 2016 byly vyhlášeny i dvě výzvy k předkládání soutěžních projektů pro **Integrované územní investice (ITI)** a **Integrovaný plán rozvoje území (IPRÚ)**. Na základě těchto výzev nebyly zatím předloženy žádné projektové žádosti, neboť po téměř celý rok 2016 probíhalo hodnocení integrovaných strategií, na které navázalo

připomínkování a následné vyhlášení výzev nositelů. Příjem prvních žádostí o podporu očekáváme v prvních měsících roku 2017.

V dubnu 2016 byla vyhlášena výzva č. 03_16_055 pro **regionální projekty paktů zaměstnanosti v partnerství s Úřadem práce ČR** za účelem posílení regionální spolupráce místních aktérů na trhu práce při poskytování **podpory znevýhodněným skupinám uchazečů a zájemců o zaměstnání a neaktivním osobám**. Alokace výzvy činila po navýšení 112 mil. Kč a podpořeny mohly být projekty až do výše 10 mil. Kč. K realizaci bylo schváleno 12 projektů o objemu 107,3 mil Kč, projekty zahajují realizaci na přelomu roku 2016 a 2017.

V květnu 2016 byla vyhlášena výzva č. 03_16_053 pro předkládání **soutěžních projektů ze strany neziskových organizací a obcí** na podporu zaměstnanosti **cílových skupin zvláště znevýhodněných na trhu práce** (osob s kumulacemi hendikepů, imigrantů a azylantů, osob nezaměstnaných déle než 12 měsíců, národnostních menšin, osob opouštějících zařízení institucionální výchovy či výkonu trestu odnětí svobody, osob závislých na návykových látkách). Alokace výzvy činila 189 mil. Kč a podpořeny mohly být projekty až do výše 6 mil. Kč. Výzva byla uzavřena k 15. 8. 2016. V prosinci 2016 proběhlo jednání výběrové komise a do realizace bylo doporučeno celkem 44 projektů.

V listopadu 2016 byla vyhlášena další **výzva č. 03_16_068**. Na základě výsledků předchozích výzev bylo přistoupeno k rozdělení celkové alokace výzvy ve výši 300 mil. Kč do čtyř dílčích alokací dle cílových skupin: A) 50 mil. Kč na skupinu osob tzv. **NEETS** (osoby mladší 30 let, kteří nejsou v zaměstnání, ve vzdělávání nebo v profesní přípravě a s dalšími charakteristikami dle textu výzvy), B) 50 mil. Kč na **národnostní menšiny**, C) 100 mil. Kč na **osoby dlouhodobě nezaměstnané** a D) 100 mil. Kč na **osoby s kumulacemi hendikepů**. Výzva bude uzavřena 15. března 2017.

- **Investiční priorita 1.2 – Rovnost žen a mužů ve všech oblastech, a to i pokud jde o přístup k zaměstnání a kariérní postup, sladění pracovního a soukromého života a podpora stejné odměny za stejnou práci**

V rámci oblasti podpory **1.2 Rovnost žen a mužů** bylo od spuštění OPZ do konce roku 2016 vyhlášeno 14 výzev. Specifickým cílem všech výzev vyhlášených v IP 1.2 je **snížit rozdíly v postavení žen a mužů na trhu práce**. V devíti výzvách

probíhala v roce 2016 realizace projektů. Projekty ze zbývajících pěti výzev předkládány a procházely hodnotícím a výběrovým procesem.

V procesu realizace byly v roce 2016 projekty z následujících výzev:

- ***Podpora služeb péče o děti 1. stupně základních škol v době mimo školní vyučování mimo hl. m. Prahu (013) a Podpora služeb péče o děti 1. stupně základních škol v době mimo školní vyučování v Praze (014)***

Výzvy nabídl možnost budování zařízení, která rodičům dětí 1. stupně základní školy umožní **sladit pracovní rytmus s péčí o děti**. Mezi podporované aktivity patří zakládání a provozování zařízení, která doplňují chybějící kapacitu stávajících institucionálních forem tohoto typu (školní družiny, kluby), s dobou provozu odpovídající potřebám rodičů (oproti současné nabídce družin též v časných ranních hodinách a až do pozdního odpoledne); skupinová doprava do/ze školy zejména ve venkovských či příměstských regionech s komplikovanou dopravní obslužností (školní autobusy); zajištění doprovodu dětí na kroužky a zájmové aktivity a příměstské tábory v době školních prázdnin (tj. nepobytové).

Do výzvy 013 bylo podáno celkem 475 projektových žádostí. Ve dnech 11. až 15. 4. 2016 probíhalo jednání výběrové komise. Podpořeno bylo **70 projektů**. Právní akty byly podepsány v celkové hodnotě 176 248 720 Kč.

Do výzvy 014 bylo podáno celkem 54 projektových žádostí. Ve dnech 10. a 17. 3. 2016 probíhalo jednání výběrové komise. K realizaci bylo doporučeno **13 projektů**. Celkem byly uzavřeny právní akty v hodnotě 22 954 173 Kč.

- ***Podpora vybudování a provozu zařízení péče o děti předškolního věku pro podniky i veřejnost mimo hl. m. Prahu (035) a Podpora vybudování a provozu zařízení péče o děti předškolního věku pro podniky i veřejnost v hl. m. Praze (036)***

Výzvy podporují vznik a provoz zařízení poskytujících pravidelnou péči o dítě od narození, resp. od 1 či 3 let věku, do zahájení povinné školní docházky za účelem **zapojení rodičů do pracovního procesu**. Služba hlídání a péče o dítě je poskytována v kolektivu dětí mimo domácnost dítěte. Obsahem služby hlídání a péče

o dítě je zajištění potřeb dítěte a výchova, rozvoj schopností a kulturních i hygienických návyků dítěte. Podporována jsou zařízení péče o děti pro zaměstnance i pro veřejnost.

Ve výzvě 035 bylo celkem podáno 400 žádostí, 353 žádostí bylo podpořeno. Celkové uznatelné náklady na podpořené žádosti činí 1 096 096 888 Kč. Kapacita podpořených zařízení je **4 829 míst**. Bylo podpořeno 193 zcela nových zařízení, 36 transformovaných zařízení a 124 zařízení, která již splňovala hygienické požadavky na provoz. U všech zařízení bude podpořeno 24 měsíců provozu.

Ve výzvě 036 bylo celkem podáno 69 žádostí, 61 žádostí bylo podpořeno. Celkové uznatelné náklady na podpořené žádosti činí 203 654 905 Kč. Kapacita podpořených zařízení je **943 míst**. Bylo podpořeno 18 zcela nových zařízení, 14 transformovaných zařízení a 29 zařízení, která již splňovala hygienické požadavky na provoz. U všech zařízení bude podpořeno 24 měsíců provozu.

- Systémové projekty na podporu rovnosti žen a mužů (009)

Ve výzvě jsou realizovány následující 4 projekty.

Projekt „**Podpora implementace dětských skupin**“ je realizovaný MPSV. Projekt byl zahájen 1. 1. 2016, délka realizace je 36 měsíců a rozpočet činí 59 113 135 Kč. V rámci projektu bude podpořeno vybudování a provoz dětských skupin prostřednictvím poskytnutí komplexního poradenství a metodické podpory poskytovatelů dětských skupin s cílem vytvořit síť poskytovatelů a zvýšit dostupnost služeb péče o děti v dětské skupině a dále vytvoření systému kvality dětských skupin s cílem zvýšit jejich kvalitu.

Projekt „**Rovnost žen a mužů na trhu práce se zaměřením na (ne)rovné odměňování žen a mužů**“ je dalším ze systémových projektů realizovaných MPSV. Hlavním cílem projektu je zahájit proces snižování rozdílu v odměňování žen a mužů v ČR, propojit hlavní aktéry/ky tohoto jevu za účelem změnit současnou neuspokojivou situaci, zvýšit povědomí o problému a o jeho komplexnosti a navrhnout a v praxi ověřit inovativní nástroje a přístupy k řešení dané problematiky. Zastřešující klíčovou aktivitou projektu bude tvorba strategického dokumentu na vládní úrovni tzv. Akční plán pro snižování rozdílu pro snižování rozdílu v odměňování žen a mužů v ČR. Projekt byl zahájen 1. 1. 2016, délka realizace je 60 měsíců a rozpočet činí 84 900 109 Kč.

Realizátorem projektu „**Podpora implementace služby péče o děti od šesti měsíců do čtyř let v tzv. mikrojeslích a pilotní ověření služby**“ je MPSV. Projekt se prostřednictvím podpory mikrojeslí a pilotního ověření nové veřejné služby péče o nejmenší děti v mikrojeslích zaměřuje na zlepšení nabídky cenově dostupných a kvalitních zařízení a služeb péče o děti za účelem zvýšení zaměstnanosti rodičů s malými dětmi, specificky žen, a usnadnění slučitelnosti pracovního a soukromého života. Prostřednictvím projektu by rovněž mělo dojít k podpoře vzdělávání za účelem zvýšení kvality a odbornosti pečujících osob. Projekt byl zahájen 1. 1. 2016, délka realizace je 36 měsíců a rozpočet činí 15 640 680 Kč.

Projekt „**Implementace Vládní strategie pro rovnost žen a mužů v České republice na léta 2014 - 2020 a související aktivity**“ je realizovaný Úřadem vlády ČR. Projekt se zaměří na řešení nerovností žen a mužů v ČR. K tomu by mělo dojít prostřednictvím systémového nastavení genderové agendy, zejména implementací Vládní strategie pro rovnost žen a mužů v ČR a dalších dokumentů. Projekt by měl zlepšit institucionální zabezpečení rovnosti žen a mužů na úrovni vlády a prosazování gender mainstreamingu například lepším sběrem statistických dat či implementací standardu genderového auditu. Projekt prohloubí gender agendu směrem k EU, OSN a dalším mezinárodním organizacím. Projekt byl zahájen 1. 2. 2016, délka realizace je 59 měsíců a rozpočet činí 43 901 297 Kč.

Dále byla v prosinci roku 2016 podána žádost projektu „**Koordinace opatření na podporu sladění pracovního a rodinného života na úrovni krajů**“ – hlavním cílem projektu je zlepšit koordinaci místních a celostátních politik na podporu rodin, a tím podpořit či vytvořit na regionální (lokální) úrovni příznivé podmínky pro fungování rodin. Během realizace projektu bude vytvořen základ systémového uchopení rodinné politiky na krajské, případně obecní úrovni a bude posílena spolupráce mezi MPSV a kraji či obcemi v této oblasti. Snahou projektu je zaměřit systematickou pozornost na potřeby rodin při plánování aktivit krajů. Příjemcem je MPSV. Předpokládaná realizace projektu bude probíhat od 1. 1. 2017 do 31. 12. 2019, předpokládaný rozpočet projektu je 87 339 492 Kč.

- **Soutěžní projekty na podporu rovnosti žen a mužů v ČR mimo hl. město Prahu (061) a Soutěžní projekty na podporu rovnosti žen a mužů v hl. městě Praze (062)**

Výzvy 061 a 062 podporují **aktivity v oblastech**: komplexní podpora vedoucí ke zlepšení postavení na trhu práce žen ve věku 55 a více let, žen ohrožených na trhu práce a osob pečujících o malé děti či jiné závislé osoby; podpora opatření vedoucích k odstranění projevů diskriminace na trhu práce na základě pohlaví a podpora aktivit vedoucích k vyššímu zapojení mužů do péče o děti a další závislé osoby.

Do výzvy 061 bylo podáno celkem 412 projektových žádostí. Celkový finanční objem předložených žádostí o podporu byl 1 408 539 011 Kč. 406 projektových žádostí prošlo úspěšně hodnocením přijatelnosti a formálních náležitostí. Podmínky věcného hodnocení, prováděného externími hodnotiteli, splnilo 349 projektů. Ve dnech 25. 8. až 13. 9. 2016 probíhalo jednání výběrové komise. Podpořeno bylo **101 projektů** s celkovým rozpočtem 351 098 519 Kč.

Do výzvy 062 bylo podáno celkem 75 projektových žádostí s celkovým finančním objemem 234 326 930 Kč. Všech 75 projektových žádostí splnilo podmínky hodnocení přijatelnosti a formálních náležitostí. Podmínky věcného hodnocení splnilo 56 projektů. Dne 24. 8. 2016 probíhalo jednání výběrové komise. Výběrová komise doporučila k financování **10 projektů** s celkovým rozpočtem 33 210 598 Kč.

- ***Pilotní ověření péče o nejmenší děti v mikrojeslích v ČR (mimo hl. m. Prahu) (126) a Pilotní ověření péče o nejmenší děti v mikrojeslích v Praze (127)***

Výzvy 126 a 127 nabízí možnost budování a provoz mikrojeslí, tj. zařízení péče o děti ve věku od 6 měsíců do 4 let, s kapacitou 4 děti. Mikrojesle umožní rodičům sladit pracovní rytmus s péčí o děti a současně přináší pracovní uplatnění pro pečující osoby v těchto zařízeních. Výzvy podporují aktivity: vybudování a provozování mikrojeslí, vzdělávání pečující osoby v mikrojeslích a spolupráci na pilotním ověření služby mikrojeslí s MPSV v projektu „Podpora implementace služby péče o děti od šesti měsíců do čtyř let v tzv. mikrojeslích a pilotní ověření služby“.

Ve výzvě 126 bylo podáno 105 projektových žádostí. Jednání výběrové komise u výzvy 126 proběhlo ve dnech 14. – 15. 9. 2016. Výběrová komise doporučila k financování 50 projektů v celkové výši 86 359 314 Kč. Alokace výzvy 126 byla v listopadu 2016 navýšena na 121 719 996 Kč.

Ve výzvě 127 bylo předloženo 7 projektových žádostí, všech 7 projektů bylo podpořeno. Celková výše podpořených projektů ve výzvě 127 činí 13 169 867 Kč.

Většina podpořené projektů z výzev 126 a 127 se začala realizovat v posledním čtvrtletí roku 2016.

V následujících **pěti** výzvách **probíhá proces hodnocení a výběru podaných žádostí**.

- ***Implementace Vládní strategie pro rovnost žen a mužů v České republice na léta 2014 – 2020 (méně rozvinuté regiony) (027) a Implementace Vládní strategie pro rovnost žen a mužů v České republice na léta 2014 – 2020 Praha (028)***

Finanční alokace výzvy 027 činí 130 mil. Kč, výzvy 028 činí 170 mil. Kč. Výzvy jsou zaměřeny na podporu orgánů veřejné správy při přijímání opatření vyplývajících z Vládní strategie pro rovnost žen a mužů v České republice na léta 2014 – 2020. Tato opatření mohou být směřována jak na věcnou agendu, kterou má daná instituce v gesci, tak na její vlastní fungování z hlediska personálního a organizačního.

Příjem projektových žádostí probíhal od 10. 9. 2015 do 31. 12. 2016. Do Výzvy 27 bylo předloženo 31 projektových žádostí, 25 jich splnilo formální náležitosti a podmínky přijatelnosti. Ve výzvě 28 bylo předloženo 21 projektových žádostí, formální náležitosti a podmínky přijatelnosti splnilo 17 žádostí. Hodnocení projektových žádostí a zasedání hodnotících komisí probíhá v prvním čtvrtletí roku 2017.

- ***Realizace genderových auditů u zaměstnavatelů – méně rozvinuté regiony (050), Praha (051)***

Podporovanou aktivitou výzev 050 a 051 je realizace genderového auditu u zaměstnavatele s alespoň deseti zaměstnanci (myšleno v přepočtu na celé úvazky v okamžiku uzavření smlouvy o provedení auditu). Audit musí odpovídat standardu genderového auditu vydanému Úřadem vlády. Výstupem projektu bude závěrečná zpráva odpovídající požadavkům uvedeného standardu za každý provedený audit v rámci projektu.

Finanční alokace výzvy 051 činí 4,5 mil. Kč, u výzvy 050 je to 27,0 mil. Kč. Příjem projektových žádostí byl zahájen 10. 9. 2016, žádosti bylo možné předkládat do 30. 12. 2016.

Do výzvy 050 bylo předloženo 23 projektových žádostí, 23 z nich splnilo hodnocení formálních náležitostí a podmínky přijatelnosti. Do výzvy 051 bylo předloženo 5 projektových žádostí, všechny postoupily do věcného hodnocení.

- ***Podpora vzniku a provozu dětských skupin pro podniky a veřejnost mimo hl. m. Prahu (132)***

Výzva platila od 30. 11. 2016. Příjem žádostí o podporu byl zahájen 1. 2. 2017. Finanční alokace výzvy činí 350 mil. Kč.

Výzva podporuje vznik a následný provoz dětských skupin za účelem zapojení rodičů do pracovního procesu. Služba hlídání a péče o dítě je poskytována v kolektivu dětí mimo domácnost dítěte. Obsahem služby hlídání a péče o dítě je zajištění potřeb dítěte a výchova, rozvoj schopností a kulturních i hygienických návyků dítěte.

Podporována budou zařízení péče o děti pro zaměstnance i pro veřejnost.

• **Investiční priorita 1.3 - Pomoc pracovníkům, podnikům a podnikatelům přizpůsobovat se změnám**

V IP 1.3 byla zahájena realizace projektů výzvy č. 002 „**Budování kapacit sociálních partnerů**“. Oprávněnými žadateli byli sociální partneři, kteří jsou definováni Radou hospodářské a sociální dohody ČR, organizace zaměstnavatelů (Svaz průmyslu a dopravy ČR, Konfederace zaměstnavatelských a podnikatelských svazů ČR, Českomoravská konfederace odborových svazů, Asociace samostatných odborů) a odborové organizace, které mají uzavřenou kolektivní smlouvu vyššího stupně. Projekty se zaměřují na posilování sociálního dialogu, rozvoj spolupráce mezi zaměstnavateli a zaměstnanci, rozvoj a podporu spolupráce sociálních partnerů a dalších relevantních subjektů na řešení dlouhodobých problémů v oblasti rozvoje lidských zdrojů na regionální, odvětvové (sektorové) a národní úrovni a zvyšování povědomí o sociálním dialogu na všech jeho úrovních. Podpořeno bylo

12 projektových žádostí s celkovou alokací 270 478 206 Kč. Realizace všech těchto projektů nyní probíhá.

Dne 31. 3. 2016 byl spuštěn příjem žádostí o finanční příspěvek v rámci projektu „**Podpora odborného vzdělávání zaměstnanců II**“ (POVEZ II) s rozpočtem 3 499 850 000 Kč, který realizuje Úřad práce ČR. Tento projekt navazuje na sérii projektů, jež byly v ČR realizovány od roku 2009 s cílem podpořit odborný rozvoj zaměstnanců. Přímo navazuje na projekt "Podpora odborného vzdělávání zaměstnanců", který se osvědčil jako jeden z nástrojů podpory dalšího vzdělávání v ČR a posilování konkurenceschopnosti pracovní síly na českém trhu práce. Cílovou skupinou projektu jsou zaměstnavatelé ve smyslu § 7 Zákoníku práce, a to prostřednictvím svých zaměstnanců či potenciálně nových zaměstnanců. Cílovou skupinou jsou rovněž fyzické osoby – OSVČ a nestátní neziskové organizace. Projekt umožňuje zaměstnavatelům získat příspěvek na vzdělávání zaměstnanců a refundaci jejich mezd po dobu školení. Ke dni 31. 12. 2016 bylo podáno 12 341 žádostí v celkové částce 1 297 920 467 Kč.

Dne 1. června 2016 byla vyhlášena **výzva č. 054 pro organizační složky státu a jimi řízené/zřízené příspěvkové organizace**, které mají ve své působnosti podporu některých specifických oblastí ekonomiky a zároveň jsou **vhodnými subjekty k realizaci projektů dalšího vzdělávání zaměstnanců** v příslušných oblastech. Jedná se o průběžnou nesoutěžní výzvu pro předem definovaný okruh oprávněných žadatelů/příjemců, se kterými byla od začátku roku vedena jednání. Celková finanční alokace této výzvy je 726 387 000 Kč a je rozdělena mezi 4 různé projekty. Mezi oprávněné žadatele/příjemce, se kterými probíhaly konzultace, patří: Česká centrála cestovního ruchu – CzechTourism se svým projektovým záměrem „**Vzdělávání v cestovním ruchu**“; Národní ústav pro vzdělávání s projektovým záměrem „**Implementace systému mistrovské zkoušky a mistrovských kvalifikací v ČR**“, MPO s projektovým záměrem „**Zvýšení odborné úrovně znalostí a dovedností v sektoru stavebnictví prostřednictvím koncepčního vzdělávání**“ a (ve spolupráci s příspěvkovou organizací CzechInvest) „**EduTech Transfer**“.

V březnu 2016 byla vyhlášena výzva č. 044 s názvem „**Podpora zaměstnanců ohrožených propouštěním**“ zaměřená na poradenské a informační aktivity v oblasti kariérového poradenství, orientaci na trhu práce pro propouštěné zaměstnance, vzdělávací a rekvalifikační programy pro zaměstnance podniků procházejících

restrukturalizací nebo končící svoji činnost, vzdělávací programy pro zaměstnance ohrožené propouštěním a podporu zaměstnávání propouštěných zaměstnanců. Oprávněným žadatelem v této výzvě je Úřad práce ČR. V rámci alokace výzvy byly vymezeny dílčí alokace pro krajské pobočky ÚP ČR v Ústí nad Labem (150 mil. Kč), Jihlavě (50 mil. Kč) a Ostravě (50 mil. Kč). Celkem jsou připravovány 3 projektové záměry, jejichž realizace je plánována od ledna 2017 krajskou pobočkou v Ostravě a Jihlavě a od dubna 2017 krajskou pobočkou v Ústí nad Labem.

V polovině června 2016 byla vyhlášena kolová výzva č. 043 s názvem „**Podnikové vzdělávání zaměstnanců**“ a finanční alokací 1,5 mld. Kč. Jedná se o první výzvu se zjednodušeným vykazováním výdajů formou jednotkových nákladů na vzdělávání. Vzdělávání je rozděleno do 7 aktivit dle věcného zaměření kurzů (Obecné IT; Měkké a manažerské dovednosti; Jazykové vzdělávání; Specializované IT; Účetní, ekonomické a právní kurzy; Technické a jiné odborné vzdělávání a Interní lektor). Cílem výzvy je přispět k podpoře podnikového vzdělávání jakožto jednoho z hlavních pilířů konkurenceschopnosti podniků na trhu. Oprávněnými žadateli byli zaměstnavatelé, cílovou skupinou pak jejich zaměstnanci. Ke dni ukončení příjmu žádostí, tj. k 31. 8. 2016, bylo do výzvy č. 043 podáno 1 455 žádostí o podporu v celkovém objemu 2 687 135 035 Kč. Formální hodnocení a hodnocení přijatelnosti bylo ukončeno dne 26. října 2016. Do věcného hodnocení postoupilo 1 370 projektových žádostí.

Druhou výzvou v režimu zjednodušeného vykazování výdajů formou jednotkových nákladů na vzdělávání je výzva č. 60 s názvem „**Vzdělávání – společná cesta k rozvoji!**“ s finanční alokací 420 mil. Kč. Výzva byla vyhlášena jako výzva průběžná dne 31. 8. 2016. Oprávněnými žadateli byli Profesní a podnikatelská sdružení, Zastřešující organizace nestátní neziskových organizací a Účelová zařízení registrovaných církví a náboženských společností dle § 15a odst. 1 písm. b) zákona č. 3/2002 Sb., ve znění pozdějších předpisů, kteří žádali pro cílovou skupinu zaměstnanců svých členských organizací. Příjem žádostí o podporu byl ukončen dne 24. 10. 2016. K tomuto datu bylo v systému zaregistrováno 189 žádostí o podporu. Na jednání Programového partnerství pro implementaci prioritní osy 1 investiční priority 1.3 OPZ dne 28. 11. 2016 bylo schváleno navýšení výzvy o částku 140,5 mil. Kč. Celková alokace výzvy č. 60 tak činí 560,5 mil. Kč. Po ukončení hodnocení přijatelnosti a formálních náležitostí bylo doporučeno k financování 72 projektových žádostí.

- **Investiční priorita 1.4 – Modernizace institucí trhu práce, jako jsou veřejné a soukromé služby zaměstnanosti a přispívání k adaptaci na potřeby trhu práce, včetně prostřednictvím opatření pro zlepšení nadnárodní mobility pracovníků a programů mobility a lepší spolupráce mezi institucemi a příslušnými zúčastněnými stranami**

Investiční priorita 1.4 specifický cíl 1, který je zaměřený na zvýšení kapacity, komplexnosti a kvality služeb poskytovaných institucemi veřejných služeb zaměstnanosti, je realizován prostřednictvím dvou výzev. **Výzva č. 03_15_011** byla vyhlášena pro předkládání **systémových projektů Úřadu práce ČR**. V rámci této výzvy jsou realizovány nebo připravovány následující projekty:

- **„Efektivní služby zaměstnanosti“ (EFES)** – cílem projektu je zefektivnění služeb poskytovaných ÚP ČR prostřednictvím zajištění kvalitního zázemí a podmínek zaměstnancům ÚP ČR a zkvalitnění a posílení přenosu informací a služeb směrem ke klientům a pracovníkům ÚP ČR. Projekt je v realizaci od 1. 2. 2016 s plánovaným ukončením k 31. 8. 2020, rozpočet projektu je 898,4 mil. Kč.
- **„Evropské služby zaměstnanosti II“ (EURES II)** – záměrem projektu je podpořit mezinárodní evropskou pracovní mobilitu prostřednictvím rozšíření, modernizace a zkvalitnění poskytování služeb EURES v ČR v souvislosti s reformou evropské sítě EURES. Realizace projektu byla zahájena 1. 2. 2016 a je plánována do 30. 9. 2020, rozpočet projektu dosahuje výše 251,9 mil. Kč.
- **„Podpora informačních a poradenských středisek ÚP ČR“ (PIPS)** – projekt bude zaměřen na rozvoj, modernizaci a podporu Informačních středisek pro volbu povolání a změnu zaměstnání ("IPS") za účelem zabezpečení standardizovaných služeb v oblasti kariérového poradenství. Na projekt byl uzavřen právní akt s rozpočtem ve výši 383,8 mil. Kč, realizace projektu bude zahájena k 1. 1. 2017.

Ve **výzvě č. 03_15_122**, určené pro předkládání **systémových projektů MPSV, VÚPSV a SÚIP**, byly předloženy dvě projektové žádosti:

- **„Vyhodnocování účinnosti a efektivity realizace APZ“** – hlavním cílem projektu bude vypracovat a nastavit komplexní a vnitřně provázaný informační, analytický a monitorovací systém vyhodnocování nástrojů a opatření aktivní politiky zaměstnanosti pro veřejné služby zaměstnanosti, který postihne

především dopady implementace jednotlivých nástrojů a opatření na zaměstnanost a zaměstnatelnost účastníků APZ. Žadatelem je Výzkumný ústav práce a sociálních věcí. Na projekt byl uzavřen právní akt s rozpočtem ve výši 45,3 mil. Kč, realizace projektu bude zahájena k 1. 1. 2017.

- **„Predikce trhu práce“ (Kompas)** – projekt bude zaměřen na vytvoření udržitelného systému spolehlivých predikcí a monitoringu trhu práce, který bude propojovat národní a regionální úroveň a jehož výsledky budou reflektovat podstatné dopady technologických trendů na trh práce a specifika regionálního vývoje. Žadatelem projektu je MPSV, projekt byl schválen s rozpočtem 349 mil. Kč. Realizace projektu bude zahájena 1. 1. 2017, právní akt bude podepsán do konce ledna 2017.

Investiční priorita 1.4 specifický cíl 2 OPZ Zvýšení kvality systému dalšího vzdělávání se zaměřuje na předkládání systémových nesoutěžních projektů přímého přidělení na **rozvoj a zavedení plošných opatření v oblasti dalšího vzdělávání v kompetencích resortů MPSV a MŠMT**. Podporováno je provazování systémů uznávání výsledků neformálního vzdělávání a informálního učení, zavádění prvků kvality do vzdělávacího procesu, zpracování analýz a prognóz kvalifikačních potřeb na trhu práce, realizace systémového kariérového poradenství v celoživotní perspektivě a podpora nástrojů pro párování potřeb trhu práce a nabízené pracovní síly.

Pro předkládání **systémových záměrů na rozvoj dalšího vzdělávání** byla vyhlášena výzva č. 03_15_020. Působí zároveň mezi investiční prioritou (dále IP) 1.4.2 OPZ a IP 3.1.5 **Zvýšení kvality vzdělávání a odborné přípravy** včetně posílení jejich relevance pro trh práce **Operačního programu Výzkum, vývoj a vzdělávání „komplementarita“**, tedy vzájemná doplňkovost opatření obsažených v předkládaných projektech obou resortů. **Cílovou skupinou** jsou **instituce trhu práce a jejich zaměstnanci** (MPSV, Úřad práce ČR, Fond dalšího vzdělávání, Státní úřad inspekce práce) a relevantní aktéři na trhu práce a jejich zaměstnanci.

V současné době je připravován v IP 1.4.2 následující **projektový záměr**:

- **„Zvyšování kvality a efektivity systému dalšího vzdělávání ve spolupráci se zaměstnavateli“** – záměrem je přizpůsobení nástrojů dalšího vzdělávání, se zaměřením na rekvalifikace, současným a budoucím požadavkům trhu práce a těsnější zapojení zaměstnavatelů do tohoto projektu. V projektu bude navrženo metodické řešení financování systému modularizace rekvalifikací, proběhne jeho

pilotní ověření a bude zpracován návrh zavedení do praxe na základě zkušeností z pilotního ověření. Příjemcem je MPSV a předpokládaný rozpočet představuje částku 181,9 mil. Kč.

V IP 1.4.2 jsou realizovány následující **projekty**:

- **„Rozvoj systémové podpory digitální gramotnosti“** - záměrem projektu je vytvořit pro cílovou skupinu, tj. pro instituce, které se podílejí na naplňování opatření Digitální strategie 2020 a pro aktéry na trhu práce (zaměstnavatelé, sociální partneři a poskytovatelé vzdělávání), systémové prvky podpory, které zvýší efektivitu a dostupnost dalšího vzdělávání v oblasti digitální gramotnosti. Projekt realizuje Fond dalšího vzdělávání s rozpočtem je 53,7 mil. Kč a období realizace projektu je 1. 9. 2016 – 31. 8. 2020.
- **„Technický a informační rozvoj kariérového poradenství jako nástroje dalšího vzdělávání“** - cíle projektu směřují především ke zkvalitnění a usnadnění práce kariérových poradců prostřednictvím **vytvoření integrovaného systému JOBHUB**, který nabídne všem pracovníkům služeb zaměstnanosti, kariérovým poradcům neveřejné povahy i samotným klientům kariérového poradenství širokou škálu technické, metodické a informační podpory napříč všemi segmenty trhu práce. Realizátorem projektu je Fond dalšího vzdělávání. Rozpočet projektu je 39,8 mil. Kč a období realizace projektu je 1. 12. 2016 – 30. 11. 2019.
- **Investiční priorita 1.5 - Trvalé začlenění mladých lidí na trh práce, mimo jiné pomocí „záruky pro mladé lidi“, a to zejména těch, kteří nejsou ve vzdělávání, v zaměstnání nebo v profesní přípravě, včetně těch mladých lidí, kterým hrozí sociální vyloučení, a mladých lidí z marginalizovaných komunit**

V rámci investiční priority 1.5 byly vyhlášeny dvě výzvy **pro Ústecký a Karlovarský kraj**.

Ve výzvě č. 03_15_003 pro ÚP ČR jsou krajskými pobočkami v Ústí nad Labem a v Karlových Varech realizovány **2 projekty**, které byly schváleny v roce 2015, realizace aktivit byla zahájena v 1. pololetí 2016. Projekty jsou zaměřeny na trvalé začlenění mladých lidí na trh práce, mimo jiné pomocí **„záruky pro mladé lidi“**, a to zejména těch, kteří nejsou ve vzdělávání, v zaměstnání nebo v profesní přípravě,

včetně těch mladých lidí, kterým hrozí sociální vyloučení, a mladých lidí z marginalizovaných komunit.

Na základě soutěžní (otevřené) výzvy č. 03_15_116 byly na konci roku 2015 předloženy a schváleny **3 projektové žádosti** (dva projekty jsou realizovány v Ústeckém kraji a jeden projekt v Karlovarském kraji). Projekty jsou zaměřeny obdobně jako projekty krajských poboček v Ústí nad Labem a Karlových Varech na mladé lidi mladší 30 let (tj. do 29 let včetně), kteří nejsou v zaměstnání, ve vzdělávání nebo v profesní přípravě, žijící ve způsobilém regionu, kteří jsou nezaměstnaní nebo neaktivní (včetně dlouhodobě nezaměstnaných) nezávisle na tom, zda jsou registrováni na ÚP ČR jako uchazeči o zaměstnání či nikoli. Mezi aktivity realizované v těchto projektech patří: zprostředkování zaměstnání osobám z cílové skupiny, poskytování poradenské činnosti, poskytování rekvalifikací, motivační aktivity atp.

V průběhu roku 2016 probíhala realizace všech pěti podpořených projektů, pokrok v realizaci projektů je však menší než očekávaný. V případě výzvy 03_15_116 bylo důvodem posunu zahájení realizace projektových aktivit pozdější předložení žádostí a delší proces jejich věcného hodnocení. V případě výzvy 03_15_003 bylo pozdější zahájení realizace aktivit způsobeno nedostatečným zajištěním personálních kapacit projektových týmů ÚP ČR kvůli nutnosti realizovat výběrová řízení dle Zákona o státní službě. Realizaci projektů dále komplikuje situace na trhu práce, která prošla od roku 2012 zásadní změnou. Míra nezaměstnanosti mládeže v regionu NUTS II Severozápad poklesla a příjemci nyní obtížně získávají cílovou skupinu a bojují s naplněním výsledkových indikátorů. Proto v posledním čtvrtletí roku 2016 probíhala intenzivní komunikace a jednání s příjemci, kteří předložili odhady čerpání jednotlivých projektů dle naplánovaných žádostí o platbu. Bylo dohodnuto, že připraví návrhy změn v projektech tak, aby bylo dosaženo vyčerpání alokace v plné výši a naplněny výsledkové indikátory. Změny v projektech budou schvalovány v prvním čtvrtletí 2017.

K 31. 12. 2016 bylo podpořeno 1 167 osob, objem schválených žádostí o platbu činil 1 492 199 EUR, což představuje 5,04 % alokace na specifický cíl.

➤ **Prioritní osa 2 OPZ – Sociální začleňování a boj s chudobou**

V prioritní ose 2 OPZ byla od 27. 8. 2015 do 29. 6. 2018 vyhlášena průběžná uzavřená výzva č. 03_15_016 „Výzva pro systémové projekty realizované MPSV – sociální podnikání“ s celkovou alokací 25 mil. Kč.

V rámci této výzvy je realizován projekt „**Podpora sociálního podnikání v ČR pokračuje**“. Účelem podpory je poskytování poradenských služeb v segmentu sociálního podnikání včetně zprostředkování stáží, realizace mezinárodní spolupráce v oblasti sociálního podnikání, mainstreamingové aktivity v oblasti sociálního podnikání. Datum zahájení projektu 1. 12. 2016, datum ukončení projektu 30. 11. 2021.

➤ **Prioritní osa 3 OPZ – Sociální inovace a mezinárodní spolupráce**

V rámci prioritní osy 3 OPZ mohou být vyhlášeny výzvy týkající se specifických nových řešení souvisejících se zaměstnaností nebo se k tématu může vztahovat některý z realizovaných projektů výzev zaměřených obecně na podporu inovací.

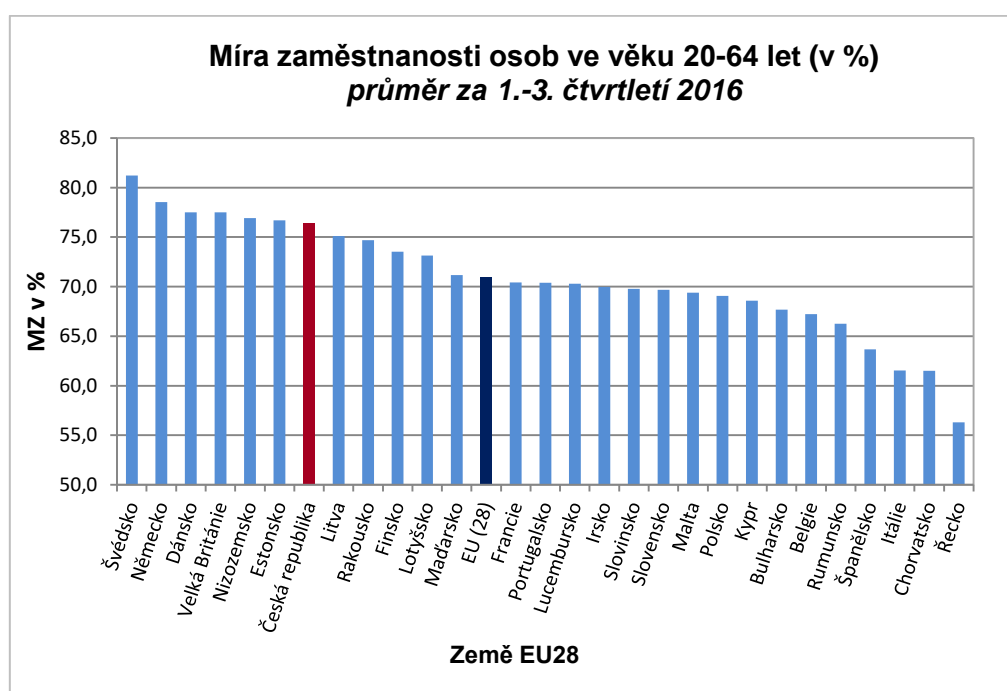
V prioritní ose 3 OPZ byla od 3. 8. 2015 do 30. 10. 2015 vyhlášena výzva č. 32 „**Mezinárodní mobilita pro znevýhodněnou mládež**“ s celkovou alokací 120 mil. Kč. Podporovanou aktivitou výzvy je mezinárodní mobilita pro znevýhodněnou mládež, která zahrnuje vzdělávací a motivační aktivity, zahraniční stáže pro cílovou skupinu, poradenství a intenzivní následnou podporu cílové skupiny pro vstup na trh práce nebo do dalšího vzdělávání či odborné přípravy po jejím návratu do České republiky. V 1. polovině roku 2016 byly uzavřeny právní akty u 18 projektů určených k realizaci. Realizaci zahájilo 17 z nich, 1 z podpořených projektů od realizace odstoupil. Po náboru cílové skupiny probíhaly v projektech v 2. polovině roku 2016 převážně aktivity směřující k přípravě cílové skupiny na zahraniční stáže a aktivity spojené s věcným i organizačním zajištěním stáží, poté byly zahájeny zahraniční stáže. Dle nastavení indikátorů v podpořených projektech lze očekávat, že bude podpořeno cca 440 osob, z toho cca 250 úspěšně ukončí zahraniční stáž.

V. Mezinárodní srovnání zaměstnanosti a nezaměstnanosti

V této části jsou shrnuty poslední dostupné **vybrané ukazatele trhu práce** podle EUROSTATu (Statistický úřad Evropské unie)¹², viz přílohy č. 21, 22 a 23. V materiálu jsou použita data aktuální k termínu jeho zpracování.

Celková **míra zaměstnanosti (MZ) osob ve věku 20 – 64 let v EU 28** v předešlých dvou letech začala opět meziročně růst, v roce 2015 dosáhla hodnoty 70,0 %, v **1. - 3. čtvrtletí 2016** hodnota MZ mírně vzrostla na **70,9 %**. V ČR míra zaměstnanosti nepřetržitě roste již od roku 2011, v roce 2015 hodnota tohoto ukazatele meziročně vzrostla o 1,3 p. b. na 74,8 %, v **1. - 3. čtvrtletí 2016** byla naměřena hodnota **76,4 %**. V rámci **Strategie Evropa 2020** je stanoven národní cíl ČR dosáhnout do roku 2020 zvýšení celkové míry zaměstnanosti ve věkové skupině 20 – 64 let na **75 %**. Lze předpokládat, že tento cíl bude splněn. Česká republika zaujímá 6. nejvyšší míru zaměstnanosti v rámci EU 28 (Dánsko a Velká Británie mají shodně 77,5 %). Nejvyšší míru zaměstnanosti v 1. - 3. čtvrtletí 2016 naměřili ve Švédsku (81,2 %), nejnižší v Řecku (56,3 %), viz graf č. 21.

graf č. 21

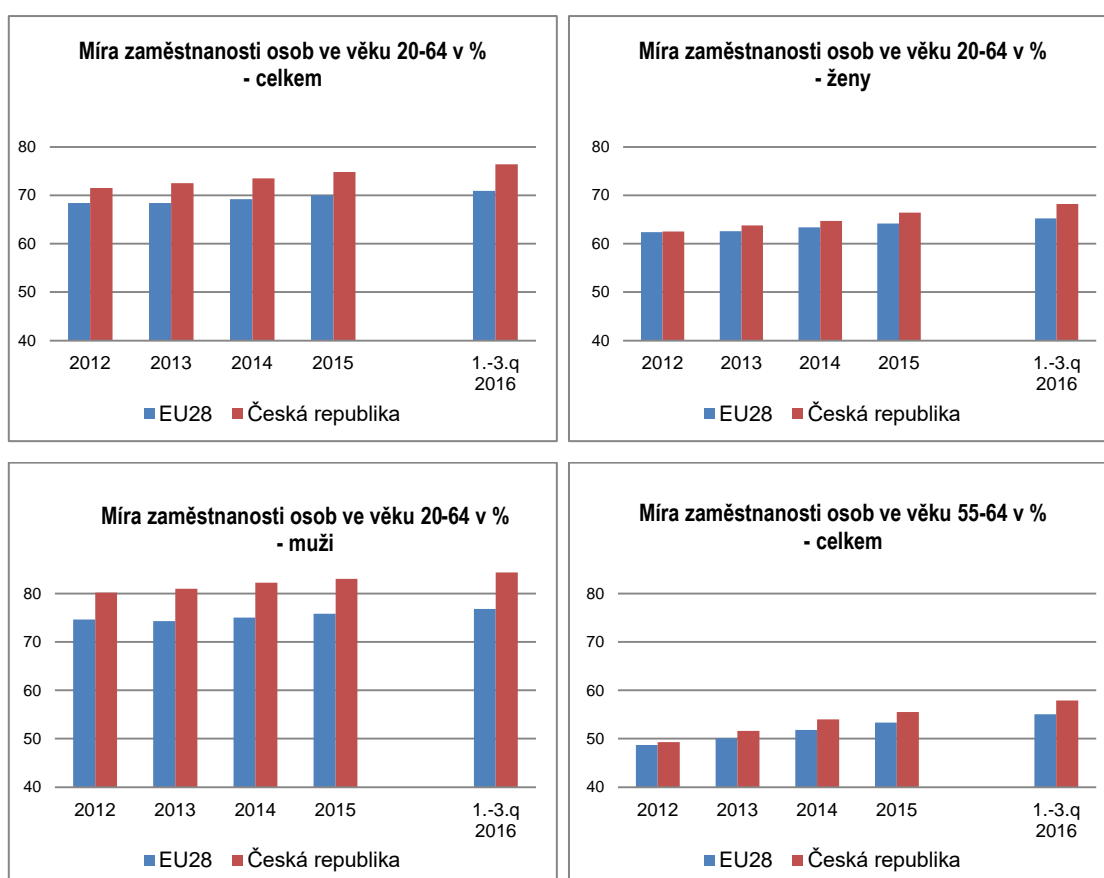
¹² Údaje EUROSTATu ze sekce Obyvatelstvo a sociální podmínky – převážně se jedná o data zpracovaná na základě primárních dat z LFSS jednotlivých členských zemí (Labour Force Sample Survey), viz <http://ec.europa.eu/eurostat/data/database>.

Ukazatele zpracovává EUROSTAT na základě primárních dat z LFS jednotlivých členských států EU tak, aby zabezpečovaly mezinárodní srovnání mezi jednotlivými členskými státy. Údaje za ČR v této části se proto mohou lišit od údajů z VŠPS ČSÚ použitých v analýze.

Trendy ve vývoji **míry zaměstnanosti žen ve věku 20 – 64 let** v **EU 28** i v **ČR** v posledních letech odpovídají trendům ve vývoji celkové míry zaměstnanosti. Míra zaměstnanosti žen ve věku 20 - 64 let v **EU 28** v roce 2015 meziročně rostla stejným tempem jako v roce 2014, a to o 0,8 p. b. na 64,2 %, v **1. - 3. čtvrtletí 2016** vzrostla na **65,2 %**. V **ČR** hodnota tohoto ukazatele ve sledovaném období rostla rychleji než celkový průměr v EU 28, v roce 2015 meziročně vzrostla o 1,7 p. b. na 66,4 % a v **1. - 3. čtvrtletí 2016** byla naměřena míra zaměstnanosti žen **68,2 %**, což byla 11. nejvyšší hodnota v porovnání s ostatními členskými státy EU 28. V rámci **Strategie Evropa 2020** je stanoven národní cíl ČR míry zaměstnanosti žen ve věku 20 – 64 let na **65 %**, který se s největší pravděpodobností podaří splnit. V EU 28 patří mezi státy s **nejvyšší mírou zaměstnanosti žen** Švédsko (79,3 %), nejnižší míra zaměstnanosti žen byla zaznamenána v Řecku (46,9 %).

graf č. 22

Srovnání vývoje míry zaměstnanosti v EU 28 a ČR

Míra zaměstnanosti žen ve věku 15 - 64 let v České republice v roce 2015 dosahovala hodnoty **62,4 %**, v **EU 28** činila **60,4 %**. V **České republice** byla míra

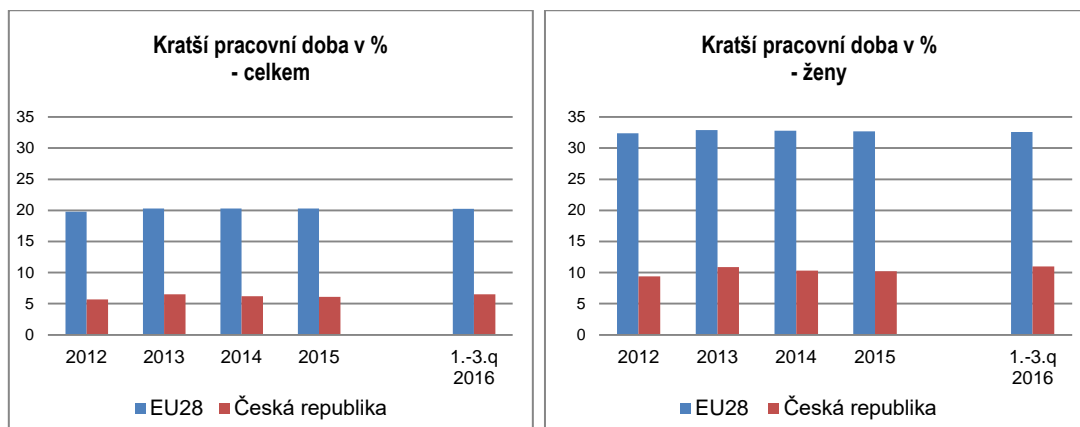
zaměstnanosti žen s dětmi v předškolním věku, tj. do 6 let (43,0 %), značně nižší než **míra zaměstnanosti žen bez dětí (69,3 %)**. V **EU 28** není rozdíl tak výrazný, **míra zaměstnanosti žen s dětmi v předškolním věku** v roce 2015 činila **61,0 %** a **žen bez dětí 64,0 %**.

Trend **míry zaměstnanosti mužů ve věku 20 – 64 let** byl v EU 28 i ČR v období 2011 až 2013 rozdílný, zatímco v EU 28 míra zaměstnanosti mužů klesala, v ČR naopak plynule rostla. V roce 2014 v EU 28 vzrostla na 75,0 % a vrátila se tak na hodnotu z roku 2011, v ČR pokračoval růst na 82,2 %. V roce 2015 v EU 28 míra zaměstnanosti mužů dále rostla, a to na 75,8 %, v ČR vzrostla na 83,0 %. V **1. - 3. čtvrtletí 2016** v **EU 28** vzrostla míra zaměstnanosti mužů na **76,8 %**, v **ČR** se zvýšila na **84,4 %** a byla **nejvyšší v rámci EU 28**.

Míra zaměstnanosti osob ve věku 55 - 64 let v EU 28 i v ČR od roku 2011 plynule roste. V **EU 28** v **1. - 3. čtvrtletí 2016** činila **55,1 %**. Míra zaměstnanosti starších osob v **ČR** je dlouhodobě vyšší než průměr za EU 28, v **1. - 3. čtvrtletí 2016** dosáhla hodnoty **57,9 %**, což byla 10. nejvyšší míra zaměstnanosti starších osob v rámci EU 28. V rámci **Strategie Evropa 2020** je stanoven národní cíl ČR zvýšení míry zaměstnanosti starších pracovníků ve věku 55 – 64 let na **55 %**. **Nejvyšší míra zaměstnanosti starších osob** byla v **1. - 3. čtvrtletí 2016** naměřena ve Švédsku (75,4 %), nejnižší v Řecku (36,1 %).

Pracovní úvazky na dobu určitou mělo v **EU 28** v roce 2015 14,1 % zaměstnaných, v **1. - 3. čtvrtletí 2016** podíl nepatrně vzrostl na **14,2 %**. V **ČR** je podíl osob s pracovními úvazky na dobu určitou dlouhodobě podprůměrný, jejich podíl v roce 2015 činil 10,4 %, v **1. - 3. čtvrtletí 2016** se snížil na **10,1 %**. Největší podíl v rámci EU 28 byl naměřen v Polsku, Španělsku a Chorvatsku, nejnižší v Rumunsku, Litvě, Lotyšsku a Estonsku.

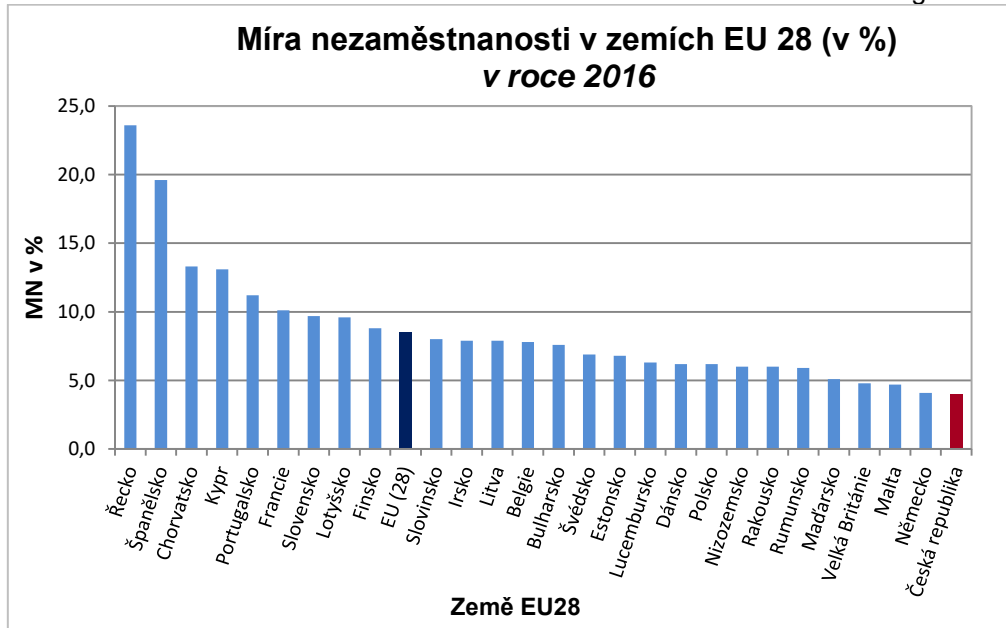
Srovnání kratší pracovní doby v EU 28 a ČR

Ještě výraznější je rozdíl mezi průměrem EU 28 a ČR v podílu pracujících **na kratší pracovní dobu**. Tato forma pracovního úvazku v **EU 28** v posledních letech (2013 - 2015) stagnovala na úrovni 20,3 %, v **1. - 3. čtvrtletí 2016** dosáhla rovněž hodnoty **20,3 %** (ženy 32,6 % a muži 9,8 %). **V ČR** tento ukazatel po nárůstu v době propuknutí celosvětové hospodářské a finanční krize v letech 2009 a 2010 poklesl v roce 2011 na 5,4 %, v roce 2012 vzrostl na 5,7 %, v roce 2013 dále rostl na 6,5 %, v roce 2014 i 2015 se projevil pokles na 6,2 %, resp. 6,1 %. V **1. - 3. čtvrtletí 2016 vzrostla** hodnota tohoto ukazatele na **6,5 %** (ženy 11,0 % a muži 3,1 %). Aktuálně má ČR 4. nejnižší podíl kratší pracovní doby v rámci EU 28, nižší podíl vykazalo Slovensko, Maďarsko a Bulharsko. Podíl vyšší než 28 % dosahují v Nizozemsku, Rakousku. V Nizozemsku tvoří podíl kratších úvazků 50,5 %, což je 2,5 krát více než průměr EU 28, u žen dokonce 76,8 %.

Míra nezaměstnanosti (MN) v ČR je dlouhodobě podprůměrná, v posledních letech navíc vykazuje pozitivnější tendenci ve vývoji oproti MN EU 28. Zatímco míra nezaměstnanosti **EU 28** v roce 2015 meziročně klesla o 0,8 p. b. na 9,4 % a **v roce 2016** o 0,9 p. b. na **8,5 %** (při chybějících datech za Itálii v době zpracování analýzy), **v ČR** klesala míra nezaměstnanosti v důsledku příznivého ekonomického vývoje rychleji. V roce 2015 se hodnota tohoto ukazatele snížila o 1,0 p. b. na 5,1 %, **v roce 2016** o 1,1 p. b. na **4,0 %**, což byla **nejnižší hodnota v rámci EU 28**. Naopak nejvyšší MN byla tradičně v Řecku a Španělsku (19,0 % a více).

Pozn.: V době zpracování analýzy nebyla známá hodnota míry nezaměstnanosti v Itálii.

V roce 2016 pokračoval pokles míry nezaměstnanosti žen v EU 28 (z 9,5 % na 8,7 %) i v ČR (z 6,1 % na 4,7 %). Česká republika tak v rámci EU 28 zaujímá spolu s Velkou Británií 2. nejnižší míru nezaměstnanosti žen.

Míra nezaměstnanosti mužů v EU 28 v roce 2016 meziročně klesla na 8,4 %, v ČR se snížila na 3,4 % a stejně jako v předchozích dvou letech byla nejnižší v rámci EU 28.

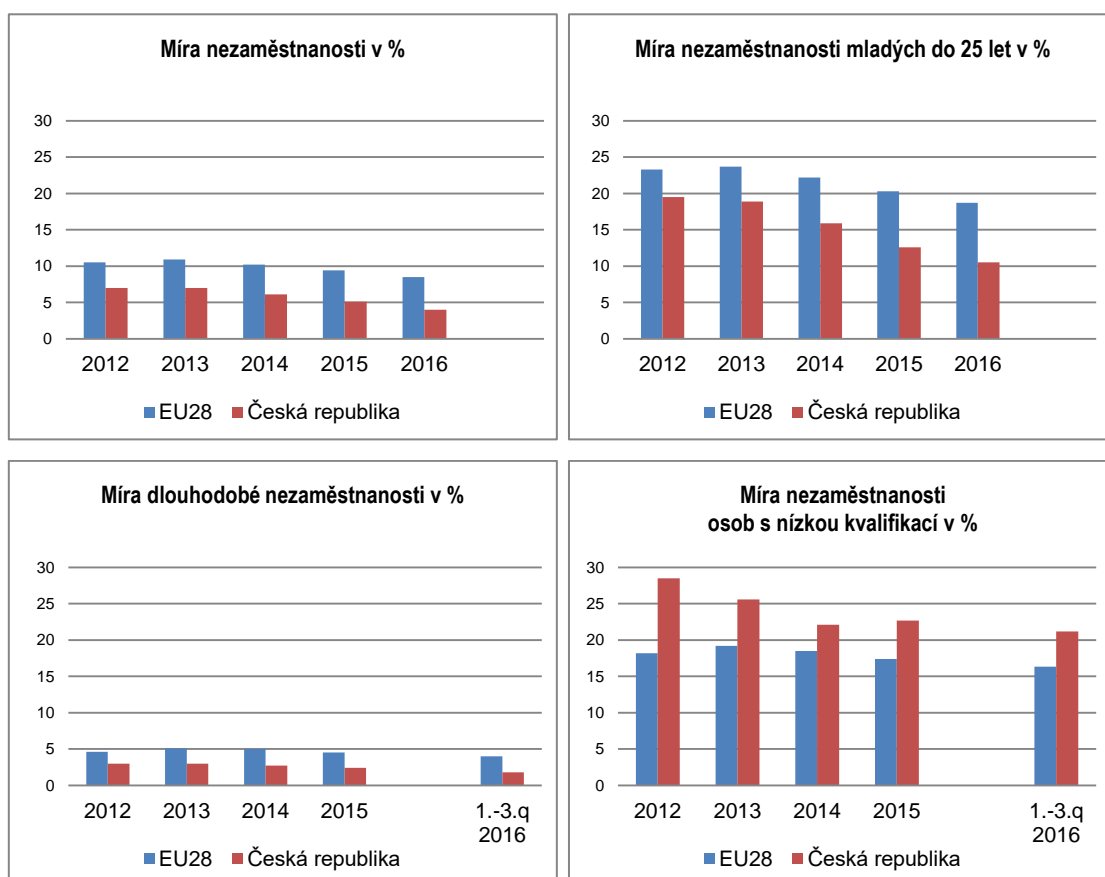
Míra nezaměstnanosti mladých ve věku do 25 let (vztaženo k pracovní síle ve stejném věku) v roce 2015 poklesla v EU 28 z 22,2 % na 20,3 %, v roce 2016 dále meziročně klesla na 18,7 % (při chybějících datech za Itálii v době zpracování analýzy). V ČR je míra nezaměstnanosti mladých dlouhodobě podprůměrná, v roce 2015 byla dynamika poklesu větší než tempo poklesu evropského průměru, a to o 3,3 p. b. na 12,6 %, v roce 2016 pokračoval meziroční pokles na 10,5 %. Zatímco v roce 2015 vykázala ČR 6. nejnižší míru nezaměstnanosti mladých do 25 let v rámci zemí EU 28, v roce to byla již 2. nejnižší míra. Nejnižší míru nezaměstnanosti mladých vykázalo Německo, naopak k zemím s nejvyšší hodnotou MN mladých v rámci EU 28 patří Řecko (47,3 %) a Španělsko (44,4 %). V rámci Strategie Evropa 2020 je stanoven národní cíl ČR snížit míru nezaměstnanosti u mladých osob ve věku 15 - 24 let o třetinu oproti roku 2010, tj. na 12,2 %.

Pokud jde o míru nezaměstnanosti osob s nízkou kvalifikací (stupeň ISCED 0-2 mezinárodní klasifikace vzdělání), je národním cílem ČR v rámci Strategie

Evropa 2020 její snížení do roku 2020 o jednu čtvrtinu, tj. **na cca 18,8 %**. V **EU 28** se v roce 2015 snížila o 1,1 p. b. na 17,4 %, v **1. - 3. čtvrtletí 2016** se snížila na **16,3 %**. Nezaměstnanost osob s nízkou kvalifikací **ČR** patří na rozdíl od celkové míry nezaměstnanosti a míry nezaměstnanosti mladých k **nejvyšším v EU 28**. V ČR se hodnota tohoto ukazatele v roce 2015 zvýšila o 0,6 p. b. na 22,7 %, v **1. - 3. čtvrtletí 2016** došlo k poklesu na **21,2 %**. V roce 2015 i v 1. - 3. čtvrtletí 2016 zaujímala Česká republika 6. nejvyšší MN osob s nízkou kvalifikací. V 1. - 3. čtvrtletí 2016 byla MN osob s nízkou kvalifikací vyšší než v ČR zaznamenaná na Slovensku (32,4 %), ve Španělsku, Řecku, v Litvě a Bulharsku. Nejpříznivější situace byla v Rumunsku, na Maltě, ve Velké Británii a Dánsku, kde byl tento ukazatel pod úrovní 10,0 %.

graf č. 25

Srovnání míry nezaměstnanosti v EU 28 a ČR

Míra dlouhodobé nezaměstnanosti (podíl nezaměstnaných déle než 12 měsíců na pracovní síle) po dlouhodobém nárůstu v období 2009 - 2013 začala v **EU 28** postupně klesat. V roce 2014 byla zaznamenána hodnota 5,0 %, v roce 2015 se snížila na 4,5 %. V **1. - 3. čtvrtletí 2016** se míra dlouhodobé

nezaměstnanosti snížila na **4,0 %**. **Česká republika** patří k zemím s nejnižší mírou dlouhodobé nezaměstnanosti, v roce 2015 zaznamenala 7. nejnižší hodnotu spolu s Estonskem a Maltou, tj. 2,4 %, v **1. - 3. čtvrtletí 2016** klesla na **1,8 %**, což byla 4. nejnižší hodnota v EU 28. Nejvyšší dlouhodobá nezaměstnanost byla naměřena v Řecku (17,0 %), nejnižší byla zjištěna ve Švédsku a Velké Británii (shodně 1,3 %).

Ukazatel **míry volných míst** (procentní podíl volných míst k součtu volných a obsazených míst) dosáhl v roce 2015 v **EU 28** hodnoty 1,7 % (průměr EU 28 vykazuje EUROSTAT pouze bez zahrnutí primárního sektoru), v **1. - 3. čtvrtletí 2016** se míra volných pracovních míst v EU 28 mírně zvýšila na **1,8 %**. Míra volných míst v **ČR** v roce 2015 dosáhla hodnoty 2,2 %, v **1. - 3. čtvrtletí 2016** vzrostla na **2,8 %**, což je nejvíce z jednotlivých zemí, které data pro tuto statistiku poskytují, nejnižší hodnotu zaznamenalo Portugalsko (0,7 %).

Z výše uvedeného vyplývá, že **ČR vykazuje vyšší hodnoty než průměr EU 28 u míry zaměstnanosti všech kategorií sledovaných ve Strategii Evropa 2020 a zaostává ve využívání kratší pracovní doby.**

Celková míra nezaměstnanosti, míra nezaměstnanosti mladých a dlouhodobě nezaměstnaných je pod průměrem EU 28, naopak míra nezaměstnanosti osob s nízkou kvalifikací je ve srovnání s průměrem EU 28 1,3 krát vyšší.

VI. Očekávání ve vývoji zaměstnanosti a nezaměstnanosti

V roce 2014 došlo k pozitivnímu obratu v ekonomickém vývoji, HDP meziročně vzrostl o 2,7 %, v roce 2015 meziroční růst HDP zrychlil na 4,5 %. V roce 2016 tempo růstu HDP zpomalilo na 2,4 %. Zpomalení tempa růstu v roce 2016 bylo dáno mimo jiné nesouladem nabídky a poptávky na trhu práce, a tím i nedostatkem pracovníků téměř ve všech odvětvích národního hospodářství, zejména v technických oborech. Na vývoji zaměstnanosti se to zatím neprojevilo, zaměstnanost v roce 2016 podle Výběrových šetření pracovních sil (dále jen „VŠPS“) dále meziročně rostla (nárůst o 1,9 %).

Základní informace o dalším vývoji na trhu práce podle VŠPS za 1. čtvrtletí 2017 zveřejní ČSÚ formou Rychlé informace počátkem května 2017 (publikace s podrobnými výsledky bude zveřejněna až počátkem července 2017).

Další vývoj na trhu práce zatím vykazují pouze výsledky z odvětvových statistik, podle nichž meziročně **vzrostl průměrný evidenční počet zaměstnanců** v podnicích s 50 a více zaměstnanci **v průmyslu v lednu o 2,1 %, v únoru o 1,9 %**. **Průmyslová produkce v lednu 2017** meziročně reálně **vzrostla o 4,3 %, v únoru 2017 o 6,7 %**. Tržby z průmyslové činnosti v běžných cenách v lednu meziročně vzrostly o 12,0 %, v únoru o 4,8 %.

Ve **stavebnictví** byl **v lednu 2017** zaznamenán **meziroční pokles zaměstnanců o 2,4 %, v únoru o 3,6 %**. **Stavební produkce klesla v lednu** meziročně reálně **o 3,4 %, v únoru o 5,6 %**.

Z **konjunkturálního očekávání ekonomické situace** respondentů v **průmyslu** je zřejmé, že se hodnocení celkové ekonomické situace v březnu téměř nezměnilo, hodnocení celkové i zahraniční poptávky se meziměsíčně nezměnilo. Respondenti očekávají pro příští tři měsíce snížení tempa růstu výrobní činnosti a také zaměstnanosti. Celkově se důvěra v průmyslu v březnu meziměsíčně i meziročně snížila.

Ve **stavebních podnicích** se hodnocení současné ekonomické situace v březnu nezměnilo, ale hodnocení celkové poptávky po stavebních pracích se mírně snížila. Respondenti očekávají pro příští tři měsíce neměnnost tempa stavební činnosti a také úrovně zaměstnanosti. Celkově se důvěra ve stavebnictví meziměsíčně i meziročně snížila.

V **odvětví obchodu** se hodnocení celkové ekonomické situace v březnu oproti minulému měsíci nezměnilo, očekávání pro příští tři měsíce se výrazně nezměnila, pro příštích šest měsíců se snížila. Celková důvěra v obchodě se meziměsíčně mírně zvýšila, meziročně se zvýšila.

Hodnocení celkové ekonomické situace **ve vybraných odvětvích služeb** (vč. bankovního sektoru) se v březnu nezměnilo, hodnocení poptávky se téměř nezměnilo, očekávání poptávky pro příští tři měsíce se snížila. Celkově se důvěra v těchto odvětvích oproti předchozímu měsíci i stejnému období minulého roku snížila.

Podle doposud zveřejněných predikcí makroekonomických indikátorů **Ministerstva financí ČR** (MF ČR) „Makroekonomická predikce ČR duben 2017“ a **České národní banky** (ČNB) „Zpráva o inflaci I/2017“ **v roce 2017** předpovídá ČNB zrychlení růstu **HDP** na 2,8 %, **v roce 2018** rovněž tempo růstu HDP o 2,8 %, MF ČR předvídá růst HDP **v roce 2017 i v roce 2018** o 2,5 %. **MPSV** odhaduje **v roce 2017** meziroční nárůst HDP v intervalu od 2,2 % do 3,0 %, **v roce 2018** meziroční nárůst HDP v intervalu od 2,0 % do 3,0 %.

MF ČR očekává v roce 2017 **nárůst zaměstnanosti** o 1,1 % a v roce 2018 zpomalení nárůstu na 0,3 %. **ČNB** ve své predikci předpokládá v roce 2017 růst zaměstnanosti o 0,8 %, v roce 2018 nárůst o 0,3 %. **MPSV** s ohledem na dosavadní vývoj odhaduje v roce 2017 nárůst zaměstnanosti o 0,4 % a v roce 2018 o 0,3 %.

Příznivá ekonomická situace pozitivně ovlivňuje vývoj na trhu práce, zvyšuje se počet volných pracovních míst a klesá počet evidovaných uchazečů o zaměstnání na ÚP ČR. Současně se v důsledku nesouladu nabídky a poptávky po práci projevuje na trhu práce nedostatek zaměstnanců.

V roce 2016 byl průměrný počet **volných pracovních míst** hlášených na ÚP ČR 127,9 tis. V 1. čtvrtletí 2017 počet volných míst dále rostl, v lednu jich bylo hlášeno 135,5 tis., v únoru 143,1 tis. a v březnu 150,9 tis.

Vzhledem k příznivé ekonomické situaci dosáhl v roce 2016 počet evidovaných **uchazečů o zaměstnání** průměrné hodnoty 406,0 tis., což bylo o 72,9 tis. méně než ve stejném období předchozího roku. Počty uchazečů o zaměstnání v lednu 2017 (389,4 tis.), únoru 2017 (380,2 tis.) a březnu 2017 (356,1 tis.) meziročně poklesly, přičemž tempo poklesu jejich počtu se zrychlovalo. V 1. čtvrtletí 2017 se průměrný počet uchazečů o zaměstnání meziročně snížil o 79,5 tis.

Na jedno volné místo připadlo v lednu 2,9 uchazečů o zaměstnání (tj. výrazně méně než v lednu 2016, kdy hodnota tohoto ukazatele dosáhla 4,3), v únoru (2,7) a březnu (2,4).

Podíl nezaměstnaných osob na obyvatelstvu dosáhl v roce 2016 průměrné hodnoty 5,6 %. V lednu 2017 byla hodnota tohoto ukazatele na úrovni 5,3 %, v únoru 2017 klesla na 5,1 %, v březnu 2017 dále klesla na 4,8 %.

Vzhledem k nesouladu nabídky a poptávky na trhu práce a nedostatku pracovníků na trhu práce očekáváme zpomalení tempa poklesu průměrného podílu nezaměstnaných osob na obyvatelstvu v dalším období, tj. **průměrný podíl nezaměstnaných osob na obyvatelstvu v roce 2017** dosáhne hodnoty v intervalu **4,5 - 4,9 %** a **v roce 2018** mírně poklesne na hodnotu v rozpětí **4,4 – 4,9 %**. **V roce 2017** odhaduje **ČNB** hodnotu tohoto ukazatele **4,9 %**, **MF ČR** **4,5 %**, **v roce 2018** předpokládá **ČNB** pokles na **4,7 %**, **MF ČR** pokles na **4,2 %**. Pokles podílu bude zmírňován poklesem obyvatelstva v produktivním věku (15 – 64 let), k němuž se při výpočtu tohoto ukazatele počet uchazečů o zaměstnání poměruje.

Metodické poznámky

Zaměstnanost

MPSV pro hodnocení vývoje na trhu práce využívá pro oblast zaměstnanosti údaje ČSÚ především z Výběrových šetření pracovních sil (VŠPS).

Výběrové šetření pracovních sil (VŠPS)

Předmětem šetření ve VŠPS jsou domácnosti bydlící v náhodně vybraných bytech. Šetření podléhají všechny osoby obvykle bydlící ve vybraném bytě, přičemž není rozhodující a není ani sledováno, mají-li zde pobyt trvalý, přechodný, dlouhodobý nebo nehlášený. U osob mladších než 15 let se sledují základní údaje týkající se vztahu k osobě v čele domácnosti, věku, pohlaví, národnosti a státní příslušnosti. Za osoby starší 15 let se vyplňují další otázky, které popisují jejich uplatnění na trhu práce. Šetření se nevztahuje na osoby bydlící dlouhodobě v hromadných ubytovacích zařízeních. Z toho důvodu jsou údaje za určité skupiny obyvatelstva, zejména za cizí státní příslušníky žijící a pracující na území republiky, k dispozici v omezené míře. Podle doporučení EUROSTATu lze údaje za tyto osoby získat buď z administrativních zdrojů, nebo zvláštním šetřením organizovaným zásadně mimo rámec VŠPS.

Zaměstnaní jsou všichni ve věku 15 a více let, kteří během referenčního týdne příslušeli do kategorie placení zaměstnaní nebo zaměstnaní ve vlastním podniku. Pro účely zjišťování je pojem práce interpretován jako práce **alespoň po dobu jedné hodiny** v referenčním týdnu. Za zaměstnané jsou považováni i **uční**, kteří dostávají mzdu, plat nebo odměnu podle stejného principu jako jiné osoby. Obdobně **studenti**, osoby **pobírající důchod**, osoby v domácnosti a další osoby zabývající se především mimoekonomickými aktivitami, **kteří** však v referenčním období **byli navíc v zaměstnání, jsou také považováni za zaměstnané**. Do skupiny zaměstnaných naopak nejsou automaticky zahrnovány osoby na rodičovské dovolené, jejichž postavení má podle metodiky Mezinárodní organizace práce (ILO) odlišný charakter.

Nezaměstnanost

Pro nezaměstnanost MPSV využívá údaje ČSÚ z VŠPS a statistiky MPSV z administrativních dat ÚP ČR.

Rozdíly v metodě zjišťování údajů o počtu registrovaných uchazečů o zaměstnání po linii ÚP ČR a zjišťování počtu nezaměstnaných podle výsledků VŠPS:

Velikost souboru

- MPSV - úplná evidence registrovaných uchazečů o zaměstnání.
- ČSÚ VŠPS - výběrový soubor (průměr roku 2015 necelých 0,6 % všech trvale obydlených bytů v ČR, v nichž bylo téměř 54 tis. respondentů všech věkových skupin, z nich je víc jak 46 tis. respondentů ve věku 15 a více let). Všechny údaje z výběrového souboru jsou převáženy na věkovou strukturu obyvatelstva podle demografické projekce středních čtvrtletních stavů pro výběrové šetření pracovních sil.

Způsob zjišťování

- MPSV - podmínky registrace a vyřazování uchazečů o zaměstnání jsou spolu s definicí uchazeče o zaměstnání stanoveny zákonem o zaměstnanosti.

O zprostředkování se občan uchází u krajské pobočky Úřadu práce, v jejímž správním obvodu má bydliště.

- ČSÚ VŠPS - dobrovolné anonymní zjišťování za osoby obvykle bydlící (nikoliv trvale bydlící) ve vybraných bytech. Shodně s metodikou EUROSTATu nejsou zjišťovány údaje za osoby bydlící mimo byty, tedy ani za osoby bydlící v hromadných ubytovacích zařízeních.

Obsah ukazatelů

- MPSV - uchazeč o zaměstnání je podrobně vymezen zákonem o zaměstnanosti. **Uchazečem o zaměstnání** může být (pokud zákon nestanoví jinak) pouze fyzická osoba s trvalým bydlištěm na území ČR, která osobně požádá o zprostředkování vhodného zaměstnání krajskou pobočku Úřadu práce ČR a které nebrání v zařazení do této evidence překážky uvedené v ustanovení § 25 zákona o zaměstnanosti, např. není v pracovním nebo obdobném vztahu nebo nevykonává samostatnou výdělečnou činnost. Z evidence uchazečů o zaměstnání je uchazeč o zaměstnání vyřazen, mimo jiné, jestliže bez vážných důvodů odmítne nastoupit do vhodného zaměstnání nebo úmyslně maří součinnost s krajskou pobočkou Úřadu práce ČR při zprostředkování zaměstnání. Evidence na Úřadu práce ČR je ukončena např. nástupem do zaměstnání nebo na základě vlastní žádosti uchazeče o zaměstnání. Zákon nevylučuje, aby uchazeči o zaměstnání byli např. osoby dočasně práce neschopné, na rodičovské dovolené, nebo ti, jimž byl přiznán starobní důchod. Zařazení a vedení v evidenci uchazečů o zaměstnání nebrání ani výkon činnosti na základě pracovního nebo služebního poměru nebo výkon činnosti na základě dohody o provedení práce nebo dohody o pracovní činnosti, pokud měsíční výdělek nebo odměna nepřesáhne polovinu minimální mzdy (tzv. nekolidující zaměstnání), nesmí však být překážkou pro poskytování součinnosti ÚP ČR při zprostředkování vhodného zaměstnání a pro přijetí nabídky vhodného zaměstnání. Uchazečem o zaměstnání může být i fyzická osoba soustavně se připravující na budoucí povolání, pokud získala v rozhodném období zaměstnáním nebo jinou výdělečnou činností dobu důchodového pojištění v délce alespoň 12 měsíců.
- MPSV ve snaze maximálně přiblížit metodiku registrované nezaměstnanosti metodice ILO zavedlo ukazatel tzv. **dosažitelní uchazeči o zaměstnání**. Jedná se o uchazeče o zaměstnání, kteří mohou bezprostředně nastoupit do zaměstnání při nabídce vhodného pracovního místa, tj. evidovaní nezaměstnaní, kteří nemají žádnou objektivní překážku pro přijetí zaměstnání. Za dosažitelné se nepovažují uchazeči o zaměstnání ve vazbě, v pracovní neschopnosti, uchazeči o zaměstnání zařazení na rekvalifikační kurzy nebo vykonávající krátkodobé zaměstnání, a dále uchazeči o zaměstnání, kteří pobírají peněžitou pomoc v mateřství nebo kterým je poskytována podpora v nezaměstnanosti po dobu mateřské dovolené.
- ČSÚ VŠPS - nezaměstnaní jsou podle metodiky ILO a metodiky EUROSTATu všichni ve věku 15 a více let, kteří ve sledovaném období (referenčním týdnu) souběžně splňovali tři nutné podmínky:
  - nebyli zaměstnaní,
  - hledali aktivně práci,
  - byli připraveni k nástupu do práce, t.j. během referenčního období byli k dispozici okamžitě nebo nejpozději do 14 dnů pro výkon placeného zaměstnání nebo zaměstnání ve vlastním podniku.

Pokud osoby nesplňují alespoň jednu ze tří uvedených podmínek, jsou klasifikovány jako zaměstnané nebo ekonomicky neaktivní. Jedinou výjimkou je skupina osob, které práci nehledají, protože ji našly a jsou schopny nástupu nejpozději do 3 měsíců. Tyto osoby jsou podle definice EUROSTATu zařazeny rovněž mezi nezaměstnané.

Jestliže do konce roku 1997 převyšoval počet nezaměstnaných vymezených podle mezinárodní definice počet registrovaných uchazečů o zaměstnání na úřadech práce a od roku 2000 do 3. čtvrtletí roku 2001 byl rozdíl mezi oběma ukazateli minimální, tak od 4. čtvrtletí 2001 počet registrovaných uchazečů o zaměstnání na úřadech práce výrazně převyšoval počet nezaměstnaných zjišťovaných ve výběrovém šetření statistiky podle ILO.

Ve 4. čtvrtletí 2016 činil průměrný počet registrovaných uchazečů o zaměstnání podle skutečné evidence na ÚP ČR 369,6 tis. osob, z toho 348,8 tis. dosažitelných uchazečů o zaměstnání ve věku 15 – 64 let, srovnatelný ukazatel zjištěný výběrovým šetřením (počet nezaměstnaných dle VŠPS 191,8 tis.) se tedy lišil o 177,8 tis. resp. o 157,0 tis.

Rozdílly jsou jednak v jiném způsobu zjišťování po obou liniích, odlišném metodickém vymezení registrovaných uchazečů o zaměstnání a nezaměstnaných podle mezinárodní definice ILO a v tzv. nevýběrové chybě, která je průvodním znakem prakticky všech statistických zjišťování u domácností. Je nutné zdůraznit diferenci mezi pojmem registrovaný uchazeč o zaměstnání a nezaměstnaným podle mezinárodní definice ILO. Zatímco registrovaný uchazeč o zaměstnání je vždy definován národní legislativou, nezaměstnaný podle definice ILO je vymezen jasnými kritérii, která umožňují mezinárodní srovnatelnost výše zjištěných výsledků šetření. Vazba mezi oběma ukazateli není bezprostřední. Na jedné straně se vyskytují případy nezaměstnaných, kteří si nehledají práci prostřednictvím úřadů práce (ve 4. čtvrtletí 2016 to bylo 29,2 tis. osob) a na druhé straně značná část registrovaných uchazečů o zaměstnání nesplňuje podmínky dané mezinárodní definicí pro nezaměstnanost.

Zásadní diference mezi oběma zdroji je v absolutní hodnotě počtu registrovaných uchazečů o zaměstnání a počtu nezaměstnaných. Projevuje se několik faktorů:

1. Od roku 2002 byl plně **harmonizován dotazník VŠPS se standardem EUROSTATu včetně pořadí otázek** kladených respondentovi. Prioritou je dotaz na **ekonomickou aktivitu respondentů v referenčním týdnu**. Jestliže respondent uvedl, že v tomto týdnu **pracoval alespoň 1 hodinu, je striktně podle metodiky ILO klasifikován jako osoba v zaměstnání**. Teprve poté následuje otázka o registraci na úřadu práce. ČSÚ nemá možnost vzhledem k nutnosti dodržení anonymity a dobrovolnosti účasti ve výběrovém šetření porovnávat zjištěné údaje s jinými zdroji, např. s evidencí ÚP ČR.
2. Relativně vyšší **míra neodpovědí** je způsobena vysokým podílem prázdných bytů ve výběrovém souboru a hlavně kategorickým odmítnutím spolupráce. Na základě struktury odmítnutých odpovědí při opakovaných návštěvách je třeba předpokládat, že sociální skladba domácností, které nechtěly spolupracovat, se částečně liší od sociální struktury vyšetřených domácností a je v nich nadprůměrně zastoupena skupina nezaměstnaných, kteří odmítají komunikovat v rámci výběrového šetření.

Rozdílly údajů o nezaměstnanosti mezi oběma zdroji jsou obvyklé. Z porovnání s členskými a ostatními kandidátskými zeměmi EU vyplývá, že diference mezi obecnou mírou nezaměstnanosti z VŠPS a registrovanou mírou nezaměstnanosti

v ČR je nižší než ve většině těchto zemí. Rozdíl mezi obecnou mírou nezaměstnanosti a mírou registrované nezaměstnanosti je v řadě zemí značný a lze z toho usuzovat, že oboustranné statistické odchýlení je důsledkem především odlišností v legislativě a míře aktivní politiky zaměstnanosti a dalších oblastí sociální politiky jednotlivých zemí. Přitom je třeba poznamenat, že řada členských zemí EU obě míry nezaměstnanosti oficiálně nepublikuje.

V rámci výběrového šetření jsou zjišťovány údaje i za **osoby, které nepracují, aktivně práci nehledají a nesplňují tak podmínky ILO pro nezaměstnané**, ale přitom uvádějí, že by chtěly pracovat. Ve 4. čtvrtletí roku 2016 činil jejich počet 127,1 tis. osob, tj. o 3,3 tis. méně než ve stejném období roku 2015. Většina osob, které by chtěly pracovat, však nemůže ihned nastoupit do případného zaměstnání. Nejpozději do 14 dnů je totiž schopno nastoupit jen 49,3 tis. osob.

Základem pro rozhodování v oblasti nezaměstnanosti je zásadně úplná evidence ÚP ČR. Výběrové šetření pracovních sil, které je pro členské země EU závazné, tyto administrativní údaje doplňuje a poskytuje mezinárodně srovnatelné ukazatele v požadovaném rozsahu a frekvenci.

Od července 2004 do prosince 2012 počítalo MPSV míru registrované nezaměstnanosti jako podíl dosažitelných uchazečů o zaměstnání evidovaných na ÚP ČR k pracovní síle, tj. součtu počtu zaměstnaných v národním hospodářství s jediným nebo hlavním zaměstnáním podle výsledků výběrových šetření pracovních sil – VŠPS, počtu pracujících cizinců ze třetích zemí s platným povolením k zaměstnávání, zaměstnaných občanů EU registrovaných ÚP ČR a cizinců s platným živnostenským oprávněním, registrovaných dosažitelných neumístěných uchazečů o zaměstnání (občanů ČR a občanů EU(EHP)), vedených ÚP ČR.

Srovnávání nebo záměna obecné míry nezaměstnanosti ČSÚ a míry registrované nezaměstnanosti MPSV a jejich nesprávná interpretace, pracovní síla pro výpočet míry registrované nezaměstnanosti tvořená kombinací údajů z více zdrojů, patřily mezi důvody pro zavedení **nového relativního ukazatele registrované nezaměstnanosti, podílu nezaměstnaných osob, který srovnává počty dosažitelných uchazečů k obyvatelstvu ve věku 15 – 64 let.**

Definice výpočtu podílu nezaměstnaných osob:

$$\text{Podíl nezaměstnaných osob (ve věku 15 – 64 let)} = \frac{\text{UoZ}_{15-64 \text{ let}}}{\text{P}_{15-64 \text{ let}}}$$

UoZ_{15-64 let} – počet dosažitelných uchazečů o zaměstnání ve věku 15 - 64 let

P_{15-64 let} – počet obyvatel ve věku 15-64 let

Změna, která vstoupila v platnost počínaje lednem 2013, se týká pouze ukazatele míry registrované nezaměstnanosti. **MPSV i nadále jako doposud vykazuje celkové počty uchazečů o zaměstnání a počty dosažitelných uchazečů.** Vzhledem k tomu, že nový ukazatel má kvůli odlišné definici jinou úroveň a je s původním ukazatelem registrované nezaměstnanosti i obecné míry nezaměstnanosti nesrovnatelný, pro sledování jejího vývoje byla do úrovně okresů zpětně dopočtena časová řada (viz http://portal.mpsv.cz/sz/stat/nz/casove_rady).

Seznam použitých zkratk:

APZ	aktivní politika zaměstnanosti
CZ-ISCO	Klasifikace zaměstnání
CZ-NACE	Odvětvová klasifikace ekonomických činností
ČNB	Česká národní banka
ČSSZ	Česká správa sociálního zabezpečení
ČSÚ	Český statistický úřad
EAO	ekonomicky aktivní obyvatelstvo
EHP	Evropský hospodářský prostor
ESF	Evropský sociální fond
EU 28	Evropská unie (28 zemí)
EUROSTAT	Statistický úřad Evropského společenství
GŘ ÚP ČR	Generální ředitelství Úřadu práce České republiky
HDP	hrubý domácí produkt
CHPM	chráněné pracovní místo
ILO	Mezinárodní organizace práce
IP	Investiční pobídky/Investiční priorit
IPS	informačně poradenské středisko
LFS	Labour Force Survey (VŠPS – Výběrové šetření pracovních sil)
MEA	míra ekonomické aktivity
MF ČR	Ministerstvo financí České republiky
MPO	Ministerstvo průmyslu a obchodu
MPSV	Ministerstvo práce a sociálních věcí
MZ	míra zaměstnanosti
NH	národní hospodářství
NIP	národní individuální projekt
NUTS3	Nomenklatura územních statistických jednotek, úroveň kraj
NÚV	Národní ústav pro vzdělávání
OP LZZ	Operační program Lidské zdroje a zaměstnanost
OPZ	Operační program Zaměstnanost
OSVČ	osoba samostatně výdělečně činná
OZP	osoba se zdravotním postižením
p. b.	procentní bod
PNO	podíl nezaměstnaných osob na obyvatelstvu
PvN	podpora v nezaměstnanosti
RIP	regionální individuální projekt
SIP	systemový individuální projekt/system investičních pobídek
SPNO	specifický podíl nezaměstnaných osob
SPZ	státní politika zaměstnanosti
SR	státní rozpočet
SÚPM	společensky účelná pracovní místa
SVČ	samostatná výdělečná činnost
ÚP ČR	Úřad práce České republiky
VPM	volné pracovní místo
VPP	Veřejně prospěšné práce
VŠPS	Výběrové šetření pracovních sil